

**Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ:

«Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

**Ηλίας Γρηγορακάκης
Σπυρίδων Κώστας
Φώτης Τετζεράς**

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

Σπυρόπουλος Βασίλειος

ΠΑΤΡΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2013

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ως έννοιες ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος είναι από τις πιο χρήσιμες για όλες τις οικονομικές μονάδες, αφού δημιουργούν ένα κλίμα «ασφάλειας», αποφεύγοντας τις ατασθαλίες και κλοπές από ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες. Ο έλεγχος, τόσο ο εσωτερικός όσο και ο εξωτερικός, είναι συνυφασμένος με όλες τις οικονομικές πράξεις από τα αρχαία χρόνια μέχρι και σήμερα, ώστε προσαρμόζεται στις ανάγκες της κάθε εποχής. Σκοπός της παρούσας πτυχιακής είναι αφενός η εξέταση της χρησιμότητας και των δύο ελέγχων, αφετέρου η παράθεση της αλληλεξάρτησής τους για την επιβίωση και ανάπτυξη των οικονομικών μονάδων. Τέλος, η εν λόγω επιστημονική έρευνα μπορεί να διατελέσει πηγή πληροφοριών για μεταγενέστερες έρευνες στον τομέα του ελέγχου και γενικότερα της ελεγκτικής επιστήμης.

Επειδή η εν λόγω πτυχιακή στερείται το κομμάτι της έρευνας, παρουσιάζονται στο παράρτημα δυο πραγματικά παραδείγματα έκθεσης και άσκησης λογιστικού ελέγχου .

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας που ακολουθεί, αναφέρονται οι επικρατέστερες θεωρητικές προσεγγίσεις που εννοιοθετούν τον έλεγχο. Γίνεται επίσης και μια αποσαφήνιση των βασικότερων εννοιών που σχετίζονται με τον έλεγχο, καθώς και μια ιστορική διαδρομή στην πορεία της εξέλιξης του στο πέρασμα των χρόνων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται οι βασικότερες έννοιες που σχετίζονται με τον εσωτερικό έλεγχο και παρουσιάζονται γενικότερα δραστηριότητες που πραγματοποιούνται μέσα στα πλαίσια του. Γίνεται επίσης μια αναφορά στη σχέση του με τον εξωτερικό έλεγχο.

Στο τρίτο κεφάλαιο αποσαφηνίζεται ο εξωτερικός έλεγχος και οι δραστηριότητες που σχετίζονται μ' αυτόν. Γίνεται αναφορά στην ποιότητα του και στις κατηγορίες των εξωτερικών ελεγκτών.

Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται κυρίως στον έλεγχο από την πλευρά του ορκωτού λογιστή. Πραγματοποιείται εκτενής ανάλυση στο επάγγελμα αυτό και τις παραμέτρους του.

Τέλος στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το νομικό πλαίσιο που ισχύει τόσο στην Ελλάδα αλλά και παγκόσμια σήμερα, όσον αφορά την άσκηση του λογιστικού ελέγχου στις επιχειρήσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....σελ 1	σελ 1
ΠΕΡΙΛΗΨΗσελ 2	σελ 2
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....σελ 3	σελ 3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....σελ 5	σελ 5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	
Εισαγωγή	
1.1 Έννοια Του Ελέγχου.....σελ 6	σελ 6
1.2 Ορισμός και Βασικά Στοιχεία του ελέγχου.....σελ 7	σελ 7
1.3 Ιστορική εξέλιξη του ελέγχου.....σελ 8	σελ 8
1.4. Κατηγορίες ελέγχων.....σελ 9	σελ 9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Εσωτερικός Έλεγχος – Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου. Σχέση με εξωτερικό έλεγχο.	
2.1. Ορισμός εσωτερικού ελέγχου.....σελ 12	σελ 12
2.2. Διακρίσεις εσωτερικού ελέγχου.....σελ 12	σελ 12
2.3 Χρησιμότητα Εσωτερικού Ελέγχου.....σελ 13	σελ 13
2.4 . Σκοπός εσωτερικού ελέγχου.....σελ 14	σελ 14
2.5 Έννοια Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.....σελ 14	σελ 14
2.6. Βασικές αρχές Σ.Ε.Ε.....σελ 15	σελ 15
2.7. Στοιχεία Σ.Ε.Ε.....σελ 16	σελ 16
2.8. Σχέση εσωτερικού – εξωτερικού ελέγχου.....σελ 17	σελ 17
2.9. Πως επηρεάζει η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου το έργο του εξωτερικού ελεγκτή.....σελ 18	σελ 18
2.10. Μέθοδοι μελέτης- αξιολόγησης Σ.Ε.Ε.....σελ 19	σελ 19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	
Εισαγωγήσελ 21	σελ 21
3.1 Ορισμός του εξωτερικού ελέγχου.....σελ 21	σελ 21
3.2 Εννοιολογικό Πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχουσελ 22	σελ 22
3.2.1 Θεσμικό Πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχου.....σελ 22	σελ 22
3.2.2 Πλαίσιο Εργασίας του Εξωτερικού Ελέγχου.....σελ 23	σελ 23
3.3 Είδη Εξωτερικών Ελέγχων.....σελ 24	σελ 24
3.4 Ο Ρόλος και η Δράση του Εξωτερικού Ελεγκτή.....σελ 24	σελ 24
3.5 Πλεονεκτήματα από την Χρήση του Εξωτερικού Ελεγκτή.....σελ 25	σελ 25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ	
4.1 Επάγγελμα λογιστή.....σελ 26	σελ 26
4.2 Επάγγελμα Ορκωτού Λογιστή – Βαθμίδες.....σελ 27	σελ 27
4.3 Διάκριση των Ελεγκτών σε Ορκωτούς Λογιστές – Ελεγκτές και σε Ελεγκτές μη Ορκωτούς Λογιστές – Ελεγκτές (απλούς).....σελ 29	σελ 29
4.4 Διαδικασία διορισμού Ορκωτού Ελεγκτή.....σελ 28	σελ 28
4.5 Προϋποθέσεις ώστε μια Ανώνυμη Εταιρεία να ελέγχεται από Ο.Ε.....σελ 28	σελ 28
4.6 Παροχή από τον ελεγκτή εξειδικευμένων διοικητικών υπηρεσιών πέραν των ελεγκτικών.....σελ 29	σελ 29
4.7 Θητεία των ελεγκτών και η συχνότητα εναλλαγής τους.....σελ 30	σελ 30
4.8 Νομικό πλαίσιο.....σελ 31	σελ 31
4.9 Η ελεγκτική προσπάθεια.....σελ 32	σελ 32
4.10 Διαφοροποίηση ελεγκτών.....σελ 33	σελ 33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	
5.1 Αντικείμενο εξωτερικού ελέγχου.- Οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με	

α. Ενιαίο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. β. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.....σελ	34
5.2 Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς / Αποστολή – Στόχοι.....σελ	34
5.3 Ο Νόμος 1969/1991 και το Προεδρικό Διάταγμα 226/1992.....σελ	35
5.4 Ελεγκτικά Πρότυπα – Έκθεση ελέγχου.....σελ	38
5.5 Κώδικας Δεοντολογίας της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (Δ.Ο.Λ.- International Federation of Accountants-I.F.A.C.)σελ	39
5.6 Μεθοδολογία Ελέγχου.....σελ	41
5.7 Επιτροπή κεφαλαιαγοράς των Η.Π.Α.....σελ	43
5.8 Ο Νόμος SARBANES-OXLEY.....σελ	45
ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....σελ	46
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ	47
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....σελ	48

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο και Αναγκαιότητα της Πτυχιακής Εργασίας

Οι ασταθείς οικονομικές συνθήκες, η αύξηση των οικονομικών εγκλημάτων, οι περίπλοκες νομικές διαδικασίες και γενικότερα οι ραγδαίες εξελίξεις σε τοπικό, περιφερειακό και σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελούν γεγονότα που προβληματίζουν τις Διοικήσεις των σύγχρονων οικονομικών μονάδων.

Λύση για κάθε οικονομική μονάδα αποτελεί η άσκηση διοίκησης μέσω νέων τρόπων και με χρήση νέων μεθόδων και τεχνικών. Σε αυτά τα πλαίσια ο αποτελεσματικός «έλεγχος» των επιχειρήσεων προβάλλει ως κομβικό κομμάτι για την επιβίωση και μακροχρόνια ανάπτυξή τους .

Λέγοντας «έλεγχος» εννοούμε την αξιολόγηση και ελεγκτική διερεύνηση όλων των λειτουργιών και δραστηριοτήτων (όπου υπάρχει ελεγκτικό ενδιαφέρον). Ο έλεγχος διακρίνεται για το σύγχρονο τρόπο σκέψης και αντίληψης και το ευρύ διοικητικό του πνεύμα.

Από την μία πλευρά οι συνεχείς ανακατατάξεις στην αγορά, η δημιουργία συνθηκών που εξασφαλίζουν την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών και στόχων των οικονομικών μονάδων επέβαλε εκ των πραγμάτων τον Εσωτερικό Έλεγχο, ως μέσο αποτελεσματικότερης διαχείρισης των επιχειρηματικών κινδύνων.

Από την άλλη πλευρά οι συχνές ατασθαλίες και τα σκάνδαλα θεωρούν ως επιβεβλημένη ανάγκη την ύπαρξη εξωτερικού ελέγχου. Σε αυτά τα πλαίσια η εν λόγω πτυχιακή εργασία προσπαθεί να οριοθετήσει την σχέση και αλληλεξάρτηση των δύο ειδών ελέγχου με σκοπό την ευημερία και ανάπτυξη των οικονομικών οργανισμών. Λόγω της επιτακτικής ανάγκης για εις βάθος διερεύνηση της ποιότητας του εξωτερικού ελέγχου, η εν λόγω εργασία περιορίζεται σε μια γενική και θεωρητική αναφορά στον εσωτερικό έλεγχο των επιχειρήσεων, η οποία κρίνεται σκόπιμη για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε καλύτερα και τις λειτουργίες του εξωτερικού ελέγχου και σε μια διεξοδικότερη αναφορά στον εξωτερικό έλεγχο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρατίθεται το πλαίσιο για την κατανόηση της σύγχρονης ελεγκτικής. Το πρώτο τμήμα εξηγεί τη γενικότερη έννοια του ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων και παρουσιάζει συνοπτικά τα βασικά στοιχεία του ορισμού. Το δεύτερο τμήμα εξηγεί τα διάφορα είδη και τη σημασία του ελέγχου για τη λειτουργία της ελεύθερης οικονομίας. Στο τρίτο τμήμα επιχειρείται μια ιστορική αναδρομή του ελέγχου και της ελεγκτικής γενικότερα.

1.1 Έννοια Του Ελέγχου

Σύμφωνα με τον Καραμάνη(2008), τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μια πλημμυρίδα πάσης φύσεως ελέγχων και μια αντίστοιχη θεαματική αύξηση του αριθμού των ελεγκτών που τους διενεργούν. Έτσι εκτός από τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και γενικότερα χρηματοοικονομικών πληροφοριών (financial audit), έχουμε φορολογικό έλεγχο, έλεγχο δημόσιας υγείας (health audit), περιβαλλοντικό έλεγχο, έλεγχο δημοσίων δαπανών και άλλα πολλά. Το θέμα αυτό είναι εξόχως επίκαιρο, ενδιαφέρον και σημαντικό για τρεις βασικούς λόγους που συνοψίζονται στις ακόλουθες παραγράφους.

Πρώτον ο έλεγχος θεωρείται ότι προσδίδει αξιοπιστία στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, οι οποίες αξιοποιούνται από τους χρήστες για την λήψη οικονομικών αποφάσεων. Τις καταστάσεις αυτές τις συντάσσουν οι διοικήσεις των επιχειρήσεων και τις χρησιμοποιούν για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων μια σειρά από χρήστες(επενδυτές, μέτοχοι, αναλυτές, πιστωτικά ιδρύματα κ.λπ.). Καθώς η σημασία των επιχειρήσεων ως μοχλού οικονομικής ανάπτυξης μιας κοινωνίας αυξάνει με την απελευθέρωση των αγορών και τον περιορισμό της οικονομικής δραστηριότητας του κράτους, ανοίγει το πεδίο για αυξημένο ρόλο της ελεγκτικής και των ελεγκτών, ως ιδιαίτερα σημαντικού θεσμικού παράγοντα στη λειτουργία της ελεύθερης οικονομίας. Δεν αποτελεί υπερβολή ότι καμία απολύτως πώληση, εξαγορά ή συγχώνευση σημαντικού μεγέθους επιχείρησης δεν πραγματοποιείται, εάν δεν έχει προηγηθεί ειδική διερεύνηση της οικονομικής της κατάστασης από ειδικούς ελεγκτές. Το ίδιο ισχύει και για τα προγράμματα αποκρατικοποιήσεων που έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες χώρες τα τελευταία χρόνια. Ουσιαστικά δηλαδή και για διάφορους λόγους, ο έλεγχος λειτουργεί ως καταλύτης για τη λειτουργία του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος.

Δεύτερον, η Ελεγκτική τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα, αν και απαιτητική, επαγγελματική ενασχόληση. Ενώ παραδοσιακά για την άσκηση της αρκούσε ένα υψηλό επίπεδο δεξιοτήτων και γνώσεων σε λογιστικά και τεχνικά ελεγκτικά θέματα, σήμερα οι ενδιαφερόμενοι να έχουν καλές γνώσεις και από άλλα συγγενή γνωστικά αντικείμενα όπως για παράδειγμα Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων ή Χρηματοοικονομική.

Τέλος το ελεγκτικό επάγγελμα διεθνώς απορροφά κάθε χρόνο ένα σημαντικό αριθμό νέων αποφοίτων ανωτάτων ανώτατων ιδρυμάτων και μάλιστα από τους πλέον ικανούς. Λόγω της φύσης του επαγγέλματος, οι νέοι αυτοί λαμβάνουν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα υψηλού επιπέδου θεωρητική εκπαίδευση και πρακτική κατάρτιση. Κάποιοι απ' αυτούς μπορεί να ανελιχθούν σε ανώτερες διοικητικές θέσεις μεγάλων επιχειρήσεων, ενώ κάποιοι άλλοι μπορεί να χρησιμοποιήσουν αυτά τα εφόδια για να ξεκινήσουν τη δική τους επιχειρηματική δραστηριότητα (Καραμάνης,2008).

1.2. Ορισμός και Βασικά Στοιχεία του ελέγχου

Ιστορικά έχουν προταθεί διάφοροι ορισμοί της έννοιας του ελέγχου, αλλά σήμερα έχει διεθνώς διαμορφωθεί σύγκλιση απόψεων στο θέμα αυτό. Έτσι, σύμφωνα με τα περισσότερα σύγχρονα εγχειρίδια Ελεγκτικής, έλεγχος είναι η συγκέντρωση από τον ελεγκτή τεκμηρίων σχετικά με ορισμένες πληροφορίες, για να διαπιστωθεί ο βαθμός συμφωνίας μεταξύ των πληροφοριών αυτών και ορισμένων κριτηρίων και η έκφραση σχετικής γνώμης μέσω της έκθεσης ελέγχου. Δηλαδή, ο έλεγχος αποσκοπεί στο να διαπιστώσει εάν οι προς έλεγχο πληροφορίες έχουν προκύψει με βάση καθορισμένα κριτήρια. Ο ορισμός αυτός είναι αρκετά γενικός και περιλαμβάνει όχι μόνο τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων αλλά και πολλές άλλες κατηγορίες ελέγχων. (Καραμάνης,2008).

Το πρώτο βασικό στοιχείο του παραπάνω ορισμού είναι οι προς έλεγχο πληροφορίες. Οι πληροφορίες αυτές κατά κανόνα έχουν προετοιμαστεί από τη διοίκηση μιας οικονομικής μονάδας και συνιστούν το αντικείμενο του ελέγχου. Για να είναι δυνατή η διενέργεια ελέγχου, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι σε τέτοια μορφή, ώστε να επιδέχονται έλεγχο και επιβεβαίωση

Το δεύτερο στοιχείο είναι τα κριτήρια ελέγχου τα οποία εξαρτώνται από τις προς έλεγχο πληροφορίες. Για παράδειγμα, εάν ο έλεγχος αναφέρεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης το κριτήριο ελέγχου είναι το εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (λογιστικά πρότυπα). Εάν ο έλεγχος αναφέρεται στη φορολογική δήλωση της επιχείρησης το κριτήριο ελέγχου είναι οι σχετικές φορολογικές διατάξεις.

Το τρίτο στοιχείο του ορισμού είναι τα τεκμήρια ελέγχου τα οποία αναφέρονται σε κάθε είδους στοιχεία και δεδομένα που χρησιμοποιούνται για να εξακριβωθεί εάν οι προς έλεγχο πληροφορίες συμφωνούν με τα κριτήρια ελέγχου.

Το τέταρτο στοιχείο του ορισμού του ελέγχου είναι ο ελεγκτής ο οποίος θα πρέπει να είναι ένας ικανός, προσοντούχος και ανεξάρτητος ειδικός επαγγελματίας. Ο ελεγκτής πρέπει να έχει τις γνώσεις και την εμπειρία για να κατανοεί και να εφαρμόζει τα κριτήρια ελέγχου και την ικανότητα προσδιορισμού των ειδών και της ποσότητας των τεκμηρίων που απαιτούνται, ώστε να είναι σε θέση να διατυπώσει αξιόπιστο πόρισμα επί του ελέγχου αφού εξετάσει τα ελεγκτικά τεκμήρια. Κυρίαρχο ποιοτικό χαρακτηριστικό του ελεγκτή είναι η ανεξάρτητη στάση (ανεξαρτησία) που θα πρέπει να τον διακρίνει κατά την διενέργεια του ελέγχου. Αυτή η ανεξάρτητη στάση υπαγορεύει ο ελεγκτής να παραμένει ανεπηρέαστος, τόσο σε ότι αφορά στην συγκέντρωση και αξιολόγηση των ελεγκτικών τεκμηρίων όσο και στη διατύπωση της επαγγελματικής του γνώμης.

Το τελευταίο στοιχείο του ορισμού του ελέγχου, είναι η έκθεση ελέγχου, δηλαδή ένα γραπτό κείμενο στο οποίο ο ελεγκτής εκφράζει την γνώμη του για το εάν και κατά πόσο οι ελεγχθείσες πληροφορίες συμφωνούν με τα κριτήρια ελέγχου. Η έκθεση αυτή αποτελεί και το μέσο επικοινωνίας του ελεγκτή με τα μέρη εκείνα που κατά νόμο ή συμβατικά είναι χρήστες της γνώμης του ελεγκτή, για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων.

Ένας συνοπτικός ορισμός της Ελεγκτικής σύμφωνα με τον Τσαγκλαγκάνο(2005), είναι: « Ελεγκτική είναι ένα σύνολο κανόνων, αρχών και ενεργειών με βάση τις οποίες διενεργείται κάθε λογιστικο-διαχειριστικός έλεγχος με σκοπό την διατύπωση αιτιολογημένων συμπερασμάτων σχετικά με κάποια οικονομική διαχείριση». Ο θεσμός της Ελεγκτικής στην κοινωνία σχετίζεται με την ανάγκη για την μετάδοση (προς τους διάφορους χρήστες) αξιόπιστων οικονομικών πληροφοριών που αφορούν στη δραστηριότητα μεγάλων και πολύπλοκων οικονομικών οργανισμών της σύγχρονης κοινωνίας.

1.3 Ιστορική εξέλιξη του ελέγχου

Ο έλεγχος αναπτύχθηκε τα τελευταία χρόνια, παρόλο που η ανάγκη του ελέγχου υπήρχε από την παλαιότερη εποχή. Πάντα συνδέονταν με τον άνθρωπο μέσω των λογιστικών πράξεων σε όλες τις εποχές της ιστορίας. Εντούτοις, πρωτοεμφανίστηκε όταν οι άνθρωποι ξεκίνησαν τις ανταλλαγές των αγαθών τους, τότε έγιναν οι πρώτες εμπορικές πράξεις από τους προϊστορικούς χρόνους. Ειδικότερα, οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις που δημιούργησε η ανταλλαγή των αγαθών καθώς και η αξιοπιστία των στοιχείων στις συναλλαγές αυτές, κατέστησε αναγκαία την εμφάνιση της πρώτης λογιστικής εγγραφής και επεσήμανε την ανάγκη του ελέγχου μεταξύ των συναλλασσόμενων πρωτόγονων κοινωνιών

Υπό αυτό το πρίσμα, από διάφορα ιστορικά ευρήματα προκύπτει ότι χρησιμοποιούσαν σύμβολα και γραμμές πάνω σε δέντρα, ξύλα, πλάκες, πίνακες, κ.α. για να εκφράσουν τις λογιστικές πράξεις. Αφού τα νούμερα και τα γράμματα δεν είχαν ανακαλυφθεί ακόμα. Πιο συγκεκριμένα, στην Αίγυπτο οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν διάφορες πινακίδες της νεολιθικής εποχής, όπου εμφάνιζαν διάφορους λογαριασμούς. Η εμφάνισή τους οδήγησε στο συμπέρασμα ότι τους λογαριασμούς αυτούς τους διακατείχαν κάποιοι λογιστικοί κανόνες. Από τους πρώτους ανθρώπους πάνω στη γη εμφανίστηκαν στοιχεία ότι χάραζαν σύμβολα που απεικόνιζαν λογαριασμούς και ιδέες. Επιπρόσθετα, οι ινδιάνοι του Περού, οι φυλές των Ίνκας, και διάφορες ομάδες τοποθετούσαν νήματα σε ράβδους και έτσι συμβόλιζαν σύγχρονες λογιστικές έννοιες, με τη συνδρομή των χρωμάτων και των συμβόλων.

Με την πάροδο του χρόνου δημιουργούνταν όλο και περισσότερες ανάγκες, όπου σύμφωνα με τους νόμους της οικονομίας είναι απεριόριστες. Για να καλύψουν τις ανάγκες τους στράφηκαν σε νέες πηγές άντλησης, το εμπόριο. Επειδή το εμπόριο διεξαγόταν σε διαφορετικές φυλές άρα και διαφορετική γλώσσα, έπρεπε να υπάρχει ένα σύστημα επικοινωνίας κοινής για όλους. Οπότε σκέφτηκαν τα πρώτα γραπτά σύμβολα – σχέδια, που παρίσταναν αριθμούς και που αφορούσαν εμπορικές πληροφορίες και μία μορφή γραφής που ήταν κλάδος της ζωγραφικής και του σχεδίου.

Στο τέλος της νεολιθικής εποχής, στο Μεσογειακό κόσμο, είχαμε κάτι ανάλογο με την εμφάνιση των λογαριασμών με σχέδια. Γύρω από το 320 π.Χ., οι Σουμέριοι και η Αίγυπτος είχαν αναπτύξει ένα σύστημα ιδεογραφικών σημείων, το ιερογλυφικό, που το χρησιμοποιούσαν κυρίως οι ιερείς. Αργότερα αυτές οι χώρες ανακάλυψαν το αλφάβητο. Οι Έλληνες το μεταμόρφωσαν και το μετέτρεψαν σε φωνητικό, προσαρμόζοντας το στις φωνητικές απαιτήσεις της Ελληνικής γλώσσας. Έτσι το φωνητικό αλφάβητο θεωρείται η μεγαλύτερη προσφορά των Ελλήνων στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό.

Από το 300 π.Χ. στην αρχαία Αθήνα, υπήρχε ένα σύστημα ελέγχου των δημοσίων οικονομικών της πόλης-κράτους. Οι λογιστές σ' αυτό το σύστημα ελέγχου συνιστούσαν μια δημόσια αρχή, παρόμοια προς το σημερινό Ελεγκτικό Συνέδριο. Οι χρηματικοί υπόλογοι του δήμου και των αρχόντων, υποχρεώνονταν από το Νόμο να καταγράφουν σε λογαριασμούς τα έσοδα και τα έξοδα. Με τους λογαριασμούς όμως παρακολουθούσαν και τα δημόσια δάνεια, που δίνονταν προς τις πόλεις άτοκα. Στην εποχή του Περικλή κάθε πολίτης ήταν και ελεγκτής, γιατί οι εργολάβοι των δημοσίων κτιρίων έγραφαν υποχρεωτικά σε λίθους της οικοδομής τα έσοδα και τα έξοδα τους.

Αργότερα στην Αθήνα το 400 π.χ., ο νόμος επιβάλλει την δημοσίευση των λογαριασμών των εταιριών. Στην υπόλοιπη Αρχαία Ελλάδα, ο έλεγχος γινόταν από εξεταστές, στη Βοιωτία από τους κατόπτας, στη Φθιώτιδα από τον αρχησκόπου και στη Θάσο από τους υπολόγους.

Στην Ρωμαϊκή εποχή ο έλεγχος του δημοσίου Θησαυροφυλακίου γινόταν από τους υπάτους, τιμητές ή κήνσορας και τους ταμίας και στη συνέχεια οι λογαριασμοί εγκρίνονταν από τη Σύγκλητο. Ένας πρόσθετος λόγος ήταν η Χριστιανική θρησκεία, όπου στους πρώτους χρόνους της διάδοσης της, περιφρονούσε καθετί που αφορούσε την οικονομική ζωή. Στην

Ιταλία στα τέλη του Μεσαίωνα, υπήρχαν ίχνη ελέγχου και στην Πίζα στις αρχές του 13ου αιώνα είχε τον ελεγκτή της.

Ο έλεγχος καθιερώθηκε στην Αγγλία το 1285, στο Αγγλικό Θησαυροφυλάκιο και εμφανίστηκε για πρώτη φορά ο όρος του ελεγκτή. Αργότερα έγιναν συστηματικοί έλεγχοι των δημοσίων εσόδων, όπου διενεργούνται από δικαστές Βαρόνους και αξιωματούχους του στέμματος. Στη Σκοτία τα οικονομικά βιβλία της διεύθυνσης επιβλέπονταν από ελεγκτές το 1581 και δημιουργήθηκε στη Βενετία η πρώτη ένωση επαγγελματιών ελεγκτών. Στη Γαλλία τον 17ο αιώνα συναντούμε μεθοδικούς και συστηματικούς λογιστικούς ελέγχους. Τον 19ο αιώνα αναπτύχθηκε η βιομηχανία και η οικονομία στην Αγγλία, αλλά και η δημιουργία κλίματος κερδοσκοπίας που συντέλεσε στην ανάπτυξη του λογιστικού ελέγχου και στην εμφάνιση του θεσμού των ορκωτών λογιστών. Το 1862 από την Αγγλία μεταδόθηκε σταδιακά ο θεσμός του ελέγχου και στις υπόλοιπες χώρες, όπου στη συνέχεια διαμορφώθηκαν οι κανόνες ελέγχου.

Στην Ελλάδα εμφανίστηκε το 1956 με τη σύσταση Σώματος Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ.) με τη βοήθεια Αγγλων ορκωτών Λογιστών και κάνω από έμμεσο έλεγχο του κράτους. Από το 1992 δόθηκε η ευχέρεια ίδρυσης πολλών ελεγκτικών εταιριών. Σήμερα, η ελεγκτική έχει επεκταθεί σε όλο το φάσμα της διοικητικής δραστηριότητας και λειτουργίας μιας κοινωνίας, ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Το βασικό ενδιαφέρον όπως και η ευθύνη της Ελεγκτικής έχει μετατοπιστεί από την έρευνα και ανακάλυψη της ενδεχόμενης απάτης στη διαπίστωση της ορθότητας με την οποία οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα δράσεως των ελεγχόμενων μονάδων, καθώς και την γενική αποτελεσματικότητα της επιχείρησης. Για να καλυφθούν οι ανάγκες του ελέγχου, λόγω των αναπτυγμένων οικονομικών φορέων και επιχειρήσεων, συστήθηκαν και οργανώθηκαν μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες για εξωτερικό έλεγχο. Πλέον οι εξειδικευμένοι εσωτερικοί ελεγκτές στελεχώνουν τις μεγάλες οικονομικές μονάδες.

1.4. Κατηγορίες ελέγχων

Υπάρχουν πολλές κατηγορίες ελέγχων. Η κατάταξη γίνεται βέβαια με βάση κάποια συγκεκριμένα κριτήρια.

1. Ανάλογα με την έκταση τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε:

- **Γενικούς**, που επεκτείνονται σε ολόκληρη την διαχείριση μιας δοσμένης χρονικής περιόδου (π.χ. ετήσιος έλεγχος Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσης)

- **Ειδικούς**, που έχουν ως αντικείμενο ένα συγκεκριμένο τομέα ή θέμα (π.χ. έλεγχος αποθεμάτων).

2. Ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε:

- **Προληπτικούς**, που διενεργούνται κατά την εκτέλεση της οικονομικής συναλλαγής και έχουν σκοπό να προλάβουν τα πιθανά λάθη.

- **Κατασταλτικούς**, που διενεργούνται εκ των υστέρων και αποβλέπουν στην αποκάλυψη λαθών ή παραλείψεων και ανωμαλιών.

3. Ανάλογα με την διάρκεια τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε :

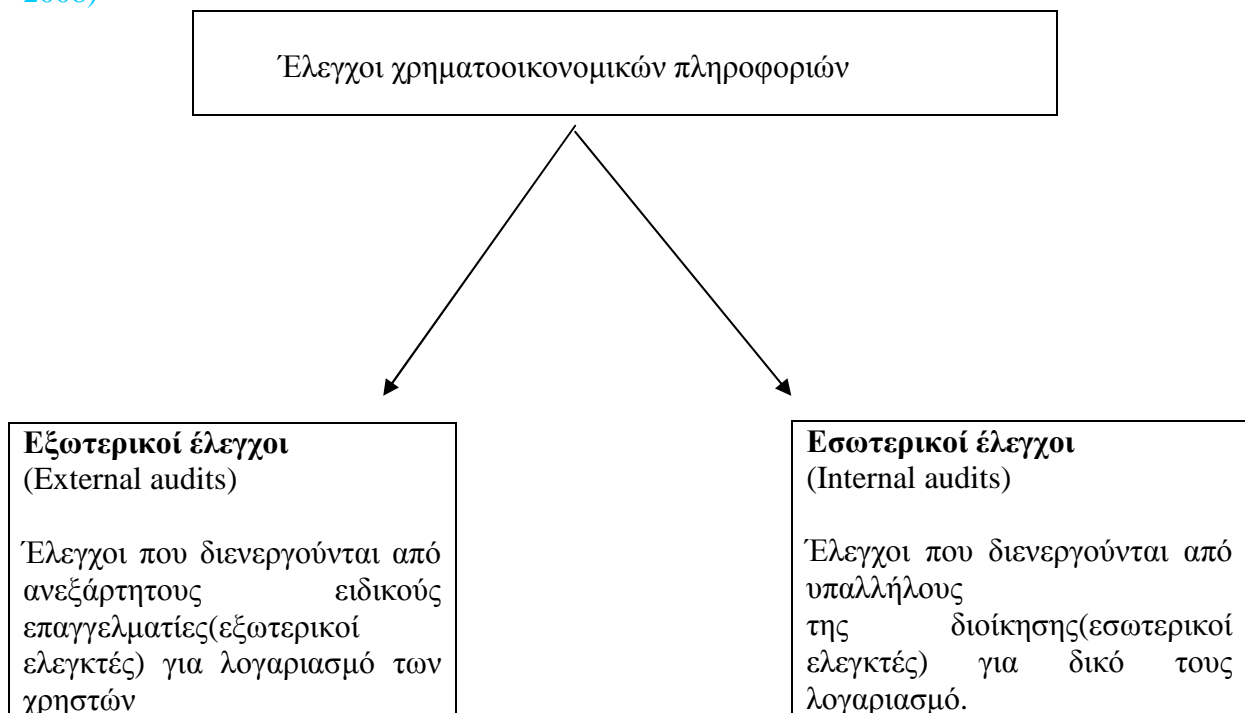
- Μόνιμους ή διαρκείς, που διενεργούνται συνέχεια και καθ' όλη την διάρκεια της οικονομικής χρήσης.
- Τακτικούς ή περιοδικούς, που δεν είναι μεν συνεχής αλλά διενεργούνται κατά τακτές χρονικές περιόδους (ετήσιοι, τριμηνιαίοι κ.λ.π.)
- Έκτακτους ή περιστασιακούς, που διενεργούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για ειδικούς λόγους(π.χ. υπόνοιες για κατάχρηση).

4. Ανάλογα με το πρόσωπο του ελεγκτή διακρίνονται σε:

- Εσωτερικούς, που οργανώνονται από την ίδια την οικονομική μονάδα και διενεργούνται από πρόσωπα εξαρτημένα από αυτήν.
- Εξωτερικούς, που διενεργούνται από ειδικούς επαγγελματίες ελεγκτές, οι οποίοι δεν πρέπει να έχουν καμία σχέση ή εξάρτηση από την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα.

Η πεμπουσία του ελέγχου έγκειται στην ενασχόλησή του με όλες εκείνες τις διαχειριστικές λειτουργίες που αποσκοπούν στην προστασία της περιουσίας της οικονομικής μονάδας που γίνεται ο έλεγχος. Το αντικείμενο του ελέγχου στα πλαίσια της χρηματοοικονομικής ελεγκτικής είναι κατά κύριο λόγο ο τρόπος και η αξιοπιστία της μέτρησης και παρουσίασης των χρηματοοικονομικών μεγεθών που συνιστούν την εικόνα μιας οικονομικής μονάδας.

Διάγραμμα 1.1: Διακρίσεις των ελέγχων χρηματοοικονομικών πληροφοριών (Καραμάνης, 2008)

Ως υποκείμενο του ελέγχου μπορούμε να θεωρήσουμε τον Ελεγκτή, δηλαδή το πρόσωπο που καταστρώνει, προγραμματίζει και τελικά διενεργεί την όλη ελεγκτική διαδικασία. Οι ελεγκτές διακρίνονται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές.

- Εσωτερικός είναι αυτός ο οποίος εργάζεται στον οικονομικό οργανισμό και μέσα από το έργο του αποβλέπει να ελέγχει τις διαχειριστικές και λογιστικές πράξεις έχοντας ως βασική αποστολή την πρόληψη λαθών και ατασθαλιών.
- Εξωτερικός ελεγκτής είναι αυτός που δεν έχει καμία υπαλληλική ή άλλη εξάρτηση προς την επιχείρηση που καλείται να ελέγξει. Είναι λοιπόν εντελώς ανεξάρτητος και αδέσμευτος προς την οικονομική μονάδα που ελέγχει και καθόλου δεν επηρεάζεται από την διοίκηση της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

2.1. Ορισμός εσωτερικού ελέγχου.

Σύμφωνα με το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (Δικτυακός Τόπος Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, 2008) ο εσωτερικός έλεγχος ορίζεται ως: «μία ανεξάρτητη, αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, καλά σχεδιασμένη και οργανωμένη, που μέσω των τεχνικών και επιστημονικών προσεγγίσεων, αξιολογεί την επάρκεια, λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού με σκοπό την αποτελεσματική αποτίμηση και διαχείριση του επιχειρηματικού κινδύνου, τον περιορισμό ή εξάλειψη αυτού, που αναλαμβάνει η διοίκηση να διαχειρισθεί για την επίτευξη των στρατηγικών της στόχων».

Ο όρος εσωτερικός έλεγχος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ορθότητα λογιστικών πράξεων ή για τη διαφύλαξη περιουσιακών στοιχείων. Ακόμη χρησιμοποιείται για να εξετάζει και να εκτιμά τις δραστηριότητες της ανώτατης διοίκησης. Γενικότερα ο εσωτερικός έλεγχος δεν έχει περιορισμούς σε κύκλους χρηματοοικονομικούς ή λογιστικούς, αλλά ευρύνεται στους τομείς των πολιτικών και στρατηγικών και γενικότερα σε όλο το σύνολο της επιχείρησης.

Θέματα Εσωτερικού Ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος διακρίνεται για το εύρος των υπηρεσιών που προσφέρει στην οικονομική μονάδα. Σε αυτά τα πλαίσια τα εξεταζόμενα θέματα κατά την διάρκεια του εσωτερικού ελέγχου είναι:

- Το σύστημα Εσωτερικού ελέγχου και τα υπό συστήματα.
- Κάθε μορφή επιχειρηματικού κινδύνου.
- Την αποτελεσματικότερη διαχείρισή του.
- Τις διαδικασίες για οργάνωση και αποτελεσματικότητα .
- Την πολιτική τήρηση για την εκπαίδευση του προσωπικού.
- Τους κανόνες λειτουργίας για τη συμμόρφωση των εργαζομένων σύμφωνα με τις αποφάσεις της διοίκησης.
- Τη σχέση κόστους με όφελος.
- Οι αξιόπιστες οικονομικές καταστάσεις για την εξασφάλιση της ακρίβειας και πληρότητας.
- Την συστηματική και σωστή συνεργασία και επικοινωνία των τμημάτων
- Την απόδοση των μέσων παραγωγής
- Την προστασία των υπηρεσιακών στοιχείων από κλοπές, απώλειες, φθορές.

2.2. Διακρίσεις εσωτερικού ελέγχου.

Υπάρχουν δύο γενικές κατηγορίες εσωτερικού ελέγχου:
Από άποψη διοικητική, ο εσωτερικός έλεγχος περιλαμβάνει το σχέδιο οργάνωσης, τις μεθόδους και τις διαδικασίες που έχει θεσπίσει η επιχείρηση και υπόσχονται την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της, τη συμμόρφωσή της με το management, και την εφαρμογή της πολιτικής της διεύθυνσης (πρόκειται π.χ. για ελέγχους ποιότητας της πολιτικής αγορών, παραγωγής, πώλησης, επιλογής προσωπικού).Ένας έλεγχος π.χ μπορεί να είναι η υποχρεωτική έγκριση από τον Οικονομικό Διευθυντή κάθε επένδυσης μεγαλύτερης των

1.000.000 € Ένας άλλος τυπικός διοικητικός έλεγχος μπορεί να είναι η υποχρέωση του να περνούν από ιατρική εξέταση όλοι οι νεοπροσλαμβανόμενοι υπάλληλοι μιας επιχείρησης.

Σε αντίθεση με τους διοικητικούς ελέγχους, οι λογιστικοί έλεγχοι αποβλέπουν στην προστασία των περιουσιακών στοιχείων, στην αξιοπιστία των λογιστικών καταχωρήσεων και στην πραγματική παρουσίαση των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων, του Ισολογισμού, των Αποτελεσμάτων Χρήσης και της μεταβολής της περιουσιακής θέσης.

Οι λογιστικοί έλεγχοι αποβλέπουν στην εξασφάλιση των παρακάτω συνθηκών στην επιχείρηση :

α. Οι συναλλαγές εκτελούνται σύμφωνα με τη γενική ή αποκλειστική εξουσιοδότηση του Management.

β. Οι συναλλαγές καταχωρούνται στα βιβλία ώστε να προετοιμάζονται σωστά οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις και να εξασφαλίζεται η προστασία των περιουσιακών στοιχείων.

γ. Η χρησιμοποίηση των περιουσιακών στοιχείων επιτρέπεται μόνο μετά από εξουσιοδότηση του Management της επιχείρησης.

δ. Τα περιουσιακά στοιχεία που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις, συγκρίνονται με τα πραγματικά μέσω του λογιστικού εσωτερικού ελέγχου και σε περίπτωση απόκλισης γίνονται οι απαραίτητες διορθώσεις.

Ο ελεγκτής λοιπόν αξιολογώντας τον εσωτερικό έλεγχο, αγγίζει εκτός από τα λογιστικά, και λειτουργικά γεγονότα της επιχείρησης, και την οργάνωση και τις μεθόδους που έχει θεσπίσει η επιχείρηση για την διαχείρισή της.

2.3 Χρησιμότητα Εσωτερικού Ελέγχου.

Κάθε μεγάλη επιχείρηση αποτελείται από πολλές διευθύνσεις και τμήματα ώστε η επίβλεψη χιλιάδων εργαζομένων στους διάφορους τομείς να μην είναι εύκολη αν δεν έχουν επινοηθεί και εφαρμοστεί σύγχρονες μέθοδοι διοίκησης και αν δεν χρησιμοποιηθεί η ηλεκτρονική τεχνολογία. Έτσι καθίσταται δυνατή η συγκέντρωση των διαφόρων πληροφοριών οικονομικών, τεχνικών και άλλων σε αξίες και ποσότητες ώστε οι διευθυντές, επειδή δεν έχουν την δυνατότητα να βασιστούν στην προσωπική τους επίβλεψη και παρατήρηση για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της επιχείρησης, να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές για την λήψη ορθολογικών αποφάσεων.

Η αξιοπιστία όμως των τεχνικών και οικονομικών πληροφοριών και στοιχείων εξαρτάται από τις ακολουθούμενες διαδικασίες και τον συνεχή έλεγχο και την αξιολόγηση αυτών. Έτσι απαιτείται συνεχής εσωτερικός έλεγχος για να διαπιστωθεί αν οι στόχοι και οι στρατηγικές της επιχείρησης ακολουθούνται σωστά από τα διάφορα επίπεδα του management και των εργαζομένων, αν επιτυγχάνονται οι αναμενόμενες αποδόσεις, αν υπολογίζονται σωστά οι αποκλίσεις και αν αυτές ανακοινώνονται στους αρμόδιους υπεύθυνους και αν τελικά λαμβάνονται διορθωτικές ενέργειες.

Το management της επιχείρησης έχει την ευθύνη για την τήρηση των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων και την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που πρέπει να παρουσιάζουν την αληθινή εικόνα της επιχείρησης, με το να είναι ακριβής, επαρκής και αξιόπιστη. Ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει την βεβαιότητα ότι και η ευθύνη αυτή συμπληρώνεται. Ο εσωτερικός έλεγχος έχει ακόμα σημαντική σπουδαιότητα και έχει εξελιχθεί σε μια τεχνική μεγάλης σημασίας που επιτρέπει στην διοίκηση των πολυσύνθετων οργανισμών να λειτουργούν αποδοτικά επιτυγχάνοντας υψηλή παραγωγικότητα.

2.4 . Σκοπός εσωτερικού ελέγχου.

Αντικειμενικός σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Audit) είναι η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς τη διοίκηση, μέσω επιστημονικών προσεγγίσεων και αναλύσεων με σκοπό την αξιολόγηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.), προκειμένου η διοίκηση, να διαχειριστεί τους επιχειρηματικούς κινδύνους κατά άριστο τρόπο, που είναι και το κύριο μέλημα της.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος αποσκοπεί στην εφαρμογή των αρχών της Εταιρικής Διακυβέρνησης για τη θωράκιση των συμφερόντων της επιχείρησης, των μετόχων και τη διαφύλαξη των εργαζομένων.

Στα πλαίσια του σκοπού αυτού ο Εσωτερικός Έλεγχος, εξετάζει και αξιολογεί:

- α. Το Σύστημα του Εσωτερικού Ελέγχου, καθαυτού ως σύστημα και τα επιμέρους υποσυστήματα του.
- β. Την κάθε μορφή επιχειρηματικού κινδύνου και την αποτελεσματική διαχείρισή του.
- γ. Την μέτρηση απόδοσης του Management σε όλα τα επίπεδα, εκτός της διοίκησης, που αποβλέπει στη σωστή διαχείριση των παραγωγικών μέσων και πόρων.
- δ. Την τήρηση πολιτικής προσωπικού και εκπαίδευσής του.
- ε. Το βαθμό συμμόρφωσης των εργαζομένων με τις αποφάσεις της διοίκησης και τους κανόνες λειτουργίας.
- στ. Τη σύγκριση του κόστους λειτουργίας των επί μέρους τμημάτων σε σχέση με το όφελος τους.

2.5 Έννοια Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει όλους εκείνους τους μηχανισμούς και τα μέσα τα οποία αποβλέπουν στην συνεχή αξιολόγηση και εξασφάλιση της λειτουργίας μιας επιχείρησης σύμφωνα με την προδιαγεγραμμένη πολιτική της διοίκησης.

- Εσωτερικό έλεγχο- είναι αρμόδιος για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του ίδιου του συστήματος καθώς και των επιμέρους λειτουργιών του.
- Εγκεκριμένο οργανόγραμμα της επιχείρησης σε όλα τα επίπεδα και σε πλήρη ανάπτυξη.
- Εγχειρίδια γραπτών διαδικασιών.
- Προγραμματισμό δράσης και απολογισμό.
- Πολιτική αγορών και προμηθειών.
- Πολιτική προσωπικού.
- Διαχείριση χαρτοφυλακίου.
- Διαχείριση παγίων.
- Κύκλο παραγωγής προϊόντων-υπηρεσιών.

Επιμέρους στόχοι περιλαμβάνουν την προστασία των περιουσιακών στοιχείων της μονάδος και την προώθηση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων λειτουργιών της. Δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο σύστημα εσωτερικού ελέγχου για όλες τις επιχειρήσεις, γιατί η κάθε επιχείρηση είναι μοναδική. Αυτό εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως είναι το μέγεθος της επιχείρησης, οι αντικειμενικοί στόχοι της, η οργανωτική της διάρθρωση κ.τ.λ. Η αναγκαιότητα ύπαρξης ενός Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, η πληρότητα, το μέγεθος και η έκταση αυτού σε μια επιχείρηση, καθορίζεται από τις δραστηριότητες, την πολυπλοκότητα του αντικειμένου εκμετάλλευσης και των συναλλαγών, την εκπαίδευση και την εξειδίκευση του προσωπικού, καθώς και μια σειρά άλλων παραγόντων.

2.6. Βασικές αρχές Σ.Ε.Ε.

Οι βασικές αρχές Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, έχουν ως σκοπό να βάλουν τους εσωτερικούς ελεγκτές στη δομή και στη φιλοσοφία των λειτουργιών του ίδιου του συστήματος, ώστε να αποκτήσουν τις κατάλληλες ικανότητες και γνώσεις για την καλύτερη αξιολόγηση των λειτουργιών του.

Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ενδεικτικά κάποιες βασικές αρχές ενός Σ.Ε.Ε. :

I. Κατάλληλη στελέχωση, από εξειδικευμένο προσωπικό και ο ανάλογος αριθμός αυτού πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα σε μια σύγχρονη επιχείρηση και ειδικά σε μια περίοδο με τάσεις διεθνοποιούμενης αγοράς που δεν επιδέχεται πειραματισμούς για κακή επιλογή στελεχιακού δυναμικού. Επίσης, ανάλογη προσοχή πρέπει να δοθεί στη σωστή αξιολόγηση και αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού από τα στελέχη μέχρι και τον απλό ανειδίκευτο εργαζόμενο. Ένα σωστά σχεδιασμένο οργανωτικό σχήμα θα πρέπει να εξασφαλίζει την διεξαγωγή των συναλλαγών σύμφωνα με τη στρατηγική και την πολιτική της επιχείρησης. Επίσης, θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι διευκολύνεται η αποτελεσματικότητα των λειτουργιών, ότι προστατεύονται τα περιουσιακά στοιχεία και ότι προωθείται και εξασφαλίζεται η αξιοπιστία των λογιστικών στοιχείων.

II. Αποκέντρωση της διοίκησης : Λαμβάνοντας υπόψη το βαθμό της οργάνωσης και της σχετικής στελέχωσης, η διοίκηση, καθώς και κάθε τμήμα της επιχείρησης θα πρέπει να μεριμνούν ώστε :

_ Να λαμβάνονται μέτρα για την εκχώρηση όσο το δυνατόν περισσότερων αρμοδιοτήτων σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα.

_ Το κάθε τμήμα στην περιοχή του να ασκεί όσο το δυνατόν περισσότερες εξουσίες και να έχει και περισσότερες ευθύνες.

_ Να γίνεται αξιολόγηση των ενεργειών και μέτρηση του αποτελέσματος των διοικητικών οργάνων και των αρμοδίων τμημάτων και αναλόγως να λαμβάνονται μέτρα.

III. Διαχωρισμός καθηκόντων και ευθυνών : Να υπάρχει σαφής διαχωρισμός καθηκόντων και ευθυνών σε όλα τα επίπεδα της πυραμίδας. Ειδικά σε θέματα που αφορούν τη ζωτικότητα της επιχείρησης, όπως τα περιουσιακά στοιχεία, τα διαθέσιμα και το χαρτοφυλάκιο. Τα καθήκοντα και οι ευθύνες πρέπει να είναι αυστηρά προσδιορισμένα.

IV. Παροχή εξουσιοδοτήσεων : Οι δοσοληψίες της εταιρείας με τρίτους προϋποθέτει κατ' ανάγκη ειδικές εξουσιοδοτήσεις, σε αντίθεση με αυτές που ρυθμίζονται μέσω των καθιερωμένων λειτουργικών κανόνων και διαδικασιών, στα πλαίσια των οποίων η επιχείρηση κατ' ανάγκη πρέπει να κινείται.

V. Διασφάλιση των συναλλαγών : Ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου πρέπει να εξασφαλίζει ότι κάθε συναλλαγή θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις υπάρχουσες πολιτικές και διαδικασίες και τις κατευθύνσεις της διοίκησης, έτσι ώστε :

- Να καθορίζονται σαφώς οι ευθύνες για εγκρίσεις, καθώς και οι διαδικασίες για τον προληπτικό έλεγχο πριν από κάθε συναλλαγή.

- Να υποβοηθείται η σωστή καταχώρηση και λογιστική απεικόνιση κάθε λογιστικού γεγονότος.

- Να απεικονίζονται όλες οι συναλλαγές σε καλά οργανωμένα έντυπα, ώστε να δίνουν ανά πάσα στιγμή τη σωστή πληροφόρηση.

- Να υποστηρίζεται από συστήματα σύγχρονης ηλεκτρονικής πληροφόρησης και επικοινωνίας.

- Να ελαχιστοποιείται σε κάθε συναλλακτική δραστηριότητα η πιθανότητα λάθους.
- Να διευκολύνεται η διαδικασία ανάλυσης κάθε οικονομικού γεγονότος και η παροχή πληροφόρησης αυτού στη διοίκηση για λήψη αποφάσεων.

VI. Επιτήρηση και επιθεώρηση της εργασίας : δίνει τη δυνατότητα στους εργαζόμενους και στα στελέχη για άμεση διορθωτική παρέμβαση, για τήρηση και κατανόηση των διαδικασιών για την εξασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών και προϊόντων.

VII. Έγκαιρη και τακτική ενημέρωση : Πληροφοριακό υλικό, στοιχεία εκθέσεων, που προέρχονται από το εξωτερικό και το ενδοεπιχειρησιακό περιβάλλον και αποτελούν μέρος βελτίωσης και αξιολόγησης της απόδοσης των δραστηριοτήτων, πρέπει να ετοιμάζονται οργανωμένα και προγραμματισμένα σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης, για ενημέρωση και λήψη διορθωτικών μέτρων.

VIII. Έκταση ελέγχων ανάλογα με τον κίνδυνο : Ο σχεδιασμός του ελέγχου από τα ίδια τμήματα, καθώς και η έκταση αυτού πρέπει να ανταποκρίνεται στο μέγεθος, στη φύση των δραστηριοτήτων του φορέα, στην οργάνωση του και ανάλογα με τον κίνδυνο που είναι εκτεθειμένο το κάθε τμήμα.

IX. Θέσπιση τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου : Ένα σωστό οργανωτικό σχέδιο προϋποθέτει την ανεξαρτησία των υπηρεσιών του εσωτερικού ελέγχου. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι κάθε τμήμα λειτουργεί απομονωμένο από τα άλλα τμήματα. Απαιτείται συνεργασία μεταξύ τους για την επιτυχία των κοινών στόχων της επιχείρησης. Η συλλογική ευθύνη και επιδίωξη κοινών στόχων συμβάλλει στην αξιοπιστία και αντικειμενικότητα των λογιστικών στοιχείων. Η πλήρης υποστήριξη του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου, θα βοηθήσει τη διοίκηση να διαχειριστεί αποτελεσματικότερα τον επιχειρηματικό κίνδυνο για τον οποίο είναι και υπεύθυνη.

2.7. Στοιχεία Σ.Ε.Ε.

Τα βασικά στοιχεία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της επιχείρησης τα οποία μπορεί να έχουν εφαρμογή και σε κάθε τμήμα της ξεχωριστά είναι τα ακόλουθα :

1. Το γενικό οργανόγραμμα της επιχείρησης και η τρέχουσα στελέχωσή του.
2. Τα εγχειρίδια διαδικασιών που συνδέονται ή επηρεάζουν τη λογιστική λειτουργία.
3. Τα μέσα προστασίας και ασφάλειας των περιουσιακών στοιχείων.
4. Τα συγγενή συστήματα πληροφόρησης (στατιστικές μελέτες).
5. Το τμήμα των εξωτερικών ελεγκτών για συνεχή αξιολόγηση της οργανωτικής υποδομής της μονάδας.
6. Το ευρύτερο Σύστημα Πληροφόρησης της Διοίκησης.
7. Το πλήρες και ενήμερο καταστατικό

2.8. Σχέση εσωτερικού – εξωτερικού ελέγχου.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ
1) Ποιος διενεργεί τον έλεγχο (σχέση με την ελεγχόμενη εταιρεία)	-υπάλληλος της εταιρείας -αποκλειστική σύμβαση	ορκωτός ελεγκτής. (ανεξάρτητος εξωτερικός συνεργάτης. Πληρώνεται από την εταιρεία, όμως δεν είναι υπάλληλός της)
2) Τι ελέγχει	διαδικασίες / οργάνωση λειτουργίες / τμήματα	οικονομικές καταστάσεις (λογιστικό κομμάτι) και εκδίδει πιστοποιητικό
3) Ποιες είναι οι προϋποθέσεις	Βλέπε Παρακάτω: προϋποθέσεις	ολοκλήρωση των λογιστικών εργασιών / πλήρης πρόσβαση ορκωτού ελεγκτή
4) Ποιο είναι το νομικό πλαίσιο	Υποχρεωτικός με βάση το Ν. 3016/2002 για εταιρίες εισηγμένες στο χρηματιστήριο αξιών, ασφαλιστικές, τράπεζες	Υποχρεωτικός για Ανώνυμες Εταιρείες, εφόσον πληρούν κριτήρια Ν.2190/20 άρθρο 37 243

Προϋποθέσεις ή βασικές αρχές εσωτερικού ελέγχου :

1. επαρκής λογιστική οργάνωση - κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό

- φύλαξη των παραστατικών
- μηχανογραφική υποστήριξη

2. διαχωρισμός λειτουργιών : κάθε εργασία ενός υπαλλήλου μιας επιχείρησης ανήκει είτε σε :

- α) συναλλακτική λειτουργία
- β) διαχειριστική λειτουργία
- γ) λογιστική λειτουργία

Κατά κανόνα ένας υπάλληλος πρέπει να διενεργεί μια μόνο από τις 3 λειτουργίες.

Μεγάλη επιχείρηση : > 200 εργαζόμενοι

Μικρομεσαία επιχείρηση : < 50 εργαζόμενοι

3. οργανόγραμμα

4. εκπαίδευση , αξιολόγηση του προσωπικού

5. φύλαξη / προστασία των περιουσιακών στοιχείων

6. καταμέτρηση – απογραφή

2.9. Πως επηρεάζει η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου το έργο του εξωτερικού ελεγκτή.

Η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης από τον ορκωτό ελεγκτή πριν την έναρξη του ελέγχου αναφέρεται στη διεθνή ελεγκτική βιβλιογραφία καθώς και στα ελεγκτικά πρότυπα. Αν και η ευθύνη της εσωτερικής οργάνωσης και του ελέγχου της επιχείρησης μέσω αυτής είναι ευθύνη της διοίκησης της μονάδας, η ύπαρξη αλλά και το επίπεδο της αποτελεσματικής λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου ενδιαφέρει σοβαρά τον ορκωτό ελεγκτή.

Η σημασία της ύπαρξης αξιόπιστου συστήματος εσωτερικού ελέγχου από τη σκοπιά του εξωτερικού ελεγκτή είναι να διαβεβαιώσει αυτόν ότι λάθη και ανωμαλίες, οι οποίες είναι δυνατόν να επηρεάσουν την αξιοπιστία του λογιστικού συστήματος και των παραγόμενων από αυτό στοιχείων, μπορούν να ανακαλυφθούν έγκαιρα.

Στην αντίθετη περίπτωση ο εξωτερικός ελεγκτής θα είναι υποχρεωμένος να καταφύγει στην εφαρμογή επιπρόσθετων, κατάλληλων ελεγκτικών διαδικασιών για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κακής λειτουργίας ή της μη ύπαρξης συστήματος εσωτερικού ελέγχου στην επιτυχή διεξαγωγή του διενεργούμενου ελέγχου. Εκ μέρους του ελεγκτή απαιτείται ικανοποιητική γνώση των χαρακτηριστικών και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου για την μελέτη και αξιολόγησή του.

Η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου πρωταρχικό σκοπό έχει να διαμορφώσει γνώμη ο ορκωτός ελεγκτής για το κατά πόσο αυτός μπορεί να στηριχτεί στην ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου και της οργάνωσης της επιχείρησης για την χρησιμοποίηση επιμέρους λειτουργιών και συστημάτων στη διεξαγωγή του ελέγχου. Τα συστήματα τα οποία θα μπορούσε ο ορκωτός ελεγκτής να χρησιμοποιήσει είναι βασικά το λογιστικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένου και του μηχανογραφικού, και όπου υπάρχει, αυτό των εσωτερικών ελεγκτών.

Ο βαθμός της αξιοπιστίας την οποία μπορεί να έχει για τον ορκωτό ελεγκτή το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της ελεγχόμενης επιχείρησης θα επηρεάσει το εύρος και την τελική μορφή του ελέγχου. Ο ορκωτός ελεγκτής ενδιαφέρεται πρωταρχικά για τον λογιστικό εσωτερικό έλεγχο, ο οποίος επηρεάζει άμεσα τις παραγόμενες από το λογιστικό σύστημα χρηματοοικονομικές καταστάσεις, αλλά μπορεί να αξιολογήσει και τα άλλα συστήματα οργάνωσης και λειτουργίας της επιχείρησης όπως αυτά των ποιοτικών ελέγχων, προμηθειών κ.τ.λ τα οποία μπορούν να έχουν έμμεση επίπτωση στην αξιοπιστία του λογιστικού συστήματος.

Αναμένεται επίσης από τον ορκωτό ελεγκτή να εκμεταλλευτεί την μελέτη του εσωτερικού ελέγχου και για την ανακάλυψη ατασθαλιών και απάτης σημαντικού βαθμού.

Όταν λοιπόν υπάρχει ένα αποτελεσματικής και αξιόπιστης λειτουργίας λογιστικό σύστημα, ο ορκωτός ελεγκτής θα επωφεληθεί από αυτή την ποιότητα του εσωτερικού λογιστικού ελέγχου και θα διεκπεραιώσει τον εξωτερικό έλεγχο συντομότερα και οικονομικότερα. Αντίθετα, στις περιπτώσεις κακής λειτουργίας των εν λόγω συστημάτων θα χρειαστεί περισσότερος χρόνος (και εφαρμογή εκτενέστερων και ειδικότερων ελεγκτικών και λογιστικών, ακόμα, διαδικασιών)και ο ορκωτός ελεγκτής θα συμπεριλάβει στην αμοιβή του το επιπλέον για τον απαιτούμενο έλεγχο κόστος. Η αντίδραση του ορκωτού ελεγκτή εν όψει μιας κακής λειτουργίας του λογιστικού συστήματος μιας επιχείρησης που καλείται να ελέγξει μπορεί να φτάσει και στην άρνηση εκτέλεσης του ελέγχου ή στην αδυναμία έκφρασης γνώμης.

2.10. Μέθοδοι μελέτης- αξιολόγησης Σ.Ε.Ε.

α. Ερωτηματολόγιο.

Το ερωτηματολόγιο εσωτερικού ελέγχου (checklist) συνιστά μια μεθοδική αναφορά μέσω ερωτήσεων σε όλες τις πτυχές του συγκεκριμένου συστήματος εσωτερικής λειτουργίας, με έμφαση σε στοιχεία που αφορούν και μπορούν να αποκαλύψουν την ύπαρξη και αποτελεσματική λειτουργία εσωτερικού ελέγχου ή προβλημάτων.

Χρησιμοποιείται ευρέως από τις μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες διεθνώς, καθόσον αυτό συνιστά πρακτικό τρόπο προσέγγισης της μελέτης του εσωτερικού ελέγχου. Η μορφή του ερωτηματολογίου είναι τέτοια που οι αρνητικές απαντήσεις σε κρίσιμες ερωτήσεις σημαίνουν πρόβλημα εσωτερικού ελέγχου στην ελεγχόμενη διαδικασία και παραπέμπουν στην ανάληψη μέτρων. Εννοείται ότι τα ερωτηματολόγια διαφέρουν ως προς το περιεχόμενό τους ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο ανήκει η επιχείρηση.

β. Διάγραμμα ροής.

Το διάγραμμα ροής (flowchart) μπορεί να απεικονίσει γραφικά και συνήθως με χρήση συμβόλων, τα επιμέρους στάδια και διαδικασίες μιας λειτουργίας της επιχείρησης και μέσα από την παράσταση αυτή να εντοπιστούν σημεία αδυναμίας στην άσκηση εσωτερικού ελέγχου επί της συγκεκριμένης λειτουργίας. Η χρήση διαγραμμάτων ροής στην μελέτη των υποσυστημάτων του εσωτερικού ελέγχου είναι ευρέως διαδεδομένη γιατί παρέχει το πλεονέκτημα της άμεσης και γρήγορης οπτικής άποψης της διαδικασίας.

γ. Περιγραφικές εκθέσεις.

Η μέθοδος αυτή αποτελεί μια γραπτή παρουσίαση των φάσεων μιας λειτουργίας, καθώς και των ανθρώπων που υπεισέρχονται σε κάθε φάση με τα αντίστοιχα καθήκοντά τους. Οι ελεγκτές με τη χρησιμοποίηση των ερωτηματολογίων, των διαγραμμάτων ροής, των περιγραφικών εκθέσεων και άλλων μεθόδων προβαίνουν στην αξιολόγηση του συστήματος του Εσωτερικού ελέγχου. Αφού ο εξωτερικός ελεγκτής τελειώσει την περιγραφή των διαφόρων λειτουργιών και διαδικασιών της μονάδας με έναν ή περισσότερους από τους παραπάνω τρόπους, και μελετήσει και εξοικειωθεί με τον τρόπο που λειτουργεί η επιχείρηση, ειδικά σε τομείς και υποσυστήματα που αφορούν άμεσα στην παραγωγή των λογιστικών πληροφοριών, θα πρέπει να αξιολογήσει την ύπαρξη και τον βαθμό καλής λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου. Τούτο αποτελεί και τη δυσκολότερη φάση της όλης διαδικασίας.

Αρχικά ο ελεγκτής πρέπει να πάρει μία μία τις διαδικασίες που εμφανίζονται στις περιγραφικές εκθέσεις ή στα διαγράμματα ροής και να επαληθεύσει ότι η περιγραφή τους συμφωνεί με την πραγματικότητα. Η επαλήθευση αυτή μπορεί να γίνει με επιτόπιες παρατηρήσεις και δειγματοληπτικούς ελέγχους. Έπειτα προχωράει στην προκαταρκτική αξιολόγηση του συστήματος θέλοντας να εξακριβώσει τις δυνατότητες και τις αδυναμίες του συστήματος. Για τούτη την εξακρίβωση μπορεί να χρησιμοποιήσει δύο τρόπους. Ο πρώτος συνιστάται στο να αναλύσει το σύστημα και να αναζητήσει τα σημεία στα οποία υπάρχουν δυνατότητες αξιοπιστίας και αδυναμιών. Ελλοχεύει όμως ο κίνδυνος να διαφύγουν από τον ελεγκτή κάποια σημεία πολύ σημαντικά.

Ο δεύτερος τρόπος είναι πιο γενικός από τον παραπάνω και πραγματοποιείται θέτοντας ο ελεγκτής ερωτήματα προς τον εαυτό του της μορφής: <<Υπάρχει περίπτωση κάτι να μην λειτουργήσει σωστά;>> και έτσι καταφέρνει να προσδιορίσει τους πιθανούς κινδύνους που προκύπτουν από τις αδυναμίες του συστήματος.

Τα συμπεράσματα αυτά ο ελεγκτής τα απεικονίζει σε έναν πίνακα που δίνει μία συνοπτική εικόνα της προκαταρκτικής αξιολόγησης του Εσωτερικού Ελέγχου. Για να έχει όμως πιο ξεκάθαρα συμπεράσματα πρέπει να προβεί και σε άλλες επαληθεύσεις οι οποίες καλούνται να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια. Αν ο ελεγκτής δυσκολεύεται να προσδιορίσει την έκταση της

επαλήθευσης θα χρησιμοποιήσει τις στατιστικές τεχνικές. Κατόπιν συγκεντρώνει όλα τα στοιχεία που προέκυψαν σε έναν πίνακα γνωστό ως πίνακα συνθέσεως.

Στην περίπτωση κακής λειτουργίας του όλου συστήματος λογιστικού εσωτερικού ελέγχου, οι εναλλακτικές λύσεις που προσφέρονται στον ορκωτό ελεγκτή είναι είτε η επαναδιαπραγμάτευση και αναμόρφωση του ελέγχου, είτε η διακοπή του ελέγχου και η έκφραση αδυναμίας πιστοποίησης περί της ορθής ή μη εμφάνισης των χρηματοοικονομικών μεγεθών στις υπό έλεγχο λογιστικές καταστάσεις. Τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα προβλέπουν και τέτοιου είδους έκθεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται ο εξωτερικός έλεγχος. Πιο συγκεκριμένα, αρχικά εξετάζονται οι εννοιολογικές προσεγγίσεις σχετικά με τον εξωτερικό έλεγχο. Με σκοπό την πληρέστερη προσέγγιση της έννοιας του εξωτερικού ελέγχου, αναλύεται τόσο το θεσμικό πλαίσιο όσο και το πλαίσιο εργασίας του εξωτερικού ελέγχου. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των βασικότερων ειδών εξωτερικού ελέγχου, του ρόλου του εξωτερικού ελεγκτή και των σημαντικότερων πλεονεκτημάτων που απορρέουν από την χρησιμοποίηση του εξωτερικού ελέγχου.

3.1 Ορισμός του εξωτερικού ελέγχου

Ο έλεγχος που ασκείται σε μια επιχείρηση, είτε είναι εσωτερικός είτε εξωτερικός, αποσκοπεί στο να λειτουργήσει ως ένα εργαλείο παρακολούθησης των πιθανών συγκρούσεων που μπορεί να επέλθουν μεταξύ των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων και των διοικούντων. Η σύγκρουση αυτή είναι γνωστή στη βιβλιογραφία ως κόστος αντιπροσώπευσης. Οι διοικούντες την επιχείρηση ή διαφορετικά οι αντιπρόσωποί της, μπορεί να έχουν προσωπικούς στόχους οι οποίοι να μη βρίσκονται σε αντιστοιχία με το στόχο της μεγιστοποίησης της αξίας της επιχείρησης. Η διοίκηση έχοντας την εξουσία από τους ιδιοκτήτες ή τους μετόχους να λαμβάνει αποφάσεις, μπορεί να οδηγηθεί σε μία σύγκρουση μεταξύ επιχειρηματικών και προσωπικών συμφερόντων. Την ασυμμετρία της πληροφόρησης που υπάρχει ανάμεσα στους μάνατζερ της επιχείρησης και στους ιδιοκτήτες προσπαθεί να αμβλύνει ο έλεγχος.

Ο εξωτερικός έλεγχος επιβάλλεται από τη νομοθεσία και επικεντρώνεται στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων ενός οργανισμού, με σκοπό τη διατύπωση γνώμης, προς τους μετόχους του οργανισμού, κατά πόσο οι καταστάσεις αυτές παρουσιάζουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων του οργανισμού, και ότι συνάδουν με τη σχετική νομοθεσία και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης. Λόγω κάποιων αναγκαιοτήτων και αιτιών ο εξωτερικός έλεγχος ανταποκρίνεται και διενεργείται κάτω από κάποιες αρχές.

Α) Βασική αρχή του εξωτερικού ελέγχου είναι ο διαχωρισμός μεταξύ διοίκησης και ιδιοκτήτη που αποβλέπει στη τυχόν σύγκρουση οικονομικών συμφερόντων.

Β) Επιπροσθέτως, η ανάγκη για επαλήθευση. Το έργο αυτό καλείται να επιτελέσει ο εξωτερικός, ανεξάρτητος έλεγχος όχι μόνο για τους άμεσα ενδιαφερόμενους, τωρινούς ιδιοκτήτες αλλά και για τους μελλοντικούς, καθώς και για όλες τις κοινωνικές ομάδες όπου χρησιμοποιούν τις οικονομικές πληροφορίες των λογιστικών καταστάσεων και έχουν έμμεσο συμφέρον στην ορθολογική κατανομή των περιορισμένων πόρων της ομάδας/κοινωνίας, της οποίας τυγχάνουν να είναι μέλη.

Γ) Συγκέντρωση τεκμηριωμένων επαληθεύσεων και διαπιστώσεων. Με αυτόν τον τρόπο ο ελεγκτής εξάγει ένα ορθό πόρισμα και επιστημονικά τεκμηριωμένο. Σύμφωνα με τις κείμενες

διατάξεις, αποστολή του εξωτερικού ελέγχου είναι, μετά από διενέργεια ουσιαστικού και αντικειμενικού ελέγχου με βάση τους κανόνες της Ελεγκτικής, να πληροφορήσει το πλήθος των ενδιαφερομένων.(μέτοχους, πιστωτές, κράτος κτλ) :

- i. Εάν οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας εμφανίζουν την αληθινή και πραγματική εικόνα της χρηματοοικονομικής (περιουσιακής) καταστάσεως της συγκεκριμένης εταιρείας και των αποτελεσμάτων της.
- ii. Εάν η οικονομική διαχείριση της παρούσας χρήσης διεξάχθηκε ομαλά και σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και του καταστατικού και γενικά σύμφωνα με τους κανόνες της χρηστής διαχείρισης.
- iii. Εάν υφίσταται ικανοποιητικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου.
- iv. Εάν για την λογιστική απεικόνιση και παρακολούθηση της οικονομικής διαχείρισης εφαρμόζεται το λογιστικό σχέδιο πλήρες και επιστημονικά θεμελιωμένο που να περιλαμβάνει τις γενικά παραδεκτές βασικές λογιστικές αρχές

3.2 Εννοιολογικό Πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχου

Ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται στο λογιστικό σύστημα μιας μονάδας, αλλά και σε άλλα επιμέρους οργανωτικά συστήματα, τα οποία μπορούν εμμέσως να επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του λογιστικού συστήματος, με την χρήση ελεγκτικών standards αλλά και άλλων μεθόδων τις οποίες θα κρίνει κατά περίπτωση αναγκαίες ο ελεγκτής.

3.2.1 Θεσμικό Πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχου

Στον εξωτερικό έλεγχο, οι ορκωτοί ελεγκτές, διενεργούν τον έλεγχο κυρίως στο λογιστικό σύστημα της οικονομικής μονάδας, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που είναι διεθνώς αναγνωρισμένο.

Σύμφωνα με το εν λόγω πλαίσιο:

I. Πιστοποίηση της ορθότητας: αντικειμενικός σκοπός του ελέγχου είναι κυρίως η πιστοποίηση της ορθότητας της παρουσίασης της οικονομικής μονάδας στις λογιστικές καταστάσεις αυτής, βάση των γενικών αποδεικτικών λογιστικών αρχών.

II. Έκθεση του ελεγκτή: η πιστοποίηση αυτή αναγράφεται στην έκθεση του ελεγκτή, η οποία αποτελεί το προϊόν επαγγελματικής και προσεκτικής εφαρμογής των ελεγκτικών , καθώς και κάθε άλλων μέσων και μεθόδων που είναι αναγκαία.

III. Σχετική έγγραφη εντολή: όλοι οι έλεγχοι αναλαμβάνονται μαζί με την σχετική έγγραφη εντολή, αλλά και χωρίς ικανή εξουσιοδότηση, στην οποία αναφέρεται το είδος ή ο σκοπός του ζητούμενου ελέγχου.

IV. Ελεγκτικό προσωπικό: κατά την διάρκεια του ελέγχου, το ελεγκτικό προσωπικό θα πρέπει να διατηρεί αμεροληψία, αντικειμενικότητα, ανεξαρτησία, αξιοπρέπεια και επαγγελματική ευθύνη, έναντι το ελεγχόμενου.

V. Εξειδικευμένα άτομα: κάθε έλεγχος και κάθε εργασία σχετική με αυτόν, θα πρέπει να αναλαμβάνεται από εξειδικευμένα άτομα, κατάλληλα προς την τεχνική εκπαίδευση και ικανότητα ως ελεγκτές. Ο ελεγκτής που την αναλαμβάνει φέρει την τελική ευθύνη για τον έλεγχο. δικαίωμα υπογραφής έχουν μόνο αυτοί που κατέχουν την άδεια ορκωτού λογιστή όπου για να την αποκτήσουν περνούν από εξετάσεις γραπτές. Επίσης και η εμπειρία καθορισμένης χρονικής διάρκειας, παίζει ρόλο στη διεξαγωγή ελέγχου υπό την εποπτεία ελεγκτή με άδεια.

VI. Επαγγελματική βελτίωση: ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει να είναι σωστός, υπεύθυνος και ικανός. Θα πρέπει να προσπαθεί συνέχεια να βελτιώνει την επαγγελματική και επιστημονική του κατάρτιση και ποιότητα των υπηρεσιών του. Θα πρέπει να είναι αντικειμενικός δίκαιος και ικανός να εξυπηρετήσει τους ελεγχόμενους πελάτες του, στα

πλαίσια των δυνατοτήτων του και σύμφωνα με τις ευθύνες του προς την κοινωνία και το θεσμό του ανεξάρτητου ελεγκτή. Και προς τους συναδέλφους του θα πρέπει να φέρεται σωστά και να εργάζεται με τρόπο ώστε να προάγει καλές σχέσεις και συνεργασία μεταξύ των μελών του επαγγέλματος.

3.2.2 Πλαίσιο Εργασίας του Εξωτερικού Ελέγχου

Γενικότερα ο εξωτερικός ελεγκτής έχει μεγάλη ευθύνη ως προς τους γύρω του. Στα πλαίσια της εν λόγω ευθύνης, ο εξωτερικός ελεγκτής πρέπει να συμπεριφέρεται άνογα, με τρόπο που να υπηρετήσει την κοινωνία. Επιπρόσθετα, ο εξωτερικός ελεγκτής Πρέπει να είναι οργανωτικός και πάντα να κάνει προκαθορισμένες κινήσεις εφαρμόζοντας το διεθνώς αναγνωρισμένο πλαίσιο.

Σύμφωνα με το διεθνώς αναγνωρισμένο πλαίσιο θα πρέπει να ακολουθούνται τα παρακάτω στάδια:

1. Σχεδιασμός του ελέγχου. Ο υπεύθυνος ελεγκτής θα πρέπει να προγραμματίσει, σε συνεννόηση με τον ελεγχόμενο, τόσο τον χρόνο έναρξης του ελέγχου όσο και την κατάλληλη κατανομή εκείνων των φάσεων αυτού, ώστε ο έλεγχος τελικά να μην αποβεί σε βάρος, ούτε των ελεγκτών αλλά ούτε των ελεγχόμενων. Υπάρχουν στάδια και μεγέθη των λογιστικών καταστάσεων, των οποίων ο έλεγχος μπορεί να αρχίσει, έτσι ώστε να μειωθεί ο φόρτος εργασίας κατά την τελική φάση, που ακολουθεί του κλεισίματος των λογιστικών βιβλίων και της σύνταξης λογιστικών καταστάσεων από την ελεγχόμενη μονάδα. Η ανάθεση τμημάτων, ο προϋπολογισμός και ο επιμερισμός του συνολικού ελέγχου αυτού στο κατάλληλο ελεγκτικό προσωπικό γίνεται με τη βοήθεια ειδικών, για κάθε κλάδο επιχειρήσεων, ελεγκτικών οδηγιών και προγραμμάτων. Γι' αυτό ο έμπειρος ελεγκτής χρησιμοποιεί τα φύλλα εργασίας προηγούμενων ελέγχων, αν έχουν εγκριθεί από την ίδια ελεγκτική εταιρεία ή και προκαταρκτικές επαφές και συνεντεύξεις με το κατάλληλο προσωπικό της ελεγχόμενης μονάδας για ενημέρωση τουλάχιστον του φακέλου με τα γενικά στοιχεία της μονάδας.

2. Αξιολόγηση εσωτερικής οργάνωσης και ελέγχου. Γενικά, η μελέτη και αξιολόγηση της εσωτερικής οργάνωσης της ελεγχόμενης μονάδας, αλλά και εκείνων των τμημάτων της, ειδικότερα του λογιστηρίου, της μηχανογράφησης και των αποθηκών, που άπτονται περισσότερο του διενεργούμενου ελέγχου, είναι το δεύτερο στάδιο μετά τον βασικό σχεδιασμό. Η εσωτερική οργάνωση περιλαμβάνει: το οργανόγραμμα της μονάδας, τις περιγραφές θέσεων εργασίας των διαφόρων τμημάτων, τα εγχειρίδια διαδικασιών και οδηγιών δράσεως, καθώς κάθε τεχνική ή μεθοδολογία και πολιτική προς την επίτευξη των στόχων της μονάδας γενικά ή και επιμέρους τμημάτων αυτής. Τον ελεγκτή περισσότερο ενδιαφέρει η εσωτερική οργάνωση του λογιστηρίου και ο τρόπος λειτουργίας αυτού (ειδικότερα η λειτουργία του συγκεκριμένου λογιστικού συστήματος).

3. Ανασκόπηση και επίβλεψη του ελέγχου. Για κάθε φάση και κάθε τομέα του ελέγχου, ο υπεύθυνος του ελέγχου θα πρέπει να προϋπολογίσει ικανό χρόνο για επίβλεψη και έλεγχο της εργασίας των υφισταμένων σε κάθε επίπεδο. Κατά την διάρκεια και των τριών σταδίων εξέχουσα σημασία διαδραματίζουν τόσο τα φύλλα εργασίας όσο και τα ικανά τεκμήρια. Ειδικότερα, από την μία πλευρά, το γεγονός του ελέγχου, καθώς και ο τρόπος διεξαγωγής αυτού αλλά και των λεπτομερειών επί των οποίων ο ελεγκτής στήριξε την εκφρασθείσα απ' αυτόν γνώμη, πρέπει να προκύπτει μέσα από τα φύλλα εργασίας. Τα φύλλα εργασίας αποτελούν, επίσης, και ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία σε περίπτωση που θα αμφισβητηθεί το πόρισμα του ελεγκτή ή τμήματα αυτού. Από την άλλη πλευρά, τα τεκμήρια που θα συλλέγουν από επιθεώρηση, παρατήρηση, ερωτήσεις, επιβεβαιώσεις και υπολογισμούς, θα

πρέπει να είναι ικανά για να στηρίξουν τη γνώμη του ελεγκτή. Η διαδικασία αυτή συντελείται σε δύο στάδια, το πρώτο έγκειται στην συλλογή των τεκμηρίων και το δεύτερο στην αξιολόγηση αυτών.

3.3 Είδη Εξωτερικών Ελέγχων

Γενικά

Με βάση το στοιχείο που επιλέγει κάθε ελεγκτής να δώσει έμφαση οι έλεγχοι διακρίνονται σε:

- ο Χρηματοοικονομικοί έλεγχοι
- ο Λειτουργικοί έλεγχοι
- ο Έλεγχοι αποδοτικότητας
- ο Έλεγχοι συμμόρφωσης
- ο Ειδικοί έλεγχοι

✚ Χρηματοοικονομικός Έλεγχος

Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος είναι ο έλεγχος για την διαπίστωση της ορθής παρουσίας στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οικονομικών μεγεθών που αφορούν στην χρηματοοικονομική θέση και στα αποτελέσματα της δράσεως των οικονομικών μονάδων. Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος ελέγχει βασικά την αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα του λογιστικού συστήματος της ελεγχόμενης μονάδας στην μέτρηση και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών μεγεθών και των αποτελεσμάτων της.

✚ Λειτουργικός Έλεγχος

Κατά τον λειτουργικό έλεγχο επιδιώκεται να αξιολογηθεί κατά πόσο μια λειτουργία, συνολική ή αποσπασματική και όχι απαραίτητα χρηματοοικονομικής φύσεως, εκτελείται σύμφωνα με κάποια δεοντολογικά ή επιστημονικά κριτήρια και αρχές του συγκεκριμένου κλάδου, αλλά και σύμφωνα με τις γενικότερες επιχειρησιακές και διοικητικές αρχές (κανονισμούς, εγχειρίδια διαδικασιών, ελέγχους πληροφόρηση, κ.λπ.).

✚ Έλεγχος Αποδοτικότητας

Ο έλεγχος αποδοτικότητας κυρίως απασχολεί τους εσωτερικούς ελεγκτές και ενδιαφέρεται για το αν μια διαδικασία ή λειτουργία σε έναν οργανισμό φέρνει θετικά αποτελέσματα σ' αυτόν.

✚ Έλεγχος Συμμόρφωσης

Ο έλεγχος συμμόρφωσης σκοπό έχει την διαπίστωση της συμμόρφωσης με κάποιους προσυμφωνημένους όρους ή προδιαγεγραμμένες διαδικασίες των εμπλεκόμενων μερών (π.χ. συμμόρφωση προς τους όρους δανειακών συμβολαίων, συμβολαίων συνεργασίας ή χρήσης δικαιωμάτων ευρεσιτεχνιών, επιχορηγήσεων, προδιαγραφών έργων, κ.λπ.).

✚ Ειδικοί Έλεγχοι

Ειδικός έλεγχος μπορεί να είναι κάθε έλεγχος ο οποίος δεν εμπίπτει σε μια από τις παραπάνω συγκεκριμένες κατηγορίες, αρκεί να έχει την ικανότητα ο ελεγκτής να τον διεκπεραιώσει. Σ' αυτούς ανήκει και ο δικαστικός έλεγχος του άρθρου 634 του Κώδικα Πολιτικής δικονομίας, που πραγματοποιούν εμπειρογνώμονες εξωτερικοί ελεγκτές.

3.4 Ο Ρόλος και η Δράση του Εξωτερικού Ελεγκτή

Ενώ ο εσωτερικός ελεγκτής σταθμίζει τα εσωτερικά ζητήματα μίας οικονομικής μονάδας, ο εξωτερικός ελεγκτής προσφέρει τις υπηρεσίες του χωρίς να συσχετισθεί με τα άτομα και τους παράγοντες που προσδιορίζουν τις δυνατότητες και τις αδυναμίες μιας επιχείρησης. Η έλλειψη κάθε είδους δεσμών με τους διοικούντες την οικονομική μονάδα και την αυτοτέλεια της δράσης το απέναντι στις επιδράσεις τους αποτελούν το καλύτερο πιστοποιητικό του κύρους και της ευρύτατης χρησιμότητας και ορθότητας των πορισμάτων του. Στις

περισσότερες οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες σήμερα ο εξωτερικός ελεγκτής δεν θεωρείται επάγγελμα αλλά λειτουργήμα. Όσο αυξάνεται η πολυπλοκότητα των οικονομικών σχέσεων τόσο περισσότερο γίνεται αναγκαία η οργάνωση και η συγκρότηση του εξωτερικού ελέγχου σε ανεξάρτητο λειτουργήμα, με επαρκή και σαφώς οριοθετημένο πλαίσιο δράσης. Σήμερα αποτελεί καθολικό αίτημα η διαύγεια στις οικονομικές συναλλαγές για το σύνολο του παραγωγικού και διοικητικού δυναμικού των επιχειρήσεων, καθώς και των ευρύτερων στρωμάτων του κοινωνικού συνόλου. Η εξασφάλιση αυτή ανεβάζει την στάθμη των προσδοκιών και των απαιτήσεων των πελατών των εξωτερικών ελεγκτών. Οι ικανότητες των ελεγκτών για να διεκπεραιώσουν το έργο τους πρέπει να αντανακλούν τόσο στη δόμηση του χαρακτήρα και της προσωπικότητάς τους, όσο και τη σφυρηλάτηση της επαγγελματικής τους οντότητας. Άλλα απαραίτητα προσόντα που πρέπει να κατέχει ο ελεγκτής είναι τα ακόλουθα:

- Υψηλό επίπεδο εξειδικευμένων γνώσεων, οι οποίες θα πρέπει να ανανεώνονται και να προσαρμόζονται σύμφωνα με τις δυναμικές εξελίξεις της οικονομικής επιστήμης.
- Απόκτηση πείρας μέσα από την μακροχρόνια ενασχόληση τους με το αντικείμενο του ελέγχου. Θα πρέπει τα θέματα που ασχολούνται να έχουν έναν αυξητικό βαθμό δυσκολίας έτσι ώστε η πείρα που θα αποκτάται να είναι πλήρως αξιοποιήσιμη για τα νέα δεδομένα που θα προκύπτουν.
- Αναπτυγμένη κριτική ικανότητα και αντιληπτικότητα, χωρίς ενδοιασμούς και χρονοτριβές. Η κρίση του είναι από τα βασικά προσόντα που πρέπει να διαθέτει ένας ελεγκτής για να κατανοεί και να ιεραρχεί τη σπουδαιότητα των μεγεθών της Ελεγκτικής.
- Ευστροφία πνεύματος και έφεση να αυτοσχεδιάζει και να επινοεί διαρκώς νέες μεθόδους και διαδικασίες, προκειμένου να μπορεί να απλοποιεί σύνθετες καταστάσεις.
- Σιγουριά και αυτοπεποίθηση για την ορθότητα του έργου του και τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει, για να μην γίνεται έρμαιο αντιφατικών στοιχείων και μεγεθών που επιδέχονται πολλές ερμηνείες.
- Λεπτότητα, διπλωματικότητα και διακριτικότητα στις επαφές του και στη εκτέλεση των καθηκόντων του, καθώς δεν είναι απλό ο έλεγχος του κύκλου των εργασιών και των άλλων προσώπων.
- Ευχέρεια τόσο στον προφορικό όσο και στο γραπτό λόγο. Καθώς και καλλιέργεια της ικανότητας να πείθει για την ορθότητα των απόψεων του και την αναγκαιότητα των πράξεών του.
- Προθυμία για συνεργασία με τους ελεγχόμενους και την καλλιέργεια σχέσεων αμοιβαίας κατανόησης και αλληλοενημέρωσης.
- Εργατικότητα, εμμονή και επιμέλεια στο έργο του, το οποίο είναι ιδιαίτερα λεπτό, αποκλεισμός συμβιβαστικών λύσεων που θα μπορούσαν να αλλοιώσουν την εικόνα της ελεγχόμενης μονάδας για χάρη των διοικούντων και σε βάρος του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου.

3.5 Πλεονεκτήματα από την Χρήση του Εξωτερικού Ελεγκτή

Οι επιχειρήσεις ωφελούνται πολλαπλώς από τη χρησιμοποίηση των ορκωτών λογιστών. Τα οφέλη αυτά που αποκομίζει μια επιχείρηση δικαιολογούν απόλυτα το σημαντικό κόστος αυτής της επιλογής του. Επιπρόσθετα όλων των ήδη προαναφερθέντων πλεονεκτημάτων που δημιουργεί για τις επιχειρήσεις η χρησιμοποίηση των εξωτερικών ελεγκτών, όπως είναι νομιμότητα και η εγκυρότητα των οικονομικών καταστάσεων, η συνεχής βελτίωση του λογιστικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Οι ανώνυμες εταιρίες που προσλαμβάνουν ελεγκτές απολαύουν κάποια πλεονεκτήματα τα οποία είναι τα εξής:

1. Ο διατασσόμενος έλεγχος διαχείρισεως των ανωνύμων εταιριών ανατίθεται υποχρεωτικός σε ορκωτό ελεγκτή εφόσον η ελεγχόμενη εταιρία έχει τακτικό ελεγκτή εκ του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών.
2. Για τις επιχειρήσεις οι οποίες υποχρεωτικός ή προαιρετικός χρησιμοποιούν ορκωτό ελεγκτή, το μετά τον έλεγχο δυνάμενο να εκδοθεί ειδικό πιστοποιητικό που αναφέρεται στο ποσό των καταβληθέντων μισθών και ημερομισθίων και στις αποδοχές εν γένει του απασχοληθέντος προσωπικού απαλλάσσει τις επιχειρήσεις οιοδήποτε επανέλεγχου επί του σημείου τούτου εκ μέρους ασφαλιστικού οργανισμού.
3. Ο προϊστάμενος της αρμόδιας Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, προκειμένου να καθορίσει την φορολογική υποχρέωση των ανωνύμων εταιριών, μπορεί να περιορισθεί και να λάβει υπόψη του αποκλειστικός το παρά του ορκωτού ελεγκτή εκδιδόμενο πιστοποιητικό ελέγχου περί του φορολογητέου εισοδήματος της επιχειρήσεως, εφόσον στον εν λόγω πιστοποιητικό να μην γίνεται ρητή μνεία ότι εκδίδεται για φορολογικούς σκοπούς και ότι κατά τον έλεγχο των οικονομικών αποτελεσμάτων ελήφθησαν υπόψη οι διατάξεις των νόμων περί φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και οποιασδήποτε άλλη διάταξη σχετικού νόμου. Στην περίπτωση αυτή ο ελεγκτής οφείλει να παράσχει στο προϊστάμενο της εκάστοτε Δ.Ο.Υ. κάθε πληροφορία ή εξήγηση την οποία ο προϊστάμενος ήθελε να ζητήσει σε σχέση με τον τρόπο τήρησης των βιβλίων και στοιχείων, τις εγγραφές που έγιναν σ' αυτά και γενικώς κάθε αναγκαίο στοιχείο ή διευκρίνιση για τον προσδιορισμό της φορολογικής ύλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ

4.1 Επάγγελμα λογιστή.

Λογιστής - Φοροτεχνικός είναι ο κάτοχος ειδικής άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος, ο οποίος ασχολείται κατ' επάγγελμα ως μισθωτός ή ελεύθερος επαγγελματίας με λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών ή και άλλων φυσικών προσώπων. Έργο των λογιστών φοροτεχνικών είναι η ορθή εφαρμογή των λογιστικών αρχών, προτύπων και σχεδίων γενικών και κλαδικών, η εποπτεία και η εφαρμογή διαδικασιών για τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης και των αναλογούντων φόρων, η ενημέρωση και η τήρηση των φορολογικών βιβλίων, η κατάρτιση και η υπογραφή οικονομικών καταστάσεων, ισολογισμών και αποτελεσμάτων χρήσεως επιχειρήσεων και οργανισμών, η σύνταξη, υπογραφή και υποβολή φορολογικών δηλώσεων, συμπληρωματικών και στατιστικών στοιχείων προς τις δημόσιες Υπηρεσίες καθώς και μισθολογικών καταστάσεων, ασφαλιστικών εισφορών και προγραμμάτων εργασίας.

Για την άσκηση του επαγγέλματος του Λογιστή – Φοροτεχνικού απαιτείται ειδική άδεια η οποία χορηγείται από την Κεντρική Διοίκηση του Ο.Ε.Ε. ή την αρμόδια Τοπική Διοίκηση Περιφερειακού Τμήματος του Ο.Ε.Ε. Στους κατόχους της ως άνω άδειας χορηγείται δελτίο επαγγελματικής ταυτότητας, το οποίο ανανεώνεται κατ' έτος. Η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος χορηγείται μόνο σε φυσικά πρόσωπα. Η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος του Λογιστή – Φοροτεχνικού διακρίνεται σε άδεια Λογιστή – Φοροτεχνικού Α', Β', Γ' και Δ' τάξεως. Η εν λόγω άδεια είναι σε ισχύ εφόσον ανανεώνεται ετησίως το δελτίο επαγγελματικής ταυτότητας. Για την μετάταξη σε ανώτερη τάξη απαιτείται πιστοποίηση παρακολούθησης επιμορφωτικών σεμιναρίων που διοργανώνει το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος για την αναβάθμιση της άδειας και προϋπηρεσία. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την αντιστοιχία των αρμοδιοτήτων των λογιστών με τις κατηγορίες τους.

Τάξεις Λογιστών	<u>Αρμοδιότητες</u>
Δ' Φορολογικές δηλώσεις,	Λογιστικές εργασίες Α – Β κατηγορίας έως 100.000 €
Γ' Φορολογικές δηλώσεις	Λογιστικές εργασίες Α – Β κατηγορίας έως 1.000.000 €
Β' Φορολογικές δηλώσεις	Λογιστικές εργασίες Α – Β -Γ κατηγορίας έως 1.400.000 €
Α' Φορολογικές δηλώσεις	Λογιστικές εργασίες Α – Β -Γ κατηγορίας απεριόριστο ύψος €

4.2 Επάγγελμα Ορκωτού Λογιστή - Βαθμίδες

Ο εξωτερικός έλεγχος είναι ο λογιστικο-διαχειριστικός έλεγχος που διενεργείται από επαγγελματίες και ειδικά εκπαιδευμένους γι' αυτό λογιστές-ελεγκτές, οι οποίοι πρέπει να είναι ανεπίληπτου ήθους και ακέραιου χαρακτήρα, άρτιας επιστημονικής κατάρτισεως και εξειδικευμένης πείρας, που ασκούν το έργο τους με διαφάνεια και υπευθυνότητα έτσι ώστε να διασφαλίζεται η εγκυρότητα και η αξιοπιστία των πορισμάτων των διενεργούμενων ελέγχων σύμφωνα με τα διεθνώς αναγνωρισμένα ελεγκτικά πρότυπα και τους όρους που τίθενται από την εσωτερική και κοινοτική νομοθεσία. Δεν θα πρέπει να έχουν καμία υπαλληλική σχέση με την ελεγχόμενη επιχείρηση ή άλλη εξάρτηση από αυτήν και έτσι είναι κατοχυρωμένη η ανεξαρτησία της επαγγελματικής τους γνώμης, όπως προβλέπουν οι κανόνες των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων και οι κείμενες διατάξεις. Πρόκειται για τον θεσμό των εξωτερικών ελεγκτών, των γνωστών Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών που συγκροτούν το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Το ΣΟΕΛ λειτουργεί με την μορφή Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου και αποβλέπει στην άσκηση του ελέγχου της οικονομικής διαχείρισης των πάσης φύσεως δημοσίων και ιδιωτικών οργανισμών και επιχειρήσεων. Διοικείται από επταμελές εποπτικό συμβούλιο, το οποίο εκλέγεται από την Γενική Συνέλευση αυτού.

Το ΣΟΕΛ, του οποίου η λειτουργία άρχισε την 19/11/1956, αποτελείται από:

- i. Ορκωτούς Ελεγκτές,
- ii. Επίκουρους Ορκωτούς Ελεγκτές,
- iii. Δόκιμους Ορκωτούς Ελεγκτές
- iv. Ασκούμενους Ορκωτούς Ελεγκτές.

Εισαγωγικός βαθμός είναι η βαθμίδα του Ασκούμενου Ορκωτού Ελεγκτή, στην οποία διορίζεται ο έχων ανεπίληπτο ήθος και αναμφισβήτητη αρετή και εφόσον είναι κάτοχος πτυχίου οικονομικής πανεπιστημιακής σχολής. Η προαγωγή στις επόμενες βαθμίδες γίνεται μετά από επιτυχείς επαγγελματικές εξετάσεις.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές έχουν πλήρη τα δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του μέλους του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών και ασκούν ελεύθερα και υπό ίδια ευθύνη τις ελεγκτικές εργασίες. Οι Επίκουροι, Δόκιμοι και Ασκούμενοι Ορκωτοί Ελεγκτές βοηθούν τους Ορκωτούς Ελεγκτές στην εκτέλεση του έργου τους, ενεργώντας πάντα επ' ονόματι, για λογαριασμό και υπ' ευθύνη του Ορκωτού Ελεγκτή.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές είναι αποκλειστικά αρμόδιοι για την άσκηση του τακτικού ελέγχου της οικονομικής διαχείρισης και των οικονομικών καταστάσεων των ΝΠΙΔ (πλην των δήμων και κοινοτήτων), των ΝΠΙΔ που εξυπηρετούν δημόσιο ή κοινωφελή σκοπό και επιχορηγούνται από το κράτος, των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιρειών, των Α.Ε., των Ε.Π.Ε., των εταιρειών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, των Α.Ε. των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, των Α.Ε. των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο εν όλω ή εν μέρει έχει αναληφθεί με δημόσια εγγραφή και τέλος των εταιρειών ή οργανισμών ή και δραστηριοτήτων γενικά που με βάση διατάξεων νόμου υπάγονται στον υποχρεωτικό έλεγχο ορκωτών ελεγκτών.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές είναι επίσης αποκλειστικά αρμόδιοι για την διενέργεια πραγματογνωμοσύνης πάνω σε θέματα οικονομικής διαχείρισης ή καταστάσεως οποιαδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, κοινοπραξίας, ειδικού λογαριασμού που απαιτεί λογιστικές γνώσεις. Η πραγματογνωμοσύνη αυτή διατάσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας περί πραγματογνωμοσύνης, είτε με δικαστική πράξη κατά την διάρκεια δίκης, είτε με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση οποιασδήποτε διοικητικής αρχής ή υπηρεσίας του κράτους που έχει αρμοδιότητα προς τούτο και εφόσον επικαλείται και αποδεικνύει ότι συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος.

Η εντολή προς τον ελεγκτή για την διεξαγωγή του ελέγχου είναι πρωταρχικά δικαίωμα των μετόχων-ιδιοκτητών της οικονομικής μονάδας, ή της εποπτεύουσας αρχής, όταν δεν πρόκειται για ιδιωτικούς οργανισμούς και σ' αυτούς πρωτίστως αναφέρεται ο ελεγκτής. Δεδομένης, όμως, και της θεωρίας ότι η καλύτερη κυκλοφορία αξιόπιστων οικονομικών πληροφοριών σε μια κοινωνία συμβάλλει στην ορθολογικότερη κατανομή των οικονομικών πόρων της, η Ελεγκτική, όπως και άλλοι κοινωνικοί θεσμοί, επιβάλλεται και διέπεται από συγκεκριμένους νόμους για την διασφάλιση της ποιότητας του κοινωνικού αγαθού των οικονομικών πληροφοριών, τις οποίες δημοσιεύουν μονάδες που διαχειρίζονται σημαντικό μέγεθος οικονομικούς πόρους.

4.3 Διάκριση των Ελεγκτών σε Ορκωτούς Λογιστές – Ελεγκτές και σε Ελεγκτές μη Ορκωτούς Λογιστές – Ελεγκτές (απλούς).

Υπάρχουν δυο κατηγορίες Ελεγκτών, οι Ορκωτοί Ελεγκτές – Λογιστές και οι μη Ορκωτοί Ελεγκτές – Λογιστές πτυχιούχοι ανώτατων σχολών που έχουν άδεια ασκήσεως οικονομολογικού επαγγέλματος από το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος (Ο.Ε.Ε), που συνηθίζεται να καλούνται στην πράξη «απλοί» ελεγκτές.

Ειδικότερα με το άρθρο 36α του Ν. 2190/1920 ορίζεται ότι :

Όταν, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, δεν προβλέπεται η διενέργεια ελέγχου ανώνυμης εταιρίας από Ορκωτό Ελεγκτή, ο έλεγχος διενεργείται από ελεγκτές πτυχιούχους ανώτατων σχολών, που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος.

4.4 Διαδικασία διορισμού Ορκωτού Ελεγκτή.

Οι ορκωτοί ελεγκτές διορίζονται από την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων, που λαμβάνει χώρα κατά την διάρκεια της ελεγχόμενης χρήσης, για τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών τους καταστάσεων. Μπορούν να επαναπροσδιορίζονται όχι όμως για περισσότερες από πέντε συνεχόμενες εταιρικές χρήσεις. Μεταγενέστερος επαναπροσδιορισμός δεν επιτρέπεται να λάβει χώρα αν δεν έχουν παρέλθει δύο πλήρεις χρήσεις. Τα μέλη του Δ.Σ. ευθύνονται έναντι της εταιρείας αλλά και κατά τις διατάξεις του άρθρου 57 του Ν.2190/1920 για την παράλειψη διορισμού ορκωτών ελεγκτών, αν δεν συγκάλεσαν εγκαίρως την τακτική γενική συνέλευση. Ο διορισμός των ορκωτών ελεγκτών γνωστοποιείται σε αυτούς από την εταιρεία. Οι ορκωτοί ελεγκτές θεωρούνται ότι αποδέχτηκαν τον διορισμό τους εφόσον δεν τον αποποιηθούν εντός πέντε εργάσιμων ημερών. Δεν επιτρέπεται μεταβίβαση της αρμοδιότητας των ελεγκτών. Υποχρεούνται να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους αυτοπροσώπως, δεν κωλύονται όμως να προσλαμβάνουν, με δική τους ευθύνη, βοηθούς στην εκτέλεση του έργου τους. Οφείλουν κατά τη διάρκεια της χρήσης να παρακολουθούν τη λογιστική και διαχειριστική κατάσταση της εταιρείας και έχουν το δικαίωμα να λάβουν γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, λογαριασμού ή εγγράφου ακόμα και των πρακτικών του Δ.Σ. και της Γ.Σ. Υποχρεούνται να κάνουν κάθε αναγκαία υπόδειξη προς το Δ.Σ. και στην περίπτωση που διαπιστώνουν παράβαση των διατάξεων του νόμου ή του καταστατικού, να αναφέρονται στον Υπουργό Εμπορίου που ασκεί την εποπτεία.

4.5 Προϋποθέσεις ώστε μια Ανώνυμη Εταιρεία να ελέγχεται από Ο.Ε.

Ορισμένες κατηγορίες Ανωνύμων Εταιρειών υποχρεούνται από διάταξη νόμου να χρησιμοποιούν για τον έλεγχό τους ελεγκτές από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών-Λογιστών. Τέτοιες Α.Ε. είναι:

1.Οι τραπεζικές, οι ασφαλιστικές, οι εταιρείες επενδύσεως χαρτοφυλακίου, οι εταιρείες διαχειρίσεως αμοιβαίων κεφαλαίων, εταιρείες χρηματοδοτικών μισθώσεων.

2.Οι Α.Ε. των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο.

3.Οι εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών-Ε.Π.Ε.Υ.

4.Οι ανώνυμες ποδοσφαιρικές και καλαθοσφαιρικές εταιρείες.

5.Η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου.

6.Οι ανώνυμες εταιρείες που υποχρεούνται να συντάσσουν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

7.Οι εταιρείες ύδρευσης και αποχέτευσης.

8. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2190/1920 όπως ισχύουν από 08/08/2007, οι Ανώνυμες Εταιρείες οι οποίες υπερβαίνουν τα δύο από τα τρία αριθμητικά όρια των κριτηρίων του άρθρου 42α, ελέγχονται από έναν τουλάχιστον Ορκωτό Ελεγκτή.

Ο έλεγχος αυτός αποτελεί προϋπόθεση του κύρους της έγκρισης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων από την Γενική Συνέλευση. Τα αριθμητικά όρια του άρθρου 42^α καθορίστηκαν από 08/08/2007 ως εξής:

α) Σύνολο ισολογισμού (άθροισμα στοιχείων Α μέχρι Ε του ενεργητικού του ισολογισμού). €2.500.000

β) Καθαρός κύκλος εργασιών. €5.000.000

γ) Μέσος όρος προσωπικού που απασχολήθηκε κατά την διάρκεια της χρήσεως. άτομα 50

Η εταιρεία παύει να υπάγεται στον υποχρεωτικό έλεγχο των ορκωτών ελεγκτών εάν σε δυο προηγούμενες αλληλοδιάδοχες χρήσεις δεν θα υπερέβαινε τα αριθμητικά όρια των δύο από τα παραπάνω τρία κριτήρια. Για την υποχρεωτική υπαγωγή στον έλεγχο Ανώνυμης Εταιρείας, απαιτείται η σε δυο συνεχής χρήσεις υπέρβαση των αριθμητικών ορίων των δυο από τα πιο πάνω τρία κριτήρια. Να σημειωθεί ότι από 01/01/2002 έως 07/08/2007 το σύνολο του ισολογισμού ήταν € 1.500.000 και ο κύκλος εργασιών € 3.000.000. Επίσης, στον υποχρεωτικό έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών υπάγονται από 01/01/2005, οι Α.Ε. και οι Ε.Π.Ε., οι οποίες, είτε υποχρεωτικά, είτε προαιρετικά συντάσσουν τις οικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα υιοθετούμενα από την Ε.Ε. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

4.6 Παροχή από τον ελεγκτή εξειδικευμένων διοικητικών υπηρεσιών πέραν των ελεγκτικών

Οι εταιρίες δέχονται ένα ευρύ φάσμα μη ελεγκτικών υπηρεσιών από τις εταιρίες ελεγκτών. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν

- χρηματοδότηση επενδύσεων,
- στρατηγικό σχεδιασμό,
- σχεδιασμό πρόσληψης προσωπικού,
- Εγκατάσταση προγραμμάτων και
- υπηρεσίες ανάθεσης εσωτερικού ελέγχου.

Τίθεται λοιπόν το ερώτημα κατά πόσο η παροχή των παραπάνω ελεγκτικών υπηρεσιών επηρεάζει αρνητικά την ανεξαρτησία του εξωτερικού ελεγκτή, επιφέροντας εκπτώσεις ποιότητας στη διενέργεια του ελέγχου.

Οι εταιρίες με υψηλό ποσοστό λήψης υπηρεσιών πέραν των ελεγκτικών εμφανίζουν μεγαλύτερο ποσοστό εμφάνισης κερδών πέραν των αναμενόμενων, και έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να πλησιάσουν ή ακόμα και να ξεπεράσουν τα κέρδη που προβλέπουν για αυτές οι αναλυτές. Ωστόσο αυτή η θετική σχέση μεταξύ των μη ελεγκτικών υπηρεσιών και των κερδών είναι αρκετά μειωμένη για τις μεγάλες εταιρίες. Η δημιουργία μικρών εκπλήξεων στα κέρδη, παραπέμπει στο συμπέρασμα ότι οι ελεγκτές εμφανίζουν μεγαλύτερη επιεικεία στις εταιρίες που παρέχουν και τις δύο υπηρεσίες καθώς δημιουργούνται δεσμοί λόγω της διάχυσης γνώσεων που πραγματοποιείται και από τα δύο μέρη. Επίσης, οι μελετητές διαπίστωσαν την ύπαρξη αρνητικής σχέσης μεταξύ της χορήγησης μη ελεγκτικών υπηρεσιών και της τιμής της μετοχής της ελεγχόμενης εταιρίας, καθώς οι πελάτες θεωρούν πως τέτοιου είδους ενέργεια μειώνει την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων.

Η παροχή διοικητικών υπηρεσιών αυξάνει τον κίνδυνο για την ανάπτυξη στενής συνεργασίας μεταξύ του ελεγκτή και της διοίκησης της ελεγχόμενης εταιρίας, εφόσον οι αποφάσεις της διοίκησης ακολουθούν τις προτάσεις του ελεγκτή. Ωστόσο, το ενδεχόμενο απώλειας της φήμης και του καλού ονόματος του ελεγκτή κατά την εκτέλεση των επαγγελματικών του καθηκόντων, αποτελεί ισχυρό παράγοντα αποφυγής μείωσης της ανεξαρτησίας του ελεγκτή και επομένως αποτελεί κίνητρο ενίσχυσης της ποιότητας του εξωτερικού ελέγχου.

Από την άλλη μεριά αναφέρεται το κεφάλαιο φήμης που αποκομίζουν οι ελεγκτικές εταιρίες μέσα από την παροχή πρόσθετων υπηρεσιών και την προσπάθεια τους να διατηρήσουν αλώβητη αυτή τη φήμη. Όσο μεγαλύτερη είναι η ελεγκτική εταιρία τόσο μικρότερο κίνητρο έχει να συμπεριφερθεί ευκαιριακά και να μειώσει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών της.

Ολοκληρώνοντας, διαπιστώνουμε ότι οι έρευνες δεν συμφωνούν ως προς το εάν η ταυτόχρονη παροχή διοικητικών και ελεγκτικών υπηρεσιών επιδρά στην ανεξαρτησία του ελεγκτή και άρα πρέπει να αποτελεί ασυμβίβαστη η ταυτόχρονη παροχή με τη διεξαγωγή ελεγκτικών υπηρεσιών.

4.7 Θητεία των ελεγκτών και η συχνότητα εναλλαγής τους

Τα επιχειρήματα υπέρ ή κατά της υποχρεωτικής εναλλαγής των ελεγκτών ήρθαν στο προσκήνιο μετά από τον ισχυρισμό της επιτροπής κεφαλαιαγοράς των Η.Π.Α. ότι η μακροχρόνια θητεία ενός ελεγκτή κλονίζει την ανεξαρτησία του. Οι υποστηρικτές της εναλλαγής των ελεγκτών υποστηρίζουν ότι μια αλλαγή παρέχει ένα νέο τρόπο εκτίμησης των οικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης εταιρίας.

Η πολύχρονη θητεία επηρεάζει άμεσα την αντικειμενικότητα του ελέγχου εξαιτίας του ότι οι ελεγκτές αρχίζουν να λειτουργούν σαν υπερασπιστές της επιχείρησης, αδυνατώντας να ενσωματώσουν στην έκθεσή τους νέα στοιχεία ή αλλαγές τα οποία αποκτούν σημαντική βαρύτητα, ενώ στην προσπάθεια τους να διατηρήσουν τον πελάτη εμφανίζεται το κίνητρο να αποσιωπούν τυχόν αμφίβολες ενέργειες.

Η μακροχρόνια θητεία ενός ελεγκτή είναι δυνατόν να δημιουργήσει ισχυρή αφοσίωση και συναισθηματική σχέση με την ελεγχόμενη εταιρία, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά την αντικειμενικότητα και ανεξαρτησία του.

Οι αντίπαλοι της εναλλαγής στηρίζονται κυρίως στα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από μια μακροχρόνια θητεία. Η ποιότητα του ελέγχου μπορεί να είναι μικρή στο αρχικό στάδιο καθώς ο νέος ελεγκτής βρίσκεται στη διαδικασία απόκτησης γνώσης για τον πελάτη και το κόστος έναρξης είναι σημαντικά υψηλό.

Μια διαφορετική προσέγγιση στο θέμα της θητείας των ελεγκτών αποτελεί η προσπάθεια ανάλυσης της επίδρασης της εναλλαγής στο μερίδιο αγοράς της ελεγκτικής εταιρίας. Το μερίδιο αγοράς αποτελεί παράγοντα μεγάλης σημασίας για τις ελεγκτικές εταιρίες καθώς καθορίζει τα έσοδά τους και κατά συνέπεια την κερδοφορία τους. Εάν η ελεγκτική εταιρία ενδέχεται να χάσει μερίδιο αγοράς, τότε γίνεται στόχος εξαγοράς, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η συγκέντρωση του κλάδου και οι τιμές των ελεγκτικών υπηρεσιών. Στην αντίθετη περίπτωση της αύξησης του μεριδίου αγοράς από μια μεγάλη ελεγκτική εταιρία, το γεγονός αυτό θα λειτουργήσει ως παράγοντα δημιουργίας μονοπωλίου. Και στις δύο περιπτώσεις η ανεξαρτησία του ελεγκτή και η ποιότητα του εξωτερικού ελέγχου ενδεχόμενα μπορεί να είναι ελαττωμένη.

Η υποχρεωτική εναλλαγή θα προκαλέσει σημαντική ε μακροχρόνια, καθώς οι εταιρίες θα έχουν ως κίνητρο να προσελκύουν νέους πελάτες παρά να διατηρούν τους υπάρχοντες. Ωστόσο στην προσπάθεια τους αυτή υπάρχει η πιθανότητα να ασκηθούν πιέσεις για μείωση του κόστους που συνεπάγεται ο εξωτερικός έλεγχος και πιθανότατα της ποιότητας του. Επομένως υπάρχει μεγάλη πιθανότητα μια ρύθμιση που αποβλέπει στην αύξηση της ανεξαρτησίας του ελεγκτή και στη βελτίωση της ποιότητας, να καταλήξει στο αντίθετο αποτέλεσμα.

Από τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι η σχέση μεταξύ της εναλλαγής των ελεγκτών και της εμφάνισης μη κανονικών κερδών από μέρους της διοίκησης είναι ακόμα αμφιλεγόμενο θέμα, καθώς η επιστημονική κοινότητα δεν έχει καταλήξει σε ένα ξεκάθαρο συμπέρασμα.

4.8 Νομικό πλαίσιο

Πρόσφατες έρευνες άρχισαν να διερευνούν τη σημασία του νομικού πλαισίου στην επίδραση της συμπεριφοράς των ελεγκτών. Αυτό που εξετάστηκε ήταν κατά πόσο το κίνητρο ενός ελεγκτή να παρεκκλίνει από τα πρότυπα και τα νομικά όρια που έχουν ορίσει οι κυβερνήσεις των διαφόρων κρατών επηρεάζεται αρνητικά από τις νομικές συνέπειες και άλλες ποινές που επιβάλλονται για αμέλεια και παράβαση καθήκοντος.

Οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες μεταχειρίζονται τους πελάτες τους πιο συντηρητικά σε χώρες όπου οι νόμοι προστατεύουν σημαντικά τους επενδυτές παρέχοντας τους το δικαίωμα να ενάγουν τις εταιρίες αυτές. Επίσης οι αμοιβές των ελεγκτών για εκείνες τις εταιρίες του Ηνωμένου Βασιλείου που συμμετέχουν και στο χρηματιστήριο των Η.Π.Α. σύμφωνα με έρευνες είναι μεγαλύτερες, αντανakλώντας το επιπλέον ασφάλιστρο κινδύνου που λαμβάνουν λόγω του υψηλού νομικού ρίσκου που αναλαμβάνουν με τη συμμετοχή τους στην αγορά των Η.Π.Α.

4.9 Η ελεγκτική προσπάθεια

Μία μέθοδος μέτρησης της ποιότητας του εξωτερικού ελέγχου είναι η ελεγκτική προσπάθεια. Οι Στέργιος Λεβέντης και Κωνσταντίνος Καραμάνης (2005) προχώρησαν σε μια έρευνα στην ελληνική αγορά με στόχο μια διαφορετική μέτρηση της ελεγκτικής προσπάθειας που να βασίζεται στο λόγο των πραγματικών ωρών απασχόλησης των ελεγκτών προς τις ώρες που έχουν θεσπιστεί ως μίνιμουμ από το ΣΟΕΛ. Στα αποτελέσματα τους συμπεραίνουν ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν την ελεγκτική προσπάθεια και κατ' επέκταση την ποιότητα του ελέγχου είναι

- i. το μέγεθος της ελεγχόμενης εταιρίας και η δημόσια εικόνα της, καθώς και
- ii. το μέγεθος της ελεγκτριας εταιρίας.

4.10 Διαφοροποίηση ελεγκτών

Πολλές επιστημονικές έρευνες έχουν επικεντρωθεί στη διαφοροποίηση της ελεγκτικής εργασίας που προκύπτει από διάφορες ομάδες ελεγκτικών εταιριών. Ο πιο δημοφιλής διαχωρισμός είναι η διάκριση που γίνεται μεταξύ των μεγάλων ελεγκτικών εταιριών και των μικρότερων. Η αιτία για την οποία οι ερευνητές επιχειρούν αυτήν τη διχοτόμηση ως προς το μέγεθος της εταιρίας που εκτελεί το ελεγκτικό έργο, είναι το γεγονός ότι λόγω της μεγάλης ποικιλίας ελεγκτικών εταιριών που δραστηριοποιούνται στην αγορά, εμφανίζεται μια προσφορά διαφοροποιημένης ελεγκτικής εργασίας που ανταποκρίνεται στη ζήτηση των διαφόρων εταιριών-πελατών.

Στοιχείο ποιότητας ενός ελέγχου αποτελεί το μέγεθος της ελεγκτικής εταιρίας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της το μέγεθος της εταιρίας αντιπροσωπεύει την ποιότητα του ελεγκτικού έργου καθώς οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες λόγω του πλήθους των εταιριών που ελέγχουν, θεωρούν σημαντικότερη τη διατήρηση της καλής φήμης που απορρέει και διατηρείται από την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών παρά την απώλεια ενός πελάτη. Ως αποτέλεσμα της παραπάνω προσπάθειας, το κίνητρο για παραποιημένη έκθεση προς όφελος του πελάτη είναι ιδιαίτερα μικρό. Άλλωστε αυτό που προέχει για τις ελεγκτικές εταιρίες αυτού του μεγέθους είναι η φήμη που οικοδομούν και η ενίσχυση του εμπορικού σήματος, μέσα από τη χορήγηση διαφοροποιημένων υπηρεσιών ελεγκτικής.

Σημαντικός επίσης παράγοντας της ποιότητας του ελέγχου είναι η εμπειρία, η ικανότητα και η πραγματογνωμοσύνη που επιδεικνύουν κυρίως οι ελεγκτές των μεγάλων ελεγκτικών εταιριών όταν ασχολούνται πολλά χρόνια με έναν τομέα παραγωγής. Αναμφισβήτητα όταν το μεγαλύτερο ποσοστό των πελατών των μεγάλων ελεγκτικών εταιριών είναι συσσωρευμένο σε έναν τομέα, τότε οι ελεγκτές έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να αποκτήσουν πιο εξειδικευμένη και σε βάθος γνώση του τομέα αυτού. Στις περιπτώσεις αυτές οι αμοιβές των ελεγκτών είναι μεγαλύτερες υπονοώντας αυξημένη ποιότητα.

Επίσης εμπειρικές μελέτες έδειξαν ότι εκθέσεις ελεγκτικών εταιριών που θεωρούνται ειδικοί σε κάποιο τομέα έχουν μεγαλύτερη επίδραση στο χρηματιστήριο. Οι εκπλήξεις κερδοφορίας για τις εταιρίες που ελέγχονται από μεγάλες και επομένως εξειδικευμένες ελεγκτικές εταιρίες αξιολογούνται περισσότερο από το χρηματιστήριο, ενώ εντόπισαν επίσης, ότι οι εταιρίες που συνεργάζονται με μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες είχαν μικρότερο ποσοστό μη κανονικών κερδών και άρα η διοίκηση είχε μικρότερη διακριτική ευχέρεια για την παραποίηση κονδυλίων.

Σύμφωνα με εμπειρικές μελέτες διαπιστώθηκε ότι οι εταιρίες που καταφεύγουν σε μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες έχουν μικρότερο ποσοστό εμφάνισης μη κανονικών κερδών, γεγονός που σημαίνει ότι ενέργειες παραποίησης των οικονομικών αποτελεσμάτων ελέγχονται αυστηρά και συστηματικά. Ακόμη αποδεικνύεται ότι οι συνέπειες αποκάλυψης παραποιημένων οικονομικών καταστάσεων και η χρήση μεθόδων επινοητικής λογιστικής έχουν μεγαλύτερο απόηχο και επίδραση στις κεφαλαιαγορές για τις εταιρίες που ελέγχονται από τις μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες, καθώς οι επενδυτές δείχνουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις εκθέσεις αυτών των ελεγκτικών εταιριών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

5.1 Αντικείμενο εξωτερικού ελέγχου.- Οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με

α. Ενιαίο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.

β. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Ο στόχος του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων είναι η διατύπωση γνώμης από τον ελεγκτή ως προς το αν οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί από κάθε ουσιώδη πλευρά, σύμφωνα με το δεδηλωμένο λογιστικό πλαίσιο και ειδικότερα είτε σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από την ελληνική εταιρική νομοθεσία.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι μια επιλεγμένη σειρά γενικά παραδεγμένων Λογιστικών Αρχών και Μεθόδων που αποβλέπουν στην κατάρτιση και παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων των επιχειρήσεων με εισηγμένες κυρίως τις μετοχές τους σε χρηματιστήριο, μετά από αποτίμηση των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στην πραγματοποιήσιμη αξία τους, ώστε οι παρεχόμενες με αυτές χρηματοοικονομικές πληροφορίες να είναι ομοιόμορφες και αξιόπιστες σε διεθνές επίπεδο.

Η Ε.Ε. προκειμένου οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων των χωρών-μελών, που οι μετοχές τους διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο, να είναι συγκρίσιμες όχι μόνο σε κοινοτικό επίπεδο αλλά και σε διεθνές, αποφάσισε τελικά την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και την υποχρεωτική εφαρμογή τους από 01/01/2005. από όλα τα κράτη μέλη. Δεν έχουν όμως μέχρι σήμερα εφαρμοσθεί καθολικά από καμία χώρα παρά μόνο από κάποιες μεγάλες επιχειρήσεις κυρίως για εισαγωγή των μετοχών τους σε μεγάλα χρηματιστήρια.

Οι ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις σύμφωνα με το Ε.Γ.Α.Σ. είναι:

- Ισολογισμός
- Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσης
- Πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων
- Προσάρτημα.

Αργότερα με τον Ν.3487/2006 προστέθηκε και το ότι οι Α.Ε. που μετοχές τους ή άλλες κινητές αξίες είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, καταρτίζουν επιπρόσθετα:

- Την κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων.
- Την κατάσταση ταμειακών ροών.

5.2 Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς / Αποστολή - Στόχοι

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς σύμφωνα με τα στοιχεία της επίσημης ιστοσελίδας της, (<http://www.htmc.gr>) είναι αρμόδια για την εποπτεία της εφαρμογής των διατάξεων της νομοθεσίας για την κεφαλαιαγορά.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με ίδιους πόρους, λειτουργεί αποκλειστικά χάριν του δημοσίου συμφέροντος και απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας και διοικητικής αυτοτέλειας. Η λειτουργία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς δεν βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, οι δε πόροι της προέρχονται από τέλη και εισφορές που βαρύνουν τους εποπτευόμενους φορείς. Ο προϋπολογισμός της Επιτροπής συντάσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και εγκρίνεται από τον Υπουργό

Οικονομίας και Οικονομικών. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς απολαύουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, δεσμευόμενα μόνον από το νόμο και τη συνείδησή τους και δεν εκπροσωπούν τους φορείς που τους πρότειναν. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς υποβάλλει έκθεση πεπραγμένων στον Πρόεδρο της Βουλής και στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς καλείται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο από την αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, προκειμένου να την ενημερώνει για θέματα της κεφαλαιαγοράς.

Στόχος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αποτελεί η διασφάλιση της ακεραιότητας της αγοράς, ο περιορισμός του συστημικού κινδύνου, και η προστασία του επενδυτικού κοινού με την προώθηση της διαφάνειας.

Στους εποπτευόμενους φορείς από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς περιλαμβάνονται οι Ανώνυμες Χρηματιστηριακές Εταιρίες και οι Ανώνυμες Εταιρίες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών, οι Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων, οι Ανώνυμες Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, οι Ανώνυμες Εταιρίες Επενδύσεων Ακίνητης Περιουσίας και οι Ανώνυμες Εταιρίες Επενδυτικής Διαμεσολάβησης. Οι εισηγμένες εταιρίες στο Χρηματιστήριο Αθηνών εποπτεύονται επίσης από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ως προς τη τήρηση της χρηματιστηριακής νομοθεσίας αναφορικά με τα θέματα νομιμότητας των πράξεων που συνδέονται με την προστασία των επενδυτών. Τα μέλη διοικητικών συμβουλίων και τα διευθυντικά στελέχη όλων των προαναφερόμενων φορέων υπόκεινται σε εποπτικές υποχρεώσεις προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Στους εποπτευόμενους από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς φορείς περιλαμβάνονται επίσης οι οργανωμένες αγορές και οι φορείς εκκαθάρισης, όπως η Αγορά Αξιών Χ.Α., η Αγορά Παραγώγων Χ.Α., και η ΕΧΑΕ ως φορέας εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών επί κινητών αξιών και επί παραγώγων αλλά και τα συστήματα αποζημίωσης επενδυτών και διασφάλισης συναλλαγών, όπως το Συνεγγυητικό Κεφάλαιο και το Επικουρικό Κεφάλαιο.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι αρμόδια για την έγκριση ενημερωτικών δελτίων όσον αφορά τις ανάγκες πληροφόρησης του επενδυτικού κοινού κατά τη διενέργεια δημοσίων προσφορών και την εισαγωγή κινητών αξιών σε οργανωμένη αγορά.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχει την αρμοδιότητα να επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις (επίπληξη, χρηματικό πρόστιμο, αναστολή λειτουργίας, αφαίρεση άδειας) σε εποπτευόμενα νομικά και φυσικά πρόσωπα που παραβαίνουν τη νομοθεσία για την κεφαλαιαγορά.

Ως εθνική εποπτική αρχή, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς συνάπτει διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες με άλλες εποπτικές αρχές για την ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών και τη συνεργασία σε θέματα της αρμοδιότητάς της. Είναι ενεργό μέλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών της Κεφαλαιαγοράς (Committee of European Securities Regulators - C.E.S.R.) και του Διεθνούς Οργανισμού Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς - IOSCO).

5.3 Ο Νόμος 1969/1991 και το Προεδρικό Διάταγμα 226/1992

Μερικά από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα μιας οργανωμένης κεφαλαιαγοράς είναι η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των επενδυτών, η στροφή των ιδιωτικών αποταμιεύσεων σε παραγωγικές επενδύσεις που τονώνουν την οικονομία και οδηγούν σε οικονομική ανάπτυξη και η προστασία των επενδύσεων από κάθε είδους ατασθαλίες και λογιστικές απάτες. Για να τηρηθούν όλες αυτές οι προϋποθέσεις απαιτούνταν η δημιουργία ενός ελεγκτικού οργάνου όπου τα μέλη του θα απολάμβαναν λειτουργική ανεξαρτησία από τις εταιρίες που θα έλεγχαν. Η πολιτεία με το Νομοθετικό Διάταγμα (ν.δ) 3329/55 ίδρυσε το Σώμα των Ορκωτών Λογιστών, γνωστό ως ΣΟΛ.

Για την ομαλή λειτουργία του σώματος και για την επίτευξη του σκοπού που ήταν η διενέργεια αμερόληπτου και αντικειμενικού ελέγχου της οικονομικής διαχείρισης των πάσης

φύσεως δημοσίων και ιδιωτικών οργανισμών ή εκμεταλλεύσεων ανεξαρτήτως νομικής μορφής, η νομοθεσία όρισε ένα σύνολο ορισμένων ελάχιστων τυπικών προσόντων για τους ελεγκτές. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, οι ορκωτοί ελεγκτές όφειλαν να έχουν πρώτο αποδεδειγμένο ήθος και αναμφισβήτητη αρετή και δεύτερο ορισμένα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα καταρτίσεως και εμπειρίας. Η ύπαρξη και η τήρηση των ελαχίστων αυτών στάνταρτ εξασφαλίζει τον περιορισμό της ελεγκτικής αποτυχίας. Η ελεγκτική αποτυχία σύμφωνα με τον Arens (2002) εμφανίζεται όταν υπάρχει σοβαρή παραποίηση των δημοσιευμένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων και δεν αποκαλύπτεται στην έκθεση του ελεγκτή, καθώς και όταν ο ελεγκτής έχει υποπέσει σε σοβαρά λάθη. Η ελεγκτική αποτυχία μπορεί να περιοριστεί όταν ο ελεγκτής τηρεί τις γενικά αποδεκτές αρχές της ελεγκτικής, ανεξάρτητα από την ακρίβεια και τη σαφήνεια των οικονομικών καταστάσεων.

Ο Νόμος 1969/91 είναι αυτός που εναρμόνισε τα χαρακτηριστικά του ΣΟΛ (Σώμα Ορκωτών Λογιστών) με αυτά των υπολοίπων χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καθιέρωσε το νέο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών (Σ.Ο.Ε.). Συγκεκριμένα στο άρθρο 75 §2 αναφέρεται ότι: «Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου,..., καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι οργανώσεως και λειτουργίας του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών και μητρώου αυτών, ασκήσεως του επαγγέλματος του ορκωτού ελεγκτή και εγγραφής του στο ανωτέρω μητρώο, οι όροι συνθέσεως και λειτουργίας, ως και οι αρμοδιότητες του εποπτικού και του πειθαρχικού συμβουλίου του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών και της γραμματείας αυτού, οι υποχρεώσεις, τα ασυμβίβαστα και τα κωλύματα, στα οποία υπόκεινται οι ορκωτοί ελεγκτές, τα ελάχιστα όρια αμοιβών τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος».

Επιπρόσθετα στην §5 καθορίζονται οι βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν το σώμα ορκωτών ελεγκτών, εξασφαλίζοντας την ανεξαρτησία του ελεγκτή και την ποιότητα του ελέγχου:

1. Ο θεσμός και τα προσόντα του ορκωτού ελεγκτή θα διέπεται από τα προβλεπόμενα στην 8η οδηγία της (τότε) Ε.Ο.Κ..
2. Η εξασφάλιση πλήρους ανεξαρτησίας του ελεγκτή από τον ελεγχόμενο.
3. Η κατοχύρωση της μη διαπραγμάτευσης της αμοιβής μεταξύ ελεγκτή και ελεγχόμενου.
4. Η καθιέρωση αυστηρών ασυμβίβαστων της ιδιότητας του ελεγκτή προς οποιαδήποτε άλλη άμισθη ή έμμισθη απασχόληση.

Σύμφωνα με **το Π.Δ. 226/1992** που εκδόθηκε το επόμενο έτος, μετά από τις τροποποιήσεις που δέχτηκε, ορίζονται τα ακόλουθα για το σώμα ορκωτών ελεγκτών:

Στο άρθρο 2 §1&2 αναφέρεται ότι «η σύσταση και η λειτουργία του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών αποβλέπει στην άσκηση του ελέγχου της οικονομικής διαχειρίσεως των πάσης φύσεως δημοσίων και ιδιωτικών οργανισμών και επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων, ανεξαρτήτως της νομικής τους μορφής, από πρόσωπα με αυξημένα επαγγελματικά προσόντα, που ασκούν το έργο τους με διαφάνεια και υπευθυνότητα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η εγκυρότητα και αξιοπιστία των πορισμάτων των διενεργουμένων ελέγχων, σύμφωνα με τα διεθνώς αναγνωρισμένα Ελεγκτικά πρότυπα και τους όρους που τίθενται από την εσωτερική και την κοινοτική νομοθεσία» και «...για την πραγματοποίηση του παραπάνω σκοπού οι Ορκωτοί Ελεγκτές απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, υποκείμενοι πάντως στις υποχρεώσεις και τις ευθύνες που προσδιορίζονται από τις διατάξεις του παρόντος.»

Ο νομοθέτης με το άρθρο 6 προβλέπει στη σύσταση ειδικού οργάνου το οποίο ελέγχει το έργο των ορκωτών ελεγκτών ως προς την τήρηση των νόμων και κανόνων της επαγγελματικής δεοντολογίας και τη διασφάλιση της ποιότητας και διαφάνειας των παρεχόμενων από αυτούς υπηρεσιών και του κύρους του επαγγέλματος. Πιο συγκεκριμένα, στο 6ο άρθρο καθιερώνεται η σύσταση του επιστημονικού συμβουλίου το οποίο είναι

αρμόδιο για την εξέταση και αντιμετώπιση τεχνικών ή πρακτικών ζητημάτων σχετικών με την άσκηση ποιοτικού ελέγχου επί της εργασίας των Ορκωτών Ελεγκτών.

Ειδικότερα το Επιστημονικό Συμβούλιο μπορεί να εξετάζει τα φύλλα εργασίας που στηρίζουν τη γνώμη του Ορκωτού Ελεγκτή και να υποβάλει σχετική έκθεση στο Εποπτικό Συμβούλιο αν και όποτε του ζητηθεί ή και σε περιπτώσεις που υπάρχουν επώνυμες καταγγελίες. Οι έλεγχοι του Επιστημονικού Συμβουλίου δεν αποτελούν με κανέναν τρόπο παρέμβαση στο έργο των Ορκωτών Ελεγκτών.

Ο κανονισμός επαγγελματικής δεοντολογίας των μελών του σώματος ορκωτών ελεγκτών, είναι δημιούργημα του Εποπτικού Συμβουλίου. Σκοπός του κανονισμού είναι η διασφάλιση της ποιότητας και διαφάνειας των παρεχόμενων από τους Ορκωτούς Ελεγκτές υπηρεσιών για την προστασία τόσο του ηθικού και επαγγελματικού κύρους των μελών του, όσο και των νόμιμων δικαιωμάτων του κάθε ελεγχόμενου ή τρίτου που χρησιμοποιεί υποχρεωτικά ή προαιρετικά τις υπηρεσίες αυτές. Οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να παρέχονται σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, τον παρόντα κανονισμό, τα ελεγκτικά πρότυπα (στα οποία θα αναφερθούμε αργότερα) και τις αρχές και οδηγίες που ακολουθεί το Σ.Ο.Ε.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ανεξαρτησία και την αντικειμενικότητα του ελέγχου στην οποία αναφέρεται το 4ο άρθρο που ορίζει ότι κάθε μέλος του Σ.Ο.Ε. οφείλει πάντοτε να ασκεί το ελεγκτικό έργο κατά τρόπο αντικειμενικό και ανεξάρτητο από κάθε είδους επιρροή του ελεγχόμενου. Ομοίως, ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε και στην διασφάλιση της ποιοτικής επάρκειας των εργασιών του ελέγχου με τη διαφύλαξη των φύλλων εργασίας του ελέγχου για τουλάχιστον πέντε έτη και την παράδοση αυτών προς το εποπτικό όργανο του ΣΟΕ, όταν απαιτηθεί. Με αυτόν τον περιορισμό ο ορκωτός ελεγκτής προσπαθεί να αποτρέψει τη δημιουργία τυχόν σχέσεων του ορκωτού λογιστή ελεγκτή με τα μέλη της ελεγχόμενης εταιρίας, γεγονός που θα επηρέαζε την ανεξαρτησία του, την αμεροληψία και αντικειμενικότητα του.

Επίσης με την προάσπιση της ανεξαρτησίας του ελεγκτή προστατεύονται και τα δικαιώματα της μειοψηφίας των μετόχων, λόγω αποτελεσματικότερου ελέγχου (monitoring efficiency) και των εξωτερικών χρηστών των οικονομικών καταστάσεων. Επιπρόσθετα για την διασφάλιση της ποιότητας του ελέγχου καθώς και για την ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών, το 15ο άρθρο καθιερώνει τα επαγγελματικά ασυμβίβαστα. Πιο συγκεκριμένα «το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή ορίζεται ασυμβίβαστο ως προς:

α) Την ιδιότητα του εμπόρου,

β) την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου ή υπαλλήλου Ν.Π.Δ.Δ., δικηγόρου ή συμβολαιογράφου,

γ) οποιαδήποτε έμμισθη υπηρεσία σε ιδιωτική επιχείρηση ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ή οργανισμό ή την ιδιότητα του διοικητικού συμβούλου ανωνύμων εταιρειών ή διαχειριστή ΕΠΕ, πλην των συνιστώμενων κατά το άρθρο 17 του παρόντος

δ) την τήρηση λογιστικών βιβλίων και

ε) κάθε άλλη περίπτωση όπου υφίσταται ασυμβίβαστο από την κείμενη νομοθεσία».

Επιπλέον, ο νομοθέτης προσδιόρισε ορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και η ύπαρξη οικονομικού συμφέροντος που συνδέεται με την πορεία της ελεγχόμενης εταιρίας, προξενεί σύγχυση συμφερόντων και επομένως δημιουργεί κινδύνους για την ανεξαρτησία του ελεγκτή⁴⁹. Ο νομοθέτης με τον τρόπο αυτό αναγνωρίζει ότι το έργο του ελεγκτή απαιτεί την απερίσπαστη ενασχόλησή του, γεγονός που δεν απαγορεύει τις πολλαπλές ιδιότητες και ενασχολήσεις.

Το Προεδρικό Διάταγμα προκειμένου να διασφαλίσει ακόμη περισσότερο την ποιότητα του έργου του Ορκωτού Ελεγκτή, περιλαμβάνει και ένα ξεχωριστό άρθρο (άρθρο 16) που αναφέρεται στο ελεγκτικό έργο και περιγράφει τις διαδικασίες που θα πρέπει να

ακολουθούνται για τη διεξαγωγή του πορίσματος καθώς και την εξέταση της επάρκειας των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων.

Κατά την διαμόρφωση του πορίσματός του ο Ορκωτός Ελεγκτής αξιολογεί την αξιοπιστία και επάρκεια των πληροφοριών που περιέχονται στα λογιστικά βιβλία και στοιχεία και στις άλλες πηγές πληροφοριών με:

α) την μελέτη και αξιολόγηση των λογιστικών συστημάτων και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου επί των οποίων έχει πρόθεση να βασίζει την εξέταση τούτων για να καθορίσει την φύση, έκταση και εφαρμογή των Ελεγκτικών διαδικασιών και τεκμηριώσεων και
β) την διενέργεια ελέγχων, την εξασφάλιση επεξηγήσεων και την εφαρμογή επαληθευτικών διαδικασιών επί των λογιστικών πράξεων και των υπολοίπων των λογαριασμών, στον βαθμό που κρίνει σε κάθε περίπτωση αναγκαίο».

Επίσης με το άρθρο 17 § 1, αναγνωρίζεται η υποχρέωση των ορκωτών ελεγκτών να ιδρύουν υπό προϋποθέσεις ελεγκτικές εταιρίες ή κοινοπραξίες προκειμένου να αναλάβουν τον τακτικό διαχειριστικό έλεγχο των ελεγχόμενων εταιριών. «Το εποπτικό συμβούλιο εγγράφει στην ιδιαίτερη μερίδα του μητρώου... μόνο τις εταιρίες ή κοινοπραξίες δύο τουλάχιστον Ορκωτών ελεγκτών που πληρούν τις προϋποθέσεις... να είναι Ορκωτοί Ελεγκτές εγγραμμένοι στο Μητρώο Ορκωτών Ελεγκτών». Όπως προκύπτει από αυτήν τη διάταξη, ο νομοθέτης αποκλείει την ανάπτυξη μεμονωμένης επαγγελματικής δραστηριότητας από τον ορκωτό.

Στη συνέχεια γίνεται μια συνοπτική αναφορά στα Ελληνικά Ελεγκτικά πρότυπα που ισχύουν σήμερα και αποτελούν την κατευθυντήρια γραμμή και το σημείο αναφοράς των ορκωτών - ελεγκτών. Η διαμόρφωση, τυποποίηση και εφαρμογή των Ελληνικών Ελεγκτικών προτύπων βοηθά στην αποτελεσματικότερη εκτέλεση των καθηκόντων των ελεγκτών και επιτρέπει την αντικειμενική αξιολόγηση του ελεγκτικού έργου. Σημειώνουμε επίσης ότι τα Ελληνικά Ελεγκτικά πρότυπα αφορούν και τις δύο μορφές ελέγχου δηλαδή τον εξωτερικό και εσωτερικό έλεγχο, με έμφαση στις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται και να τηρούνται στον τελευταίο.

5.4 Ελεγκτικά Πρότυπα – Έκθεση ελέγχου.

Τα ελεγκτικά πρότυπα περιγράφουν το θεσμικό πλαίσιο του ελέγχου, προσδιορίζουν τα κριτήρια τα οποία θα πρέπει να ικανοποιηθούν για την ολοκλήρωση του ελέγχου κατά τρόπο δίκαιο και αντικειμενικό και τη δημοσίευση του αποτελέσματος αυτού. Τα ελεγκτικά πρότυπα συνθέτουν ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο σώμα κανόνων, που διέπει τους διενεργούμενους από τα μέλη του Σ.Ο.Ε.Λ. οικονομικούς ελέγχους, ανεξάρτητα του αν οι έλεγχοι αυτοί είναι υποχρεωτικοί ή έχουν προαιρετικό χαρακτήρα. Τίθενται σε ισχύ από την δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και συνεχίζουν να ισχύουν μέχρι την διαφοροποίηση ή την ανάκλησή τους.

Πρόθεση των ελεγκτικών προτύπων στην Ελλάδα είναι να μεταβάλλονται ώστε να εξασφαλίζεται η συνεχής συμμόρφωσή τους με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών. Πρόθεση της επιτροπής λογιστικής τυποποίησης και ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.) είναι η σταδιακή περαιτέρω ανάπτυξη των Ελληνικών Ελεγκτικών προτύπων μέσα στα πλαίσια των σχετικών εξελίξεων στον ευρύτερο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο στόχος της καθολικής αναγνώρισης και παραδοχής των Ε.Ε.Π. θα εξασφαλιστεί και θα διασφαλισθεί με την πλήρη εναρμόνιση τους με τους σχετικούς κανονισμούς και τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό προϋποθέτει και συνεπάγεται τη συνεχή παρακολούθηση των εξελίξεων στο διεθνή χώρο και ιδιαίτερα στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την προσαρμογή των προτύπων στις εξελίξεις αυτές.

Τα σημαντικότερα σημεία των προτύπων αυτών είναι:

- Προσδιορίζουν διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου της ελεγκτικής εργασίας.
- Επιβάλλουν την κοινοποίηση των ευρημάτων του ελέγχου στους έχοντες την ευθύνη της διακυβέρνησης της ελεγχόμενης επιχείρησης.
- Αναφέρονται στον έλεγχο σε μηχανογραφημένο πληροφοριακό περιβάλλον.
- Προβλέπουν την χρησιμοποίηση ειδικού πραγματογνώμονα όπου είναι αναγκαίο για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας.
- Περιέχουν ειδικές αναφορές που οφείλεται να χρησιμοποιηθούν για επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.
- Προβλέπουν διαφοροποιημένα είδη εκθέσεων ανάλογα με την γνώμη του ορκωτού ελεγκτή.

Τα παρόντα ελληνικά ελεγκτικά πρότυπα δεν καλύπτουν τους κανόνες δεοντολογίας των ελεγκτών. Μέχρι την διαμόρφωση και υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου Κώδικα Δεοντολογίας συνεχίζουν να ισχύουν οι κανόνες δεοντολογίας (πρότυπα συμπεριφοράς των επαγγελματιών ελεγκτών) που προδιαγράφονται από τον κανονισμό επαγγελματικής δεοντολογίας των μελών του Σ.Ο.Ε.Λ.

Τέλος, παρέχεται στους ορκωτούς ελεγκτές η δυνατότητα της επικουρικής επίκλησης των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων είτε για σκοπούς ερμηνείας είτε για σκοπούς συμπλήρωσης των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων.

5.5 Κώδικας Δεοντολογίας της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (Δ.Ο.Λ.- International Federation of Accountants-I.F.A.C.)

Τον Κώδικα Δεοντολογίας της Δ.Ο.Λ. έχει επεξεργαστεί η Επιτροπή Δεοντολογίας (Ethics Committee) της ομοσπονδίας. Η τελευταία αναθεώρηση έγινε το 2005, με ημερομηνία έναρξης ισχύος τις 30 Ιουνίου του 2006. Στην έκδοση αυτή παρουσιάστηκε ένα πλαίσιο με βάση το οποίο κάθε λογιστής οφείλει να εντοπίζει, να αξιολογεί και να αντιμετωπίζει κατάλληλα περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις βασικές αρχές που ο Κώδικας θέτει (principle-based code). Ο επαγγελματίας λογιστής ασκεί κάθε φορά επαγγελματική κρίση ανάλογα με τις περιστάσεις.

Βάσει του Κώδικα, εθνικές οργανώσεις του επαγγέλματος που είναι μέλη της Δ.Ο.Λ. σε κάθε χώρα οφείλουν να εφαρμόζουν τις ρυθμίσεις του. Ωστόσο ο τρόπος εισαγωγής κανόνων δεοντολογίας σε διάφορες χώρες μπορεί να ποικίλλει. Σε ορισμένες χώρες όπως για παράδειγμα η Μεγάλη Βρετανία, ο Καναδάς και οι Η.Π.Α. οι κανόνες δεοντολογίας επαφίενται στο ελεγκτικό επάγγελμα, ενώ σε άλλες χώρες όπως για παράδειγμα η Ιαπωνία και η Γαλλία, οι κανόνες δεοντολογίας έχουν εισαχθεί στη νομοθεσία.

Ο Κώδικας αποτελείται από τρία μέρη, εκ των οποίων το πρώτο μέρος αναφέρεται σε πέντε βασικές αρχές δεοντολογίας και θέτει το ευρύτερο πλαίσιο εφαρμογής αυτών των αρχών από τους επαγγελματίες λογιστές. Το δεύτερο και το τρίτο μέρος του Κώδικα εξηγούν πως το πλαίσιο και οι βασικές αρχές πρέπει να εφαρμόζονται σε συγκεκριμένες περιστάσεις.

Παρατίθεται παρακάτω ένας συνοπτικός πίνακας για την καλύτερη κατανόηση των μερών του Κώδικα:

Πίνακας1: Συνοπτική Παρουσίαση του περιεχομένου του κώδικα Δεοντολογίας της Δ.Ο.Λ.

Συνοπτική Παρουσίαση του περιεχομένου του κώδικα Δεοντολογίας της Δ.Ο.Λ.

ΜΕΡΟΣ Α	ΜΕΡΟΣ Β	ΜΕΡΟΣ Γ
ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	
Βασικές Αρχές για κάθε επαγγελματία λογιστή, είτε προσφέρει υπηρεσίες στο κοινό ή έχει σχέση εργασίας με επιχειρήσεις και οργανισμούς.	Τρόποι εφαρμογής βασικών αρχών σε συγκεκριμένες περιστάσεις, παραδείγματα απειλών και μέτρα αντιμετώπισης. Κάθε επαγγελματίας λογιστής που προσφέρει υπηρεσίες στο κοινό:	Κάθε επαγγελματίας λογιστής με σχέση εργασίας σε επιχειρήσεις και οργανισμούς:
100. Εισαγωγή	200.Εισαγωγή	300.Εισαγωγή
110.Ακεραιότητα	210.Αναδοχή Εργασιών	310.Ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων
120.Αντικειμενικότητα	220.Σύγκρουση συμφερόντων	320.Προετοιμασία εκθέσεων πληροφοριών για τρίτους
130.Επαγγελματική ικανότητα και επιμέλεια	230.Έκδοση δεύτερης γνώμης	330.Επάρκεια γνώσεων και εμπειριών
140.Εχεμύθεια	240.Αμοιβές και άλλοι τρόποι αποζημίωσης	340.Κατοχή χρηματοοικονομικών στοιχείων του πελάτη
150.Επαγγελματική συμπεριφορά	250.Μάρκετινγκ Επαγγελματικών υπηρεσιών	350.Κίνητρα και παρότρυνση
	260.Λήψη δώρων και αποδοχή Φιλοξενίας	
	270.Φύλαξη περιουσιακών στοιχείων του πελάτη	
	280.Αντικειμενικότητα-όλες οι Επαγγελματικές υπηρεσίες	
	290.Ανεξαρτησία-υπηρεσίες Διασφάλισης	

Ο Κώδικας της Δ.Ο.Λ. σύμφωνα με τον Καραμάνη (2008) στηρίζεται σε πέντε βασικές αρχές δεοντολογίας, οι οποίες είναι:

1 Ακεραιότητα.

Ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να είναι έντιμος και δίκαιος στην παροχή των επαγγελματικών υπηρεσιών και γενικότερα στις επαγγελματικές του σχέσεις.

2 Αντικειμενικότητα.

Ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να μην επιτρέπει προκατάληψη ή μεροληψία, σύγκρουση συμφερόντων ή επιρροή από άλλους, να επηρεάζουν την αντικειμενικότητα της κρίσης του.

3 Επαγγελματική ικανότητα και επιμέλεια.

Ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να προσφέρει τις υπηρεσίες του με την απαιτούμενη ικανότητα, φροντίδα και επιμέλεια και οφείλει να συντηρεί τις γνώσεις του και τις δεξιότητες του στο επίπεδο που απαιτείται ώστε ο πελάτης του να λαμβάνει άριστης ποιότητας υπηρεσίες.

4 Εχεμύθεια.

Ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να τηρεί εχεμύθεια σχετικά με πληροφορίες που λαμβάνει γνώση κατά την διάρκεια της εκτέλεσης της εργασίας του και δεν πρέπει να αποκαλύπτει τις πληροφορίες αυτές, εκτός εάν είναι νομικό ή επαγγελματικό του δικαίωμα ή υποχρέωση να το κάνει. Ομοίως ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να μη χρησιμοποιεί τις γνώσεις που απέκτησε λόγω της επαγγελματικής του σχέσης για ίδιον όφελος ή για όφελος τρίτων προσώπων.

5 Επαγγελματική Συμπεριφορά.

Ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να ενεργεί με τρόπο αρμόζοντα στην καλή φήμη και την κοινωνική θέση του επαγγέλματος και να αποφεύγει κάθε συμπεριφορά η οποία θα μπορούσε να δυσφημήσει το επάγγελμα

5.6 Μεθοδολογία Ελέγχου.

Η διαδικασία του προγραμματισμού και της προετοιμασίας ενός ελέγχου περιλαμβάνει δραστηριότητες τέτοιες, που αρχίζουν από τη γενική μελέτη και αναγνώριση της επιχείρησης πριν την πρώτη επαφή με τους εκπροσώπους της, την πρώτη αυτή επαφή στη συνέχεια και μετά τη συζήτηση και συμφωνία για τη φύση και το κόστος του αναλαμβανόμενου ελέγχου, μέχρι το χρονικό προγραμματισμό και την επάνδρωση αυτού. Περιλαμβάνονται επίσης η εξασφάλιση των υλικών μέσων διενέργειας του ελέγχου, των απαραίτητων χώρων εργασίας της ελεγκτικής ομάδας καθώς και τη χρήσης ή μη προσωπικού της ελεγχόμενης επιχείρησης.

- Προκαταρκτική εξέταση.
- Νέα εταιρεία (γενική γνωριμία, πιστοποιητικό προηγούμενου ορκωτού ελεγκτή)
- Παλιά εταιρεία (επισκόπηση φύλλων εργασίας, εξέταση αλλαγών σε σχέση με προηγούμενη χρήση)

Η γενική γνωριμία της επιχείρησης πραγματοποιείται αρχικά μέσω των γραπτών στοιχείων που βρίσκονται στην επιχείρηση, ή που ο ίδιος ο ελεγκτής κατά περίπτωση διαθέτει. Κατέχοντας τις γενικές αυτές πληροφορίες αποκτά μια πρώτη επαφή με την ίδια την επιχείρηση, μέσω επισκέψεων στους χώρους της και συνεντεύξεων με τους κυριότερους υπευθύνους της.

Στόχος των ενεργειών του ελεγκτή είναι η κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων της οργανωτικής δομής της επιχείρησης στον τεχνικό, μακροοικονομικό, εμπορικό και ανθρώπινο τομέα, των νόμων που τη διέπουν, αλλά περισσότερο η εξοικείωση του με το ανθρώπινο δυναμικό, τους ακολουθούμενους στόχους, τις εφαρμοζόμενες μεθόδους οργάνωσης και εκτέλεσης.

Συγκέντρωση στοιχείων. Ο ελεγκτής συγκεντρώνει και ταξινομεί στοιχεία που ουσιαστικά είναι η γραπτή απεικόνιση της διαδικασίας στρατηγικής και διαχείρισης που η επιχείρηση εφαρμόζει. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν μια βάση δεδομένων για την εργασία των ελεγκτών και ανάμεσά τους βρίσκονται:

- Οι γραπτοί αντικειμενικοί στόχοι.
- Οργανογράμματα και προσδιορισμός αρμοδιοτήτων.
- Οδηγίες και εγχειρίδια διαδικασιών, διαγράμματα κυκλοφορίας των πληροφοριών και στοιχείων.
- Προϋπολογισμός και οικονομικές καταστάσεις.
- Εκθέσεις οργάνων της διοίκησης κ.τ.λ.

Στους επαναλαμβανόμενους ελέγχους το πρόβλημα της εξοικείωσης και της ενημέρωσης αντιμετωπίζεται με την μελέτη των μόνιμων φακέλων ελέγχου προηγούμενων ετών. Στις περιπτώσεις αυτές ο ορκωτός έχει πάντα στο μυαλό του την επιχειρησιακή κατάσταση και το χρηματοοικονομικό στίγμα της επιχείρησης-πελάτη του και συνεχώς το αναθεωρεί με βάση τις εκάστοτε συνθήκες που επικρατούν στο περιβάλλον που η επιχείρηση δραστηριοποιείται.

Στην περίπτωση όπου η επιχείρηση- πελάτης είναι καινούργια, ο ελεγκτής θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις εργασίες και τα συμπεράσματα άλλων κατά περίπτωση ελεγκτών(εξωτερικών, εσωτερικών) καταφεύγοντας σε πηγές όπως δημοσιευμένοι ισολογισμοί προηγούμενων χρήσεων, τράπεζες, πελάτες, συνάδελφοι, εφημερίδες και να προσδιορίσει σε ποιο βαθμό θα στηριχθεί ή όχι στα δικά τους συμπεράσματα.

Ομάδα ελέγχου (οργάνωση, εκπαίδευση, καθορισμός αρμοδιοτήτων)

Ανάλογα με την σοβαρότητα και τις απαιτήσεις κάθε περιοχής και κονδυλίου, ο επικεφαλής της ομάδας ελέγχου θα αναθέσει σε κάθε μέλος της ομάδας του συγκεκριμένες περιοχές και τομείς του ελέγχου σύμφωνα με τις ικανότητες και την εμπειρία του και θα κρατήσει για τον εαυτό του το πλέον ευαίσθητο κομμάτι καθώς και την επίβλεψη και καθοδήγηση των μελών της ομάδας και τον έλεγχο των φύλλων εργασίας αυτών. Ο υπεύθυνος της ελεγκτικής ομάδας θα πρέπει να έχει υπόψη κατά την επάνδρωση του ελέγχου τα πρότυπα ελεγκτικής εργασίας, στα οποία αναφέρεται ότι τα μέλη της ομάδας ελέγχου θα πρέπει να είναι έμπειρα και ανάλογα εκπαιδευμένα για τον συγκεκριμένο έλεγχο, καθώς και ότι οι βοηθοί θα πρέπει να έχουν την κατάλληλη επίβλεψη.

Η επίβλεψη των μελών της ελεγκτικής ομάδας ασκείται –ειδικά για τους βοηθούς- επί καθημερινής βάσεως και συνδυάζεται με την εκπαίδευση κατά την εκτέλεση της εργασίας τους. Η ουσιαστικότερη επίβλεψη γίνεται μέσα από τα φύλλα εργασίας που συμπληρώνουν καθημερινά τα μέλη της ελεγκτικής ομάδας. Ο επικεφαλής της ομάδας θα πρέπει να είναι έτοιμος να απαντήσει και να καθοδηγήσει τους υπ' αυτόν σε κάθε φάση του ελέγχου. Ειδικά για τους βοηθούς, ο υπεύθυνος της ομάδας ελέγχου θα πρέπει να φροντίσει να φέρονται και να κυκλοφορούν με διακριτικότητα στους χώρους της ελεγχόμενης επιχείρησης. Θα πρέπει να τους συστήσει κατά την έναρξη του ελέγχου να μην έρχονται σε επαφή – χωρίς την ενημέρωσή του πρώτα- με ανώτερα στελέχη της ελεγχόμενης επιχείρησης. Τέλος η απροσεξία των βοηθών και τυχόν αντιπάθειες που θα δημιουργήσουν κατά τη συμμετοχή τους σ' ένα έλεγχο στα μέλη του προσωπικού της επιχείρησης, μάλλον θα γνωστοποιηθεί ή θα υποπέσει στην αντίληψη του υπευθύνου της ομάδας ελέγχου και θα επηρεάσει αρνητικά το φύλλο ποιότητας που αυτός είναι συνήθως υποχρεωμένος από τους κανονισμούς της ελεγκτικής εταιρείας να συντάξει με την ολοκλήρωση του ελέγχου.

Ο υπεύθυνος της ομάδας ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει ότι κατά την εκτέλεση ενός ελέγχου θα απαιτηθεί να εκπαιδεύσει τα άτομα τα οποία είναι κάτω απ' αυτόν, ειδικά τους βοηθούς, καθώς και να αξιολογήσει στο τέλος με τα φύλλα ποιότητας την απόδοση έκαστου μέλους της ομάδας. Αν και όλες οι οργανωμένες ελεγκτικές εταιρείες έχουν ειδικά σεμινάρια για τη συνεχή εκπαίδευση των μελών τους σε κάθε επίπεδο, αυτό που καλείται on the job training είναι αναπόσπαστο μέρος του καθημερινού ελέγχου.

• Αξιολόγηση Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου – Σε βάθος ανάλυση.

Ο ελεγκτής διενεργεί τις εργασίες στο στάδιο αυτό είτε στηριζόμενος σε υπάρχουσες αξιολογήσεις από εξωτερικούς ή εσωτερικούς ελεγκτές, είτε δημιουργώντας τη δική του αξιολόγηση. Από την αξιολόγηση αυτή προσδοκάται να επισημανθούν, πιο γρήγορα, πιθανά αίτια αναποτελεσματικότητας, προσανατολίζεται στο να εξακριβώσει τις ανωμαλίες, να αναλύσει τις αιτίες που τις προκαλούν και να προτείνει τρόπους καλύτερευσης, σύμφωνα με την αρχική υπόθεση ότι μια καλή οργάνωση δεν μπορεί παρά να δώσει καλά αποτελέσματα. Η αντίθετη υπόθεση δεν θεωρείται ορθή γιατί σε ορισμένες περιπτώσεις μια οργάνωση αναξιόπιστη ή ανύπαρκτη μπορεί να έχει σχετικώς καλά αποτελέσματα, στηριζόμενη στην άμεση επίβλεψη και φροντίδα των διοικούντων ή στην ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού.

Ο ελεγκτής με ιδιαίτερη φροντίδα προβαίνει στον προσδιορισμό των κριτηρίων αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας γιατί αποτελούν το βασικό εργαλείο της μέτρησης της αποτελεσματικότητας της υπό έλεγχο επιχείρησης. Για τον προσδιορισμό των κριτηρίων αυτών αναζητά την ύπαρξή τους σε υπάρχουσες πηγές, όπως σε επωνύμους οργανισμούς ή σε όργανα ελέγχου της ίδιας της επιχείρησης και κατόπιν προσδιορίζει τα κριτήρια σύμφωνα με την προσωπική του άποψη .

Τα κριτήρια αυτά εξυπακούεται ότι πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τα διαθέσιμα μέσα της επιχείρησης, υλικά, οικονομικά, ανθρώπινου δυναμικού, να καλύπτουν όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης και να είναι ολιγάριθμα ώστε να μην καθιστούν γραφειοκρατικό το σύστημα πληροφόρησης.

Δεν υπάρχουν αυστηροί κανόνες αξιολόγησης που θα επέτρεπαν στον ελεγκτή μια αυτόματη αξιολόγηση. Για το λόγο αυτό ο ελεγκτής επιστρατεύει τις επαγγελματικές του ιδιότητες και την ποιότητα της προσωπικής του «όσφρησης» για να καταλήξει σε συμπεράσματα. Όταν λοιπόν το Σ.Ε.Ε. εμφανίζεται να λειτουργεί αποτελεσματικά , ο ορκωτός ελεγκτής θα περιοριστεί, για τον έλεγχο των λογιστικών καταστάσεων, σε δειγματοληπτικούς ελέγχους των μεγεθών που εμφανίζονται σ' αυτές.(ο ελεγκτής παίρνει ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα από τα προς έλεγχο στοιχεία και ελέγχει μόνο αυτά).

Στην αντίθετη περίπτωση, μόνο ευρύς έλεγχος, που μπορεί να φτάσει μέχρι και την επιβεβαίωση όλων των συναλλαγών και μεταβολών των επιμέρους μεγεθών και στοιχείων, θα καλύψει την ανάγκη σε τεκμήρια για την διαμόρφωση γνώμης από τον ορκωτό ελεγκτή. Ένας τόσο ευρύς έλεγχος όμως είναι πρακτικά αδύνατος και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις εκτελείται.

5.7 Επιτροπή κεφαλαιαγοράς των Η.Π.Α.

Με το Securities Exchange Act του 1934 το Κογκρέσο δημιούργησε το Securities and Exchange Commission (SEC) με ιδιότητες επιτροπής για τον κλάδο των χρεογράφων στο σύνολο του. Έτσι αρμοδιότητα του ήταν η καταγραφή, ρύθμιση και επίβλεψη των υπηρεσιών εκκαθάρισης και τακτοποίησης των συναλλαγών, των χρηματιστηριακών εταιρειών καθώς και των εθνικών αυτορυθμιζόμενων οργανισμών χρεογράφων.

Το σύμφωνο επίσης αναγνωρίζει και απαγορεύει συγκεκριμένες μορφές χειραγώγησης της αγοράς και παρέχει στο SEC την αρμοδιότητα να ελέγχει ρυθμιστικές οντότητες και τα

πρόσωπα που σχετίζονται με αυτές όπως επίσης να απαιτεί περιοδικές οικονομικές καταστάσεις από τις εταιρείες που διαθέτουν στο κοινό κάθε είδους χρεόγραφα.

Το SEC το 1998 επιβεβαίωσε την άποψη ότι η ανεξαρτησία του ελέγχου είναι μία πολύ κρίσιμη παράμετρος για την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων και επομένως για την διαχείριση του χαρτοφυλακίου των επενδυτών. Σε συνδυασμό και με την ανικανότητα των ως τότε ισχυόντων νόμων του κογκρέσου να εξασφαλίσουν ελεγκτική ανεξαρτησία και επομένως να προστατέψουν τα συμφέροντα των επενδυτών, αποφασίστηκε η δημιουργία του Independence Standards Board (ISB) με σκοπό τη συνεχή παρακολούθηση του ιδιωτικού τομέα ώστε να δημιουργηθούν ή να τροποποιηθούν οι λογιστικές και ελεγκτικές αρχές και πρότυπα προς την επίτευξη αυτού του σκοπού.

Τα μέτρα που ελήφθησαν απαγορεύουν τις ελεγκτικές εταιρείες να παρέχουν συγκεκριμένες μη ελεγκτικές υπηρεσίες στον πελάτη. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν τη χρηματοδότηση επενδύσεων, το στρατηγικό σχεδιασμό, το σχεδιασμό πρόσληψης προσωπικού, την εγκατάσταση προγραμμάτων και υπηρεσίες ανάθεσης εσωτερικού ελέγχου. Με αυτόν τον τρόπο επιχειρείται να μειωθεί ο κίνδυνος απώλειας της επαγγελματικής ανεξαρτησίας των εξωτερικών ελεγκτών.

Ακόμη απαιτείται από τα διοικητικά συμβούλια (audit committees) να αποδέχονται όλο το πακέτο των ελεγκτικών υπηρεσιών που παρέχουν οι ελεγκτές στην ελεγχόμενη εταιρία και επιπλέον απαιτούν από τους ελεγκτές να μην παρέχουν τις υπηρεσίες τους στην ίδια εταιρεία για διάστημα μεγαλύτερο των 5 ή 7 ετών ανάλογα με την συμμετοχή τους στην ελεγκτική διαδικασία, με εξαίρεση ορισμένες μικρές λογιστικές εταιρείες.

Θεωρούν ότι ο έλεγχος δεν είναι ανεξάρτητος εφόσον στη διοίκηση της ελεγχόμενης εταιρείας συμμετέχει στέλεχος που κατά την προηγούμενη χρήση υπήρξε μέλος της ελεγκτικής εταιρείας η οποία διεξάγει τον έλεγχο της τρέχουσας χρήσης, όπως επίσης θεωρείται ότι απειλείται ή ανεξαρτησία εάν ελεγκτής έλαβε αμοιβή από την ελεγχόμενη εταιρεία για παροχή υπηρεσιών διαφορετικών από αυτές του ελέγχου και της πιστοποίησης.

Επίσης απαιτούν από τους ελεγκτές να αναφέρουν συγκεκριμένα ζητήματα στο audit committee της εταιρείας, περιλαμβανομένων κρίσιμων λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και προτεινόμενων λογιστικών χειρισμών από την ελεγκτική εταιρεία. Η ενίσχυση του ρόλου των επιτροπών ελέγχων και η συνεργασία τους με τον εξωτερικό ελεγκτή, αυξάνει την αξιοπιστία των εκθέσεων των ελεγκτών ενώ ταυτόχρονα τονώνει την εσωτερική εταιρική διακυβέρνηση και προσθέτει μια επιπλέον δικλείδα ασφάλειας για τα συμφέροντα των μικροεπενδυτών.

Ακόμη, πρέπει να δημοσιεύονται στο ευρύ επενδυτικό κοινό όλες οι παρεχόμενες υπηρεσίες καθώς και το ύψος της αμοιβής του εξωτερικού ελεγκτή, απαιτήσεις δημοσίευσης πρόσθετων πληροφοριών που είχαν εισαχθεί εν μέρει πριν από το σύμφωνο Sarbanes-Oxley⁵². Με αυτήν την απόφαση επιχειρείται να μειωθεί το κενό πληροφόρησης που υπάρχει μεταξύ των εξωτερικών χρηστών των οικονομικών καταστάσεων και των στελεχών της διοίκησης, καθώς επίσης να ενισχυθεί η διαφάνεια για τις εσωτερικές λειτουργίες της επιχείρησης, καθώς το σύνολο των ανθρωποωρών που παρέχονται για τις ελεγκτικές εργασίες και ο λόγος της αμοιβής των μη ελεγκτικών εργασιών προς τις ελεγκτικές υπηρεσίες αποτελούν στοιχεία κλειδιά για τις αποφάσεις των επενδυτών.

Στην επόμενη ενότητα περιγράφεται το σύμφωνο Sarbanes-Oxley. Το σύμφωνο αυτό κυρώθηκε μετά τη δημοσίευση των λογιστικών σκανδάλων (Enron, Worldcom, Adelfia, Xerox, Global Grossing) τα οποία είχαν σοβαρές επιπτώσεις στην αξιοπιστία του ελεγκτικού επαγγέλματος-λειτουργήματος. Το κεντρικό θέμα αυτού του συμφώνου είναι η μείωση των κυριότερων ελεγκτικών λαθών και παραποιήσεων με την εφαρμογή αυστηρών κανονισμών και την ίδρυση του ειδικού σώματος Public Company Accounting Oversight Board.

5.8 Ο Νόμος SARBANES-OXLEY (του 2002 ως απάντηση στα Εταιρικά Σκάνδαλα)

Ο νόμος Sarbanes-Oxley (γνωστός και ως Sarbox), που επικυρώθηκε στις 30 Ιουλίου 2002, θεσπίστηκε ειδικά για να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών σε ένα χρηματο-οικονομικό σύστημα που είχε κλονιστεί σημαντικά από μια σειρά σκανδάλων στην αγορά των ΗΠΑ. Ο Νόμος περιλαμβάνει ένα σύνολο μέτρων τα οποία θέτουν τις βάσεις για τη νομοθετική προσέγγιση της αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης. Τα μέτρα αυτά αφορούν, μεταξύ άλλων, τα πρότυπα λειτουργίας των εταιρικών επιτροπών ελέγχου, τις συνθήκες που διασφαλίζουν την ανεξαρτησία και την καλύτερη εποπτεία των ελεγκτών, την πιστοποίηση της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων από τα ανώτατα διευθυντικά στελέχη των εταιριών, την απαγόρευση της χορήγησης εταιρικών δανείων σε διευθυντές και ανώτατα στελέχη, και τις προϋποθέσεις που θα εξασφαλίσουν βελτίωση της εταιρικής χρηματοοικονομικής λογιστικής και αύξηση των γνωστοποιήσεων (disclosures) της εταιρίας, όσον αφορά την οικονομική της κατάσταση. Ο νόμος Sarbanes-Oxley, ο οποίος επικρίθηκε ως αναποτελεσματικός για το περιβάλλον των ΗΠΑ για το οποίο είχε σχεδιαστεί, έχει επικριθεί ακόμη εντονότερα για την επίδρασή του διεθνώς. Ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, η νομοθεσία για τις επιχειρήσεις που τίθεται σε ισχύ στις ΗΠΑ επηρεάζει όλο τον κόσμο. Στο άρθρο αυτό εξετάζονται τα σημεία του νόμου που επιδέχονται κριτική και εγείρουν σοβαρά ερωτήματα. Παρόλα αυτά, η σύντομη εμπειρία από την εφαρμογή του Sarbox παρουσιάζει και σημαντικά θετικά αποτελέσματα. Υπάρχουν ήδη ενδείξεις ότι οι διευθύνοντες σύμβουλοι συμμετέχουν ολοένα και περισσότερο στις διαδικασίες σύνταξης των οικονομικών αναφορών και αναζητούν ολοένα καλύτερες τεχνολογίες προκειμένου να βελτιώσουν τα υπάρχοντα συστήματα ανάλυσης και προσδιορισμού ενδεχόμενων επιχειρησιακών ή και χρηματοοικονομικών ασυνεπειών. Οι διευθύνοντες σύμβουλοι τονίζουν την σημασία της υποχρέωσης που έχουν εταιρίες και διευθύνοντες σύμβουλοι να ενημερώνουν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων για ενέργειες και γεγονότα που επηρεάζουν την οικονομική κατάσταση της εταιρίας (accountability), της υπευθυνότητας, καθώς και της οικονομικής και επαγγελματικής ακεραιότητας σε όλα τα επίπεδα της επιχείρησης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Είναι σχεδόν αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι οι εξελίξεις που παρατηρούνται στις σύγχρονες οικονομίες είναι συνεχείς. Πιο συγκεκριμένα, η αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων και των οικονομικών οργανισμών, η ανάπτυξη και παγκοσμιοποίηση των αγορών και των κεφαλαίων, ο συνεχώς διευρυμένος θεμιτός και αθέμιτος ανταγωνισμός και η ολοένα και περισσότερο αύξηση του αριθμού των εξαγορών και συγχωνεύσεων των επιχειρήσεων είναι μερικές από τις σύγχρονες οικονομικές εξελίξεις. Μέσα στην πολύπλοκη και ραγδαίως εξελισσόμενη σημερινή οικονομική πραγματικότητα, ο ρόλος της Ελεγκτικής αποκτά σημαντικό χαρακτήρα τόσο για τον ιδιωτικό όσο και για τον δημόσιο τομέα, τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο

Σε αυτά τα πλαίσια ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί την ανεξάρτητη, αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, η οποία είναι σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού. Υπό αυτό το πρίσμα, ο εσωτερικός έλεγχος βοηθά τον οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του, προσφέροντας μια συστηματική επιστημονική προσέγγιση για την αποτίμηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης των κινδύνων, των συστημάτων

εσωτερικού ελέγχου και των διαδικασιών. Επιπλέον, με την επιβολή μιας συστηματικής και πειθαρχημένης μεθόδου αποτίμησης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών της διοίκησης και του ελέγχου, συμβάλλει στην επίτευξη των αντικειμενικών στόχων της ελεγχόμενης επιχείρησης.

Ταυτόχρονα, η ανάγκη για ύπαρξη διαφάνειας στις συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων, ακρίβειας στις πληροφορίες που δημοσιεύονται από κάθε επιχείρηση, εμπιστοσύνης στην εταιρική διακυβέρνηση των επιχειρήσεων και στη συμμόρφωσή τους με τους ισχύοντες νόμους και κανόνες κάθε Πολιτείας, επιβάλλει την διενέργεια του ελέγχου στις οικονομικές μονάδες σύμφωνα πάντα με τα ισχύοντα Ελεγκτικά Πρότυπα. Υπό αυτό το πρίσμα, ο εξωτερικός έλεγχος συνίσταται στον έλεγχο των προς δημοσίευση οικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης, για την εξακρίβωση της αξιοπιστίας, της αντικειμενικότητας και της εγκυρότητας τους. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η εμπιστοσύνη των επενδυτών αλλά και των υπόλοιπων ενδιαφερόμενων για την επιβίωση και την περαιτέρω ανάπτυξη μιας επιχείρησης.

Από όλες τις παραπάνω προσεγγίσεις καθίσταται προφανές ότι τόσο ο εσωτερικός όσο και ο εξωτερικός έλεγχος έχουν εξέχουσα σημασία για την επιβίωση των οικονομικών οργανισμών. Από την εκτενή ανάλυση της σχέσης των δύο ελέγχων συμπεραίνεται ότι τόσο οι εσωτερικοί όσο και οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι απαραίτητοι για την επιχείρηση και έχουν το δικό τους ξεχωριστό ρόλο μέσα σε αυτή.

Η εργασία των εσωτερικών ελεγκτών δεν μπορεί να παραληφθεί και να αντικατασταθεί από αυτή των εξωτερικών, αλλά ούτε το αντίθετο. Μπορούμε να πούμε πως είναι συμπληρωματικές αφού και οι δύο ασχολούνται με τον έλεγχο, χρησιμοποιούν ελεγκτικές αρχές - διαδικασίες και κατέχονται από ελεγκτική κουλτούρα. Υπό αυτό το πρίσμα, οι εσωτερικοί ελεγκτές όσο και οι εξωτερικοί ελεγκτές πρέπει να τηρούν στάση συνεργασίας μεταξύ τους. Τα ελεγκτικά έργα τους πρέπει κατά το δυνατόν να συντονίζονται, ώστε να εξασφαλίζεται η επαρκής κάλυψη του ελεγκτικού πεδίου και να ελαχιστοποιείται η επικάλυψη των ενεργειών και του κόστους.

Στην παρούσα πτυχιακή αναλύθηκε η έννοια και η σημασία του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου. Μέσα από την πλήρη ανάλυση της έννοιας, των κατηγοριών και των διακρίσεων αυτών των δύο ειδών ελέγχου προβάλλεται η αναγκαιότητά τους.

Περιορισμός της παρούσας έρευνας αποτελεί η μειωμένη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη. Επιλέχθηκε λοιπόν να παρουσιαστούν στο παράδειγμα ένα δείγμα έκθεσης λογιστικού ελέγχου και ένα παράδειγμα λογιστικών ελέγχου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

1. Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.
2. Κάντζος Κων/νος , Ελεγκτική - θεωρία και πρακτική , Σταμούλης 2006.
3. Καραγιώργος Θ. και Παπαδόπουλος Δ., (2003) Εισαγωγή στη χρηματοοικονομική λογιστική: εκδόσεις Γερμανός, Θεσσαλονίκη.
4. Καραμανής, Κ. (2008). Σύγχρονη Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, εκδόσεις ΟΡΑ, Αθήνα.
5. Προεδρικό Διάταγμα, αριθμ.226/92.
6. Ν.Δ. αριθμ.3329/55.
7. Ν.2190.
8. Παπαδάτου Θεοδώρα, Εσωτερικός και Εξωτερικός έλεγχος Ανωνύμων Εταιρειών, Σάκκουλα 2005.
9. Παπάς, Α. (1999). *Εισαγωγή στην Ελεγκτική*, εκδόσεις Μπένου.
10. Παπαστάθης, Π. (2003). *Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς*, Αθήνα.
11. ΣΟΛ, Νομοθεσία Σώματος Ορκωτών Λογιστών
12. Τσακλαγκάνος, Άγγελος Α. (2005) *Θεωρία και λογιστική κόστους για τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων*. Εκδότης: ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ ΑΦΟΙ.
13. Φλιτούρης, Α. (2007). *Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος*, Θεσσαλονίκη

Ηλεκτρονικές Πηγές:

www.soel.gr

www.ase.gr

www.wikipedia.gr

(<http://www.htmc.gr>)

Ξενόγλωσση

- Arens, A.A., and Loebbecke, K.J., (1994); Auditing: an integrated approach: sixth edition, Prentice Hall international editions.
- Antle, R., (1984), “Auditor independence”, Journal of Accounting Research, Spring, pp.1-20
- Braiotta, L.Jr., and Zhou, J., (2006), “An exploratory study of the effects of the Sarbanes-Oxley Act, the SEC and United States stock exchange(s) rules on audit committee alignment”, Auditing Journal, 21, 2, pp. 166-190.
- Carcello, J., Neal, T., (2000), “Audit committee composition and auditor reporting”, The Accounting Review, (October), pp. 95-117.
- Davis, R.L., et al., (2003), “Auditor tenure, auditor independence and Earnings Management”, Working paper, Boston College, Boston, M.A.
- Leventis S., Caramanis C. (2005), “Determinant of audit time as a proxy of audit quality”, Managerial Auditing Journal, vol.20, pp.460-478.
- Myers, et al. (2003), “Exploring the term of the Auditor- Client relationship and the quality of earnings: A case for mandatory auditor rotation?”, Accounting Review, Vol.78 (3), pp. 779-799.

Σύμφωνα με τον ισολογισμό της εταιρείας DANONE ΑΕ παρατηρούμε ότι :

- Μείωση παγίων ενεργητικού καθώς φαίνεται ότι έχει πραγματοποιηθεί πώληση κτιρίων και μεταφορικών μέσων
- Διαθέτει σωστή αποθεματοποίηση (εμπορεύματα) για 3 μέρες περίπου $8437278,86/312$ (εργάσιμες μέρες) = 27043 €.
- Υψηλό ποσό απαιτήσεων από συνδεδεμένες επιχειρήσεις (που δεν αναφέρονται στις συμμετοχές) και από χρεώστες διάφοροι
- Αύξηση χρηματικών διαθέσιμων
- Αύξηση μετοχών υπέρ του άρτιου 100 φορές πάνω
- Αύξηση ασφαλιστικών οργανισμών κατά 100 % το οποίο μπορεί να οφείλεται είτε στην μη καταβολή Ι.Κ.Α είτε στην αύξηση προσωπικού
- Μεγάλο ποσό στους πιστωτές διάφορους χωρίς να γνωρίζουμε το ποσοστό βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου
- Μεγάλο ποσό εξόδων χρήσεως δουλευμένων που πιθανόν οφείλεται στο αντικείμενο εργασιών (

γαλακτοκομική επιχείρηση) και την καταβολή του ΕΛΟΓΑΚ , το τιμολόγιο του οποίου έρχεται αργότερα

- Μείωση κερδών . Αυτό οφείλεται στο ότι στα καθαρά αποτελέσματα χρήσης και τις δύο χρονιές 2010 - 2011 παρόλο που η εταιρεία παρουσιάζει κέρδη , το 2011 φαίνεται μία μείωση περίπου της τάξεως 52% à { $1.445.112,23$ (2010) – $697.381,23$ (2011) / $1.445.112,23$ (2010) } .
- Μείωση τζίρου . Από τον κύκλο εργασιών (πωλήσεις) της εταιρείας διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μείωση τζίρου καθώς το 2011 οι πωλήσεις ανέρχονται σε $26.760.598,63$ € ενώ το 2010 ανέρχονται σε $25.057.004,17$ € δηλαδή μείωση 6,36 % στις πωλήσεις της εταιρείας .
- Μείωση εξόδων διάθεσης , αλλά και στο γενικό σύνολο εξόδων διοίκησης και διάθεσης παρατηρείται μείωση εξόδων
- Κατά την διάρκεια και των δύο ετών η εταιρεία παρουσιάζει έκτακτες ζημίες

**Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ:

«Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

**Ηλίας Γρηγορακάκης
Σπυρίδων Κώστας
Φώτης Τετζεράς**

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

Σπυρόπουλος Βασίλειος

ΠΑΤΡΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2013

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ως έννοιες ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος είναι από τις πιο χρήσιμες για όλες τις οικονομικές μονάδες, αφού δημιουργούν ένα κλίμα «ασφάλειας», αποφεύγοντας τις ατασθαλίες και κλοπές από ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες. Ο έλεγχος, τόσο ο εσωτερικός όσο και ο εξωτερικός, είναι συνυφασμένος με όλες τις οικονομικές πράξεις από τα αρχαία χρόνια μέχρι και σήμερα, ώστε προσαρμόζεται στις ανάγκες της κάθε εποχής. Σκοπός της παρούσας πτυχιακής είναι αφενός η εξέταση της χρησιμότητας και των δύο ελέγχων, αφετέρου η παράθεση της αλληλεξάρτησής τους για την επιβίωση και ανάπτυξη των οικονομικών μονάδων. Τέλος, η εν λόγω επιστημονική έρευνα μπορεί να διατελέσει πηγή πληροφοριών για μεταγενέστερες έρευνες στον τομέα του ελέγχου και γενικότερα της ελεγκτικής επιστήμης.

Επειδή η εν λόγω πτυχιακή στερείται το κομμάτι της έρευνας, παρουσιάζονται στο παράρτημα δυο πραγματικά παραδείγματα έκθεσης και άσκησης λογιστικού ελέγχου .

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας που ακολουθεί, αναφέρονται οι επικρατέστερες θεωρητικές προσεγγίσεις που εννοιοθετούν τον έλεγχο. Γίνεται επίσης και μια αποσαφήνιση των βασικότερων εννοιών που σχετίζονται με τον έλεγχο, καθώς και μια ιστορική διαδρομή στην πορεία της εξέλιξης του στο πέρασμα των χρόνων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται οι βασικότερες έννοιες που σχετίζονται με τον εσωτερικό έλεγχο και παρουσιάζονται γενικότερα δραστηριότητες που πραγματοποιούνται μέσα στα πλαίσια του. Γίνεται επίσης μια αναφορά στη σχέση του με τον εξωτερικό έλεγχο.

Στο τρίτο κεφάλαιο αποσαφηνίζεται ο εξωτερικός έλεγχος και οι δραστηριότητες που σχετίζονται μ' αυτόν. Γίνεται αναφορά στην ποιότητα του και στις κατηγορίες των εξωτερικών ελεγκτών.

Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται κυρίως στον έλεγχο από την πλευρά του ορκωτού λογιστή. Πραγματοποιείται εκτενής ανάλυση στο επάγγελμα αυτό και τις παραμέτρους του.

Τέλος στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το νομικό πλαίσιο που ισχύει τόσο στην Ελλάδα αλλά και παγκόσμια σήμερα, όσον αφορά την άσκηση του λογιστικού ελέγχου στις επιχειρήσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	σελ 1	
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	σελ 2	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	σελ 3	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ 5	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ		
Εισαγωγή		
1.1 Έννοια Του Ελέγχου.....	σελ 6	
1.2 Ορισμός και Βασικά Στοιχεία του ελέγχου.....	σελ 7	
1.3 Ιστορική εξέλιξη του ελέγχου.....	σελ 8	
1.4. Κατηγορίες ελέγχων.....	σελ 9	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Εσωτερικός Έλεγχος – Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου. Σχέση με εξωτερικό έλεγχο.		
2.1. Ορισμός εσωτερικού ελέγχου.....	σελ 12	
2.2. Διακρίσεις εσωτερικού ελέγχου.....	σελ 12	
2.3 Χρησιμότητα Εσωτερικού Ελέγχου.....	σελ 13	
2.4 . Σκοπός εσωτερικού ελέγχου.....	σελ 14	
2.5 Έννοια Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.....	σελ 14	
2.6. Βασικές αρχές Σ.Ε.Ε.....	σελ 15	
2.7. Στοιχεία Σ.Ε.Ε.....	σελ 16	
2.8. Σχέση εσωτερικού – εξωτερικού ελέγχου.....	σελ 17	
2.9. Πως επηρεάζει η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου το έργο του εξωτερικού ελεγκτή.....	σελ 18	
2.10. Μέθοδοι μελέτης- αξιολόγησης Σ.Ε.Ε.....	σελ 19	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ		
Εισαγωγή		σελ 21
3.1 Ορισμός του εξωτερικού ελέγχου.....	σελ 21	
3.2 Εννοιολογικό Πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχου	σελ 22	
3.2.1 Θεσμικό Πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχου.....	σελ 22	
3.2.2 Πλαίσιο Εργασίας του Εξωτερικού Ελέγχου.....	σελ 23	
3.3 Είδη Εξωτερικών Ελέγχων.....	σελ 24	
3.4 Ο Ρόλος και η Δράση του Εξωτερικού Ελεγκτή.....	σελ 24	
3.5 Πλεονεκτήματα από την Χρήση του Εξωτερικού Ελεγκτή.....	σελ 25	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ		
4.1 Επάγγελμα λογιστή.....	σελ 26	
4.2 Επάγγελμα Ορκωτού Λογιστή – Βαθμίδες.....	σελ 27	
4.3 Διάκριση των Ελεγκτών σε Ορκωτούς Λογιστές – Ελεγκτές και σε Ελεγκτές μη Ορκωτούς Λογιστές – Ελεγκτές (απλούς).....	σελ 29	
4.4 Διαδικασία διορισμού Ορκωτού Ελεγκτή.....	σελ 28	
4.5 Προϋποθέσεις ώστε μια Ανώνυμη Εταιρεία να ελέγχεται από Ο.Ε.....	σελ 28	
4.6 Παροχή από τον ελεγκτή εξειδικευμένων διοικητικών υπηρεσιών πέραν των ελεγκτικών.....	σελ 29	
4.7 Θητεία των ελεγκτών και η συχνότητα εναλλαγής τους.....	σελ 30	
4.8 Νομικό πλαίσιο.....	σελ 31	
4.9 Η ελεγκτική προσπάθεια.....	σελ 32	
4.10 Διαφοροποίηση ελεγκτών.....	σελ 33	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ		
5.1 Αντικείμενο εξωτερικού ελέγχου.- Οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με		

α. Ενιαίο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. β. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.....σελ	34
5.2 Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς / Αποστολή – Στόχοι.....σελ	34
5.3 Ο Νόμος 1969/1991 και το Προεδρικό Διάταγμα 226/1992.....σελ	35
5.4 Ελεγκτικά Πρότυπα – Έκθεση ελέγχου.....σελ	38
5.5 Κώδικας Δεοντολογίας της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (Δ.Ο.Λ.- International Federation of Accountants-I.F.A.C.)σελ	39
5.6 Μεθοδολογία Ελέγχου.....σελ	41
5.7 Επιτροπή κεφαλαιαγοράς των Η.Π.Α.....σελ	43
5.8 Ο Νόμος SARBANES-OXLEY.....σελ	45
ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....σελ	46
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ	47
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....σελ	48

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο και Αναγκαιότητα της Πτυχιακής Εργασίας

Οι ασταθείς οικονομικές συνθήκες, η αύξηση των οικονομικών εγκλημάτων, οι περίπλοκες νομικές διαδικασίες και γενικότερα οι ραγδαίες εξελίξεις σε τοπικό, περιφερειακό και σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελούν γεγονότα που προβληματίζουν τις Διοικήσεις των σύγχρονων οικονομικών μονάδων.

Λύση για κάθε οικονομική μονάδα αποτελεί η άσκηση διοίκησης μέσω νέων τρόπων και με χρήση νέων μεθόδων και τεχνικών. Σε αυτά τα πλαίσια ο αποτελεσματικός «έλεγχος» των επιχειρήσεων προβάλλει ως κομβικό κομμάτι για την επιβίωση και μακροχρόνια ανάπτυξή τους .

Λέγοντας «έλεγχος» εννοούμε την αξιολόγηση και ελεγκτική διερεύνηση όλων των λειτουργιών και δραστηριοτήτων (όπου υπάρχει ελεγκτικό ενδιαφέρον). Ο έλεγχος διακρίνεται για το σύγχρονο τρόπο σκέψης και αντίληψης και το ευρύ διοικητικό του πνεύμα.

Από την μία πλευρά οι συνεχείς ανακατατάξεις στην αγορά, η δημιουργία συνθηκών που εξασφαλίζουν την επίτευξη των αντικειμενικών σκοπών και στόχων των οικονομικών μονάδων επέβαλε εκ των πραγμάτων τον Εσωτερικό Έλεγχο, ως μέσο αποτελεσματικότερης διαχείρισης των επιχειρηματικών κινδύνων.

Από την άλλη πλευρά οι συχνές ατασθαλίες και τα σκάνδαλα θεωρούν ως επιβεβλημένη ανάγκη την ύπαρξη εξωτερικού ελέγχου. Σε αυτά τα πλαίσια η εν λόγω πτυχιακή εργασία προσπαθεί να οριοθετήσει την σχέση και αλληλεξάρτηση των δύο ειδών ελέγχου με σκοπό την ευημερία και ανάπτυξη των οικονομικών οργανισμών. Λόγω της επιτακτικής ανάγκης για εις βάθος διερεύνηση της ποιότητας του εξωτερικού ελέγχου, η εν λόγω εργασία περιορίζεται σε μια γενική και θεωρητική αναφορά στον εσωτερικό έλεγχο των επιχειρήσεων, η οποία κρίνεται σκόπιμη για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε καλύτερα και τις λειτουργίες του εξωτερικού ελέγχου και σε μια διεξοδικότερη αναφορά στον εξωτερικό έλεγχο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρατίθεται το πλαίσιο για την κατανόηση της σύγχρονης ελεγκτικής. Το πρώτο τμήμα εξηγεί τη γενικότερη έννοια του ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων και παρουσιάζει συνοπτικά τα βασικά στοιχεία του ορισμού. Το δεύτερο τμήμα εξηγεί τα διάφορα είδη και τη σημασία του ελέγχου για τη λειτουργία της ελεύθερης οικονομίας. Στο τρίτο τμήμα επιχειρείται μια ιστορική αναδρομή του ελέγχου και της ελεγκτικής γενικότερα.

1.1 Έννοια Του Ελέγχου

Σύμφωνα με τον Καραμάνη(2008), τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μια πλημμυρίδα πάσης φύσεως ελέγχων και μια αντίστοιχη θεαματική αύξηση του αριθμού των ελεγκτών που τους διενεργούν. Έτσι εκτός από τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και γενικότερα χρηματοοικονομικών πληροφοριών (financial audit), έχουμε φορολογικό έλεγχο, έλεγχο δημόσιας υγείας (health audit), περιβαλλοντικό έλεγχο, έλεγχο δημοσίων δαπανών και άλλα πολλά. Το θέμα αυτό είναι εξόχως επίκαιρο, ενδιαφέρον και σημαντικό για τρεις βασικούς λόγους που συνοψίζονται στις ακόλουθες παραγράφους.

Πρώτον ο έλεγχος θεωρείται ότι προσδίδει αξιοπιστία στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, οι οποίες αξιοποιούνται από τους χρήστες για την λήψη οικονομικών αποφάσεων. Τις καταστάσεις αυτές τις συντάσσουν οι διοικήσεις των επιχειρήσεων και τις χρησιμοποιούν για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων μια σειρά από χρήστες(επενδυτές, μέτοχοι, αναλυτές, πιστωτικά ιδρύματα κ.λπ.). Καθώς η σημασία των επιχειρήσεων ως μοχλού οικονομικής ανάπτυξης μιας κοινωνίας αυξάνει με την απελευθέρωση των αγορών και τον περιορισμό της οικονομικής δραστηριότητας του κράτους, ανοίγει το πεδίο για αυξημένο ρόλο της ελεγκτικής και των ελεγκτών, ως ιδιαίτερα σημαντικού θεσμικού παράγοντα στη λειτουργία της ελεύθερης οικονομίας. Δεν αποτελεί υπερβολή ότι καμία απολύτως πώληση, εξαγορά ή συγχώνευση σημαντικού μεγέθους επιχείρησης δεν πραγματοποιείται, εάν δεν έχει προηγηθεί ειδική διερεύνηση της οικονομικής της κατάστασης από ειδικούς ελεγκτές. Το ίδιο ισχύει και για τα προγράμματα αποκρατικοποιήσεων που έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες χώρες τα τελευταία χρόνια. Ουσιαστικά δηλαδή και για διάφορους λόγους, ο έλεγχος λειτουργεί ως καταλύτης για τη λειτουργία του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος.

Δεύτερον, η Ελεγκτική τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα, αν και απαιτητική, επαγγελματική ενασχόληση. Ενώ παραδοσιακά για την άσκηση της αρκούσε ένα υψηλό επίπεδο δεξιοτήτων και γνώσεων σε λογιστικά και τεχνικά ελεγκτικά θέματα, σήμερα οι ενδιαφερόμενοι να έχουν καλές γνώσεις και από άλλα συγγενή γνωστικά αντικείμενα όπως για παράδειγμα Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων ή Χρηματοοικονομική.

Τέλος το ελεγκτικό επάγγελμα διεθνώς απορροφά κάθε χρόνο ένα σημαντικό αριθμό νέων αποφοίτων ανωτάτων ανώτατων ιδρυμάτων και μάλιστα από τους πλέον ικανούς. Λόγω της φύσης του επαγγέλματος, οι νέοι αυτοί λαμβάνουν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα υψηλού επιπέδου θεωρητική εκπαίδευση και πρακτική κατάρτιση. Κάποιοι απ' αυτούς μπορεί να ανελιχθούν σε ανώτερες διοικητικές θέσεις μεγάλων επιχειρήσεων, ενώ κάποιοι άλλοι μπορεί να χρησιμοποιήσουν αυτά τα εφόδια για να ξεκινήσουν τη δική τους επιχειρηματική δραστηριότητα (Καραμάνης,2008).

1.2. Ορισμός και Βασικά Στοιχεία του ελέγχου

Ιστορικά έχουν προταθεί διάφοροι ορισμοί της έννοιας του ελέγχου, αλλά σήμερα έχει διεθνώς διαμορφωθεί σύγκλιση απόψεων στο θέμα αυτό. Έτσι, σύμφωνα με τα περισσότερα σύγχρονα εγχειρίδια Ελεγκτικής, έλεγχος είναι η συγκέντρωση από τον ελεγκτή τεκμηρίων σχετικά με ορισμένες πληροφορίες, για να διαπιστωθεί ο βαθμός συμφωνίας μεταξύ των πληροφοριών αυτών και ορισμένων κριτηρίων και η έκφραση σχετικής γνώμης μέσω της έκθεσης ελέγχου. Δηλαδή, ο έλεγχος αποσκοπεί στο να διαπιστώσει εάν οι προς έλεγχο πληροφορίες έχουν προκύψει με βάση καθορισμένα κριτήρια. Ο ορισμός αυτός είναι αρκετά γενικός και περιλαμβάνει όχι μόνο τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων αλλά και πολλές άλλες κατηγορίες ελέγχων. (Καραμάνης,2008).

Το πρώτο βασικό στοιχείο του παραπάνω ορισμού είναι οι προς έλεγχο πληροφορίες. Οι πληροφορίες αυτές κατά κανόνα έχουν προετοιμαστεί από τη διοίκηση μιας οικονομικής μονάδας και συνιστούν το αντικείμενο του ελέγχου. Για να είναι δυνατή η διενέργεια ελέγχου, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι σε τέτοια μορφή, ώστε να επιδέχονται έλεγχο και επιβεβαίωση

Το δεύτερο στοιχείο είναι τα κριτήρια ελέγχου τα οποία εξαρτώνται από τις προς έλεγχο πληροφορίες. Για παράδειγμα, εάν ο έλεγχος αναφέρεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης το κριτήριο ελέγχου είναι το εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (λογιστικά πρότυπα). Εάν ο έλεγχος αναφέρεται στη φορολογική δήλωση της επιχείρησης το κριτήριο ελέγχου είναι οι σχετικές φορολογικές διατάξεις.

Το τρίτο στοιχείο του ορισμού είναι τα τεκμήρια ελέγχου τα οποία αναφέρονται σε κάθε είδους στοιχεία και δεδομένα που χρησιμοποιούνται για να εξακριβωθεί εάν οι προς έλεγχο πληροφορίες συμφωνούν με τα κριτήρια ελέγχου.

Το τέταρτο στοιχείο του ορισμού του ελέγχου είναι ο ελεγκτής ο οποίος θα πρέπει να είναι ένας ικανός, προσοντούχος και ανεξάρτητος ειδικός επαγγελματίας. Ο ελεγκτής πρέπει να έχει τις γνώσεις και την εμπειρία για να κατανοεί και να εφαρμόζει τα κριτήρια ελέγχου και την ικανότητα προσδιορισμού των ειδών και της ποσότητας των τεκμηρίων που απαιτούνται, ώστε να είναι σε θέση να διατυπώσει αξιόπιστο πόρισμα επί του ελέγχου αφού εξετάσει τα ελεγκτικά τεκμήρια. Κυρίαρχο ποιοτικό χαρακτηριστικό του ελεγκτή είναι η ανεξάρτητη στάση (ανεξαρτησία) που θα πρέπει να τον διακρίνει κατά την διενέργεια του ελέγχου. Αυτή η ανεξάρτητη στάση υπαγορεύει ο ελεγκτής να παραμένει ανεπηρέαστος, τόσο σε ότι αφορά στην συγκέντρωση και αξιολόγηση των ελεγκτικών τεκμηρίων όσο και στη διατύπωση της επαγγελματικής του γνώμης.

Το τελευταίο στοιχείο του ορισμού του ελέγχου, είναι η έκθεση ελέγχου, δηλαδή ένα γραπτό κείμενο στο οποίο ο ελεγκτής εκφράζει την γνώμη του για το εάν και κατά πόσο οι ελεγχθείσες πληροφορίες συμφωνούν με τα κριτήρια ελέγχου. Η έκθεση αυτή αποτελεί και το μέσο επικοινωνίας του ελεγκτή με τα μέρη εκείνα που κατά νόμο ή συμβατικά είναι χρήστες της γνώμης του ελεγκτή, για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων.

Ένας συνοπτικός ορισμός της Ελεγκτικής σύμφωνα με τον Τσαγκλαγκάνο(2005), είναι: « Ελεγκτική είναι ένα σύνολο κανόνων, αρχών και ενεργειών με βάση τις οποίες διενεργείται κάθε λογιστικο-διαχειριστικός έλεγχος με σκοπό την διατύπωση αιτιολογημένων συμπερασμάτων σχετικά με κάποια οικονομική διαχείριση». Ο θεσμός της Ελεγκτικής στην κοινωνία σχετίζεται με την ανάγκη για την μετάδοση (προς τους διάφορους χρήστες) αξιόπιστων οικονομικών πληροφοριών που αφορούν στη δραστηριότητα μεγάλων και πολύπλοκων οικονομικών οργανισμών της σύγχρονης κοινωνίας.

1.3 Ιστορική εξέλιξη του ελέγχου

Ο έλεγχος αναπτύχθηκε τα τελευταία χρόνια, παρόλο που η ανάγκη του ελέγχου υπήρχε από την παλαιότερη εποχή. Πάντα συνδέονταν με τον άνθρωπο μέσω των λογιστικών πράξεων σε όλες τις εποχές της ιστορίας. Εντούτοις, πρωτοεμφανίστηκε όταν οι άνθρωποι ξεκίνησαν τις ανταλλαγές των αγαθών τους, τότε έγιναν οι πρώτες εμπορικές πράξεις από τους προϊστορικούς χρόνους. Ειδικότερα, οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις που δημιούργησε η ανταλλαγή των αγαθών καθώς και η αξιοπιστία των στοιχείων στις συναλλαγές αυτές, κατέστησε αναγκαία την εμφάνιση της πρώτης λογιστικής εγγραφής και επεσήμανε την ανάγκη του ελέγχου μεταξύ των συναλλασσόμενων πρωτόγονων κοινωνιών

Υπό αυτό το πρίσμα, από διάφορα ιστορικά ευρήματα προκύπτει ότι χρησιμοποιούσαν σύμβολα και γραμμές πάνω σε δέντρα, ξύλα, πλάκες, πίνακες, κ.α. για να εκφράσουν τις λογιστικές πράξεις. Αφού τα νούμερα και τα γράμματα δεν είχαν ανακαλυφθεί ακόμα. Πιο συγκεκριμένα, στην Αίγυπτο οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν διάφορες πινακίδες της νεολιθικής εποχής, όπου εμφάνιζαν διάφορους λογαριασμούς. Η εμφάνισή τους οδήγησε στο συμπέρασμα ότι τους λογαριασμούς αυτούς τους διακατείχαν κάποιοι λογιστικοί κανόνες. Από τους πρώτους ανθρώπους πάνω στη γη εμφανίστηκαν στοιχεία ότι χάραζαν σύμβολα που απεικόνιζαν λογαριασμούς και ιδέες. Επιπρόσθετα, οι ινδιάνοι του Περού, οι φυλές των Ίνκας, και διάφορες ομάδες τοποθετούσαν νήματα σε ράβδους και έτσι συμβόλιζαν σύγχρονες λογιστικές έννοιες, με τη συνδρομή των χρωμάτων και των συμβόλων.

Με την πάροδο του χρόνου δημιουργούνταν όλο και περισσότερες ανάγκες, όπου σύμφωνα με τους νόμους της οικονομίας είναι απεριόριστες. Για να καλύψουν τις ανάγκες τους στράφηκαν σε νέες πηγές άντλησης, το εμπόριο. Επειδή το εμπόριο διεξαγόταν σε διαφορετικές φυλές άρα και διαφορετική γλώσσα, έπρεπε να υπάρχει ένα σύστημα επικοινωνίας κοινής για όλους. Οπότε σκέφτηκαν τα πρώτα γραπτά σύμβολα – σχέδια, που παρίσταναν αριθμούς και που αφορούσαν εμπορικές πληροφορίες και μία μορφή γραφής που ήταν κλάδος της ζωγραφικής και του σχεδίου.

Στο τέλος της νεολιθικής εποχής, στο Μεσογειακό κόσμο, είχαμε κάτι ανάλογο με την εμφάνιση των λογαριασμών με σχέδια. Γύρω από το 320 π.Χ., οι Σουμέριοι και η Αίγυπτος είχαν αναπτύξει ένα σύστημα ιδεογραφικών σημείων, το ιερογλυφικό, που το χρησιμοποιούσαν κυρίως οι ιερείς. Αργότερα αυτές οι χώρες ανακάλυψαν το αλφάβητο. Οι Έλληνες το μεταμόρφωσαν και το μετέτρεψαν σε φωνητικό, προσαρμόζοντας το στις φωνητικές απαιτήσεις της Ελληνικής γλώσσας. Έτσι το φωνητικό αλφάβητο θεωρείται η μεγαλύτερη προσφορά των Ελλήνων στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό.

Από το 300 π.Χ. στην αρχαία Αθήνα, υπήρχε ένα σύστημα ελέγχου των δημοσίων οικονομικών της πόλης-κράτους. Οι λογιστές σ' αυτό το σύστημα ελέγχου συνιστούσαν μια δημόσια αρχή, παρόμοια προς το σημερινό Ελεγκτικό Συνέδριο. Οι χρηματικοί υπόλογοι του δήμου και των αρχόντων, υποχρεώνονταν από το Νόμο να καταγράφουν σε λογαριασμούς τα έσοδα και τα έξοδα. Με τους λογαριασμούς όμως παρακολουθούσαν και τα δημόσια δάνεια, που δίνονταν προς τις πόλεις άτοκα. Στην εποχή του Περικλή κάθε πολίτης ήταν και ελεγκτής, γιατί οι εργολάβοι των δημοσίων κτιρίων έγραφαν υποχρεωτικά σε λίθους της οικοδομής τα έσοδα και τα έξοδα τους.

Αργότερα στην Αθήνα το 400 π.χ., ο νόμος επιβάλλει την δημοσίευση των λογαριασμών των εταιριών. Στην υπόλοιπη Αρχαία Ελλάδα, ο έλεγχος γινόταν από εξεταστές, στη Βοιωτία από τους κατόπτας, στη Φθιώτιδα από τον αρχησκόπου και στη Θάσο από τους υπολόγους.

Στην Ρωμαϊκή εποχή ο έλεγχος του δημοσίου Θησαυροφυλακίου γινόταν από τους υπάτους, τιμητές ή κήνσορας και τους ταμίας και στη συνέχεια οι λογαριασμοί εγκρίνονταν από τη Σύγκλητο. Ένας πρόσθετος λόγος ήταν η Χριστιανική θρησκεία, όπου στους πρώτους χρόνους της διάδοσης της, περιφρονούσε καθετί που αφορούσε την οικονομική ζωή. Στην

Ιταλία στα τέλη του Μεσαίωνα, υπήρχαν ίχνη ελέγχου και στην Πίζα στις αρχές του 13ου αιώνα είχε τον ελεγκτή της.

Ο έλεγχος καθιερώθηκε στην Αγγλία το 1285, στο Αγγλικό Θησαυροφυλάκιο και εμφανίστηκε για πρώτη φορά ο όρος του ελεγκτή. Αργότερα έγιναν συστηματικοί έλεγχοι των δημοσίων εσόδων, όπου διενεργούνται από δικαστές Βαρόνους και αξιωματούχους του στέμματος. Στη Σκοτία τα οικονομικά βιβλία της διεύθυνσης επιβλέπονταν από ελεγκτές το 1581 και δημιουργήθηκε στη Βενετία η πρώτη ένωση επαγγελματιών ελεγκτών. Στη Γαλλία τον 17ο αιώνα συναντούμε μεθοδικούς και συστηματικούς λογιστικούς ελέγχους. Τον 19ο αιώνα αναπτύχθηκε η βιομηχανία και η οικονομία στην Αγγλία, αλλά και η δημιουργία κλίματος κερδοσκοπίας που συντέλεσε στην ανάπτυξη του λογιστικού ελέγχου και στην εμφάνιση του θεσμού των ορκωτών λογιστών. Το 1862 από την Αγγλία μεταδόθηκε σταδιακά ο θεσμός του ελέγχου και στις υπόλοιπες χώρες, όπου στη συνέχεια διαμορφώθηκαν οι κανόνες ελέγχου.

Στην Ελλάδα εμφανίστηκε το 1956 με τη σύσταση Σώματος Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ.) με τη βοήθεια Αγγλων ορκωτών Λογιστών και κάνω από έμμεσο έλεγχο του κράτους. Από το 1992 δόθηκε η ευχέρεια ίδρυσης πολλών ελεγκτικών εταιριών. Σήμερα, η ελεγκτική έχει επεκταθεί σε όλο το φάσμα της διοικητικής δραστηριότητας και λειτουργίας μιας κοινωνίας, ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Το βασικό ενδιαφέρον όπως και η ευθύνη της Ελεγκτικής έχει μετατοπιστεί από την έρευνα και ανακάλυψη της ενδεχόμενης απάτης στη διαπίστωση της ορθότητας με την οποία οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν την οικονομική θέση και τα αποτελέσματα δράσεως των ελεγχόμενων μονάδων, καθώς και την γενική αποτελεσματικότητα της επιχείρησης. Για να καλυφθούν οι ανάγκες του ελέγχου, λόγω των αναπτυγμένων οικονομικών φορέων και επιχειρήσεων, συστήθηκαν και οργανώθηκαν μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες για εξωτερικό έλεγχο. Πλέον οι εξειδικευμένοι εσωτερικοί ελεγκτές στελεχώνουν τις μεγάλες οικονομικές μονάδες.

1.4. Κατηγορίες ελέγχων

Υπάρχουν πολλές κατηγορίες ελέγχων. Η κατάταξη γίνεται βέβαια με βάση κάποια συγκεκριμένα κριτήρια.

1. Ανάλογα με την έκταση τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε:

- **Γενικούς**, που επεκτείνονται σε ολόκληρη την διαχείριση μιας δοσμένης χρονικής περιόδου (π.χ. ετήσιος έλεγχος Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσης)

- **Ειδικούς**, που έχουν ως αντικείμενο ένα συγκεκριμένο τομέα ή θέμα (π.χ. έλεγχος αποθεμάτων).

2. Ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε:

- **Προληπτικούς**, που διενεργούνται κατά την εκτέλεση της οικονομικής συναλλαγής και έχουν σκοπό να προλάβουν τα πιθανά λάθη.

- **Κατασταλτικούς**, που διενεργούνται εκ των υστέρων και αποβλέπουν στην αποκάλυψη λαθών ή παραλείψεων και ανωμαλιών.

3. Ανάλογα με την διάρκεια τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε :

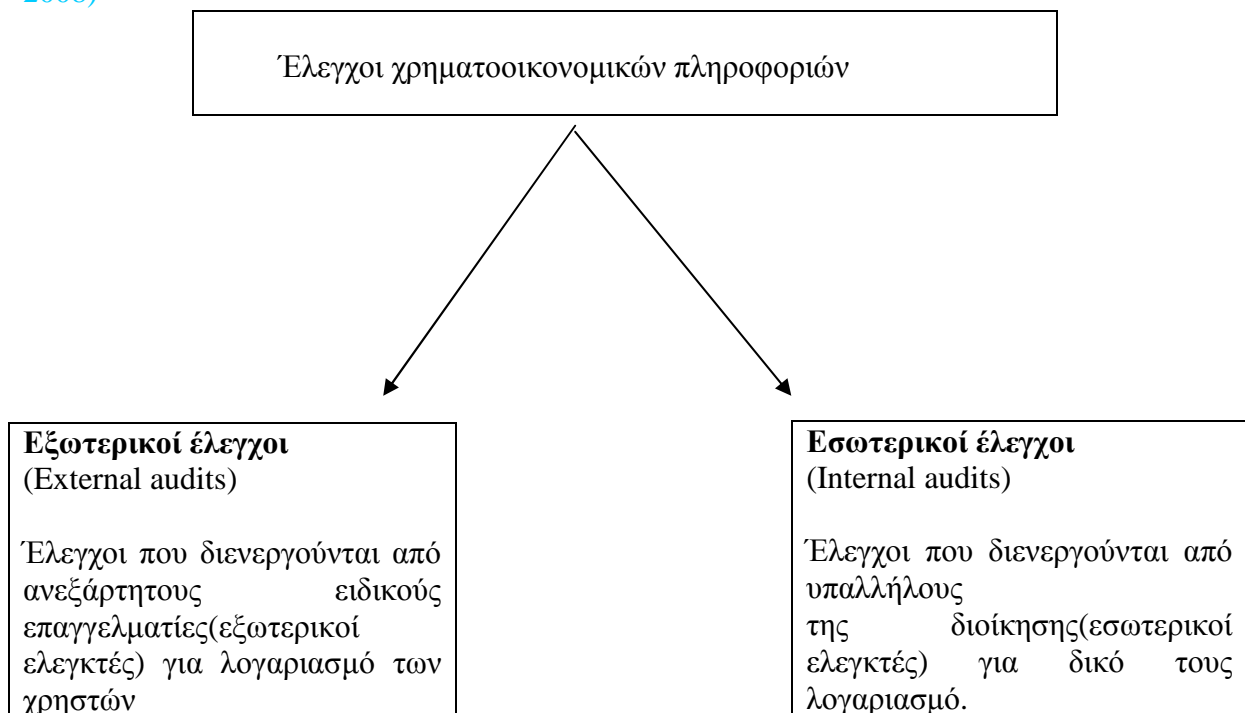
- Μόνιμους ή διαρκείς, που διενεργούνται συνέχεια και καθ' όλη την διάρκεια της οικονομικής χρήσης.
- Τακτικούς ή περιοδικούς, που δεν είναι μεν συνεχής αλλά διενεργούνται κατά τακτές χρονικές περιόδους (ετήσιοι, τριμηνιαίοι κ.λ.π.)
- Έκτακτους ή περιστασιακούς, που διενεργούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για ειδικούς λόγους(π.χ. υπόνοιες για κατάχρηση).

4. Ανάλογα με το πρόσωπο του ελεγκτή διακρίνονται σε:

- Εσωτερικούς, που οργανώνονται από την ίδια την οικονομική μονάδα και διενεργούνται από πρόσωπα εξαρτημένα από αυτήν.
- Εξωτερικούς, που διενεργούνται από ειδικούς επαγγελματίες ελεγκτές, οι οποίοι δεν πρέπει να έχουν καμία σχέση ή εξάρτηση από την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα.

Η πεμπουσία του ελέγχου έγκειται στην ενασχόλησή του με όλες εκείνες τις διαχειριστικές λειτουργίες που αποσκοπούν στην προστασία της περιουσίας της οικονομικής μονάδας που γίνεται ο έλεγχος. Το αντικείμενο του ελέγχου στα πλαίσια της χρηματοοικονομικής ελεγκτικής είναι κατά κύριο λόγο ο τρόπος και η αξιοπιστία της μέτρησης και παρουσίασης των χρηματοοικονομικών μεγεθών που συνιστούν την εικόνα μιας οικονομικής μονάδας.

Διάγραμμα 1.1: Διακρίσεις των ελέγχων χρηματοοικονομικών πληροφοριών (Καραμάνης, 2008)

Ως υποκείμενο του ελέγχου μπορούμε να θεωρήσουμε τον Ελεγκτή, δηλαδή το πρόσωπο που καταστρώνει, προγραμματίζει και τελικά διενεργεί την όλη ελεγκτική διαδικασία. Οι ελεγκτές διακρίνονται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές.

- Εσωτερικός είναι αυτός ο οποίος εργάζεται στον οικονομικό οργανισμό και μέσα από το έργο του αποβλέπει να ελέγχει τις διαχειριστικές και λογιστικές πράξεις έχοντας ως βασική αποστολή την πρόληψη λαθών και ατασθαλιών.
- Εξωτερικός ελεγκτής είναι αυτός που δεν έχει καμία υπαλληλική ή άλλη εξάρτηση προς την επιχείρηση που καλείται να ελέγξει. Είναι λοιπόν εντελώς ανεξάρτητος και αδέσμευτος προς την οικονομική μονάδα που ελέγχει και καθόλου δεν επηρεάζεται από την διοίκηση της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

2.1. Ορισμός εσωτερικού ελέγχου.

Σύμφωνα με το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (Δικτυακός Τόπος Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, 2008) ο εσωτερικός έλεγχος ορίζεται ως: «μία ανεξάρτητη, αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, καλά σχεδιασμένη και οργανωμένη, που μέσω των τεχνικών και επιστημονικών προσεγγίσεων, αξιολογεί την επάρκεια, λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού με σκοπό την αποτελεσματική αποτίμηση και διαχείριση του επιχειρηματικού κινδύνου, τον περιορισμό ή εξάλειψη αυτού, που αναλαμβάνει η διοίκηση να διαχειρισθεί για την επίτευξη των στρατηγικών της στόχων».

Ο όρος εσωτερικός έλεγχος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ορθότητα λογιστικών πράξεων ή για τη διαφύλαξη περιουσιακών στοιχείων. Ακόμη χρησιμοποιείται για να εξετάζει και να εκτιμά τις δραστηριότητες της ανώτατης διοίκησης. Γενικότερα ο εσωτερικός έλεγχος δεν έχει περιορισμούς σε κύκλους χρηματοοικονομικούς ή λογιστικούς, αλλά ευρύνεται στους τομείς των πολιτικών και στρατηγικών και γενικότερα σε όλο το σύνολο της επιχείρησης.

Θέματα Εσωτερικού Ελέγχου

Ο εσωτερικός έλεγχος διακρίνεται για το εύρος των υπηρεσιών που προσφέρει στην οικονομική μονάδα. Σε αυτά τα πλαίσια τα εξεταζόμενα θέματα κατά την διάρκεια του εσωτερικού ελέγχου είναι:

- Το σύστημα Εσωτερικού ελέγχου και τα υπό συστήματα.
- Κάθε μορφή επιχειρηματικού κινδύνου.
- Την αποτελεσματικότερη διαχείρισή του.
- Τις διαδικασίες για οργάνωση και αποτελεσματικότητα .
- Την πολιτική τήρηση για την εκπαίδευση του προσωπικού.
- Τους κανόνες λειτουργίας για τη συμμόρφωση των εργαζομένων σύμφωνα με τις αποφάσεις της διοίκησης.
- Τη σχέση κόστους με όφελος.
- Οι αξιόπιστες οικονομικές καταστάσεις για την εξασφάλιση της ακρίβειας και πληρότητας.
- Την συστηματική και σωστή συνεργασία και επικοινωνία των τμημάτων
- Την απόδοση των μέσων παραγωγής
- Την προστασία των υπηρεσιακών στοιχείων από κλοπές, απώλειες, φθορές.

2.2. Διακρίσεις εσωτερικού ελέγχου.

Υπάρχουν δύο γενικές κατηγορίες εσωτερικού ελέγχου:
Από άποψη διοικητική, ο εσωτερικός έλεγχος περιλαμβάνει το σχέδιο οργάνωσης, τις μεθόδους και τις διαδικασίες που έχει θεσπίσει η επιχείρηση και υπόσχονται την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της, τη συμμόρφωσή της με το management, και την εφαρμογή της πολιτικής της διεύθυνσης (πρόκειται π.χ. για ελέγχους ποιότητας της πολιτικής αγορών, παραγωγής, πώλησης, επιλογής προσωπικού).Ένας έλεγχος π.χ μπορεί να είναι η υποχρεωτική έγκριση από τον Οικονομικό Διευθυντή κάθε επένδυσης μεγαλύτερης των

1.000.000 € Ένας άλλος τυπικός διοικητικός έλεγχος μπορεί να είναι η υποχρέωση του να περνούν από ιατρική εξέταση όλοι οι νεοπροσλαμβανόμενοι υπάλληλοι μιας επιχείρησης.

Σε αντίθεση με τους διοικητικούς ελέγχους, οι λογιστικοί έλεγχοι αποβλέπουν στην προστασία των περιουσιακών στοιχείων ,στην αξιοπιστία των λογιστικών καταχωρήσεων και στην πραγματική παρουσίαση των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων , του Ισολογισμού, των Αποτελεσμάτων Χρήσης και της μεταβολής της περιουσιακής θέσης.

Οι λογιστικοί έλεγχοι αποβλέπουν στην εξασφάλιση των παρακάτω συνθηκών στην επιχείρηση :

α. Οι συναλλαγές εκτελούνται σύμφωνα με τη γενική ή αποκλειστική εξουσιοδότηση του Management.

β. Οι συναλλαγές καταχωρούνται στα βιβλία ώστε να προετοιμάζονται σωστά οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις και να εξασφαλίζεται η προστασία των περιουσιακών στοιχείων.

γ. Η χρησιμοποίηση των περιουσιακών στοιχείων επιτρέπεται μόνο μετά από εξουσιοδότηση του Management της επιχείρησης.

δ. Τα περιουσιακά στοιχεία που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις , συγκρίνονται με τα πραγματικά μέσω του λογιστικού εσωτερικού ελέγχου και σε περίπτωση απόκλισης γίνονται οι απαραίτητες διορθώσεις.

Ο ελεγκτής λοιπόν αξιολογώντας τον εσωτερικό έλεγχο, αγγίζει εκτός από τα λογιστικά, και λειτουργικά γεγονότα της επιχείρησης, και την οργάνωση και τις μεθόδους που έχει θεσπίσει η επιχείρηση για την διαχείρισή της.

2.3 Χρησιμότητα Εσωτερικού Ελέγχου.

Κάθε μεγάλη επιχείρηση αποτελείται από πολλές διευθύνσεις και τμήματα ώστε η επίβλεψη χιλιάδων εργαζομένων στους διάφορους τομείς να μην είναι εύκολη αν δεν έχουν επινοηθεί και εφαρμοστεί σύγχρονες μέθοδοι διοίκησης και αν δεν χρησιμοποιηθεί η ηλεκτρονική τεχνολογία. Έτσι καθίσταται δυνατή η συγκέντρωση των διαφόρων πληροφοριών οικονομικών, τεχνικών και άλλων σε αξίες και ποσότητες ώστε οι διευθυντές, επειδή δεν έχουν την δυνατότητα να βασιστούν στην προσωπική τους επίβλεψη και παρατήρηση για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της επιχείρησης, να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές για την λήψη ορθολογικών αποφάσεων.

Η αξιοπιστία όμως των τεχνικών και οικονομικών πληροφοριών και στοιχείων εξαρτάται από τις ακολουθούμενες διαδικασίες και τον συνεχή έλεγχο και την αξιολόγηση αυτών. Έτσι απαιτείται συνεχής εσωτερικός έλεγχος για να διαπιστωθεί αν οι στόχοι και οι στρατηγικές της επιχείρησης ακολουθούνται σωστά από τα διάφορα επίπεδα του management και των εργαζομένων, αν επιτυγχάνονται οι αναμενόμενες αποδόσεις, αν υπολογίζονται σωστά οι αποκλίσεις και αν αυτές ανακοινώνονται στους αρμόδιους υπεύθυνους και αν τελικά λαμβάνονται διορθωτικές ενέργειες.

Το management της επιχείρησης έχει την ευθύνη για την τήρηση των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων και την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που πρέπει να παρουσιάζουν την αληθινή εικόνα της επιχείρησης, με το να είναι ακριβής, επαρκής και αξιόπιστη. Ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει την βεβαιότητα ότι και η ευθύνη αυτή συμπληρώνεται. Ο εσωτερικός έλεγχος έχει ακόμα σημαντική σπουδαιότητα και έχει εξελιχθεί σε μια τεχνική μεγάλης σημασίας που επιτρέπει στην διοίκηση των πολυσύνθετων οργανισμών να λειτουργούν αποδοτικά επιτυγχάνοντας υψηλή παραγωγικότητα.

2.4 . Σκοπός εσωτερικού ελέγχου.

Αντικειμενικός σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Audit) είναι η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών προς τη διοίκηση, μέσω επιστημονικών προσεγγίσεων και αναλύσεων με σκοπό την αξιολόγηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (Σ.Ε.Ε.), προκειμένου η διοίκηση, να διαχειριστεί τους επιχειρηματικούς κινδύνους κατά άριστο τρόπο, που είναι και το κύριο μέλημα της.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος αποσκοπεί στην εφαρμογή των αρχών της Εταιρικής Διακυβέρνησης για τη θωράκιση των συμφερόντων της επιχείρησης, των μετόχων και τη διαφύλαξη των εργαζομένων.

Στα πλαίσια του σκοπού αυτού ο Εσωτερικός Έλεγχος, εξετάζει και αξιολογεί:

- α. Το Σύστημα του Εσωτερικού Ελέγχου, καθαυτού ως σύστημα και τα επιμέρους υποσυστήματα του.
- β. Την κάθε μορφή επιχειρηματικού κινδύνου και την αποτελεσματική διαχείρισή του.
- γ. Την μέτρηση απόδοσης του Management σε όλα τα επίπεδα, εκτός της διοίκησης, που αποβλέπει στη σωστή διαχείριση των παραγωγικών μέσων και πόρων.
- δ. Την τήρηση πολιτικής προσωπικού και εκπαίδευσής του.
- ε. Το βαθμό συμμόρφωσης των εργαζομένων με τις αποφάσεις της διοίκησης και τους κανόνες λειτουργίας.
- στ. Τη σύγκριση του κόστους λειτουργίας των επί μέρους τμημάτων σε σχέση με το όφελος τους.

2.5 Έννοια Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει όλους εκείνους τους μηχανισμούς και τα μέσα τα οποία αποβλέπουν στην συνεχή αξιολόγηση και εξασφάλιση της λειτουργίας μιας επιχείρησης σύμφωνα με την προδιαγεγραμμένη πολιτική της διοίκησης.

- Εσωτερικό έλεγχο- είναι αρμόδιος για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του ίδιου του συστήματος καθώς και των επιμέρους λειτουργιών του.
- Εγκεκριμένο οργανόγραμμα της επιχείρησης σε όλα τα επίπεδα και σε πλήρη ανάπτυξη.
- Εγχειρίδια γραπτών διαδικασιών.
- Προγραμματισμό δράσης και απολογισμό.
- Πολιτική αγορών και προμηθειών.
- Πολιτική προσωπικού.
- Διαχείριση χαρτοφυλακίου.
- Διαχείριση παγίων.
- Κύκλο παραγωγής προϊόντων-υπηρεσιών.

Επιμέρους στόχοι περιλαμβάνουν την προστασία των περιουσιακών στοιχείων της μονάδος και την προώθηση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων λειτουργιών της. Δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο σύστημα εσωτερικού ελέγχου για όλες τις επιχειρήσεις, γιατί η κάθε επιχείρηση είναι μοναδική. Αυτό εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως είναι το μέγεθος της επιχείρησης, οι αντικειμενικοί στόχοι της, η οργανωτική της διάρθρωση κ.τ.λ. Η αναγκαιότητα ύπαρξης ενός Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, η πληρότητα, το μέγεθος και η έκταση αυτού σε μια επιχείρηση, καθορίζεται από τις δραστηριότητες, την πολυπλοκότητα του αντικειμένου εκμετάλλευσης και των συναλλαγών, την εκπαίδευση και την εξειδίκευση του προσωπικού, καθώς και μια σειρά άλλων παραγόντων.

2.6. Βασικές αρχές Σ.Ε.Ε.

Οι βασικές αρχές Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, έχουν ως σκοπό να βάλουν τους εσωτερικούς ελεγκτές στη δομή και στη φιλοσοφία των λειτουργιών του ίδιου του συστήματος, ώστε να αποκτήσουν τις κατάλληλες ικανότητες και γνώσεις για την καλύτερη αξιολόγηση των λειτουργιών του.

Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ενδεικτικά κάποιες βασικές αρχές ενός Σ.Ε.Ε. :

I. Κατάλληλη στελέχωση, από εξειδικευμένο προσωπικό και ο ανάλογος αριθμός αυτού πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα σε μια σύγχρονη επιχείρηση και ειδικά σε μια περίοδο με τάσεις διεθνοποιούμενης αγοράς που δεν επιδέχεται πειραματισμούς για κακή επιλογή στελεχιακού δυναμικού. Επίσης, ανάλογη προσοχή πρέπει να δοθεί στη σωστή αξιολόγηση και αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού από τα στελέχη μέχρι και τον απλό ανειδίκευτο εργαζόμενο. Ένα σωστά σχεδιασμένο οργανωτικό σχήμα θα πρέπει να εξασφαλίζει την διεξαγωγή των συναλλαγών σύμφωνα με τη στρατηγική και την πολιτική της επιχείρησης. Επίσης, θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι διευκολύνεται η αποτελεσματικότητα των λειτουργιών, ότι προστατεύονται τα περιουσιακά στοιχεία και ότι προωθείται και εξασφαλίζεται η αξιοπιστία των λογιστικών στοιχείων.

II. Αποκέντρωση της διοίκησης : Λαμβάνοντας υπόψη το βαθμό της οργάνωσης και της σχετικής στελέχωσης, η διοίκηση, καθώς και κάθε τμήμα της επιχείρησης θα πρέπει να μεριμνούν ώστε :

_ Να λαμβάνονται μέτρα για την εκχώρηση όσο το δυνατόν περισσότερων αρμοδιοτήτων σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα.

_ Το κάθε τμήμα στην περιοχή του να ασκεί όσο το δυνατόν περισσότερες εξουσίες και να έχει και περισσότερες ευθύνες.

_ Να γίνεται αξιολόγηση των ενεργειών και μέτρηση του αποτελέσματος των διοικητικών οργάνων και των αρμοδίων τμημάτων και αναλόγως να λαμβάνονται μέτρα.

III. Διαχωρισμός καθηκόντων και ευθυνών : Να υπάρχει σαφής διαχωρισμός καθηκόντων και ευθυνών σε όλα τα επίπεδα της πυραμίδας. Ειδικά σε θέματα που αφορούν τη ζωτικότητα της επιχείρησης, όπως τα περιουσιακά στοιχεία, τα διαθέσιμα και το χαρτοφυλάκιο. Τα καθήκοντα και οι ευθύνες πρέπει να είναι αυστηρά προσδιορισμένα.

IV. Παροχή εξουσιοδοτήσεων : Οι δοσοληψίες της εταιρείας με τρίτους προϋποθέτει κατ' ανάγκη ειδικές εξουσιοδοτήσεις, σε αντίθεση με αυτές που ρυθμίζονται μέσω των καθιερωμένων λειτουργικών κανόνων και διαδικασιών, στα πλαίσια των οποίων η επιχείρηση κατ' ανάγκη πρέπει να κινείται.

V. Διασφάλιση των συναλλαγών : Ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου πρέπει να εξασφαλίζει ότι κάθε συναλλαγή θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις υπάρχουσες πολιτικές και διαδικασίες και τις κατευθύνσεις της διοίκησης, έτσι ώστε :

- Να καθορίζονται σαφώς οι ευθύνες για εγκρίσεις, καθώς και οι διαδικασίες για τον προληπτικό έλεγχο πριν από κάθε συναλλαγή.

- Να υποβοηθείται η σωστή καταχώρηση και λογιστική απεικόνιση κάθε λογιστικού γεγονότος.

- Να απεικονίζονται όλες οι συναλλαγές σε καλά οργανωμένα έντυπα, ώστε να δίνουν ανά πάσα στιγμή τη σωστή πληροφόρηση.

- Να υποστηρίζεται από συστήματα σύγχρονης ηλεκτρονικής πληροφόρησης και επικοινωνίας.

- Να ελαχιστοποιείται σε κάθε συναλλακτική δραστηριότητα η πιθανότητα λάθους.
- Να διευκολύνεται η διαδικασία ανάλυσης κάθε οικονομικού γεγονότος και η παροχή πληροφόρησης αυτού στη διοίκηση για λήψη αποφάσεων.

VI. Επιτήρηση και επιθεώρηση της εργασίας : δίνει τη δυνατότητα στους εργαζόμενους και στα στελέχη για άμεση διορθωτική παρέμβαση, για τήρηση και κατανόηση των διαδικασιών για την εξασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών και προϊόντων.

VII. Έγκαιρη και τακτική ενημέρωση : Πληροφοριακό υλικό, στοιχεία εκθέσεων, που προέρχονται από το εξωτερικό και το ενδοεπιχειρησιακό περιβάλλον και αποτελούν μέρος βελτίωσης και αξιολόγησης της απόδοσης των δραστηριοτήτων, πρέπει να ετοιμάζονται οργανωμένα και προγραμματισμένα σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης, για ενημέρωση και λήψη διορθωτικών μέτρων.

VIII. Έκταση ελέγχων ανάλογα με τον κίνδυνο : Ο σχεδιασμός του ελέγχου από τα ίδια τμήματα, καθώς και η έκταση αυτού πρέπει να ανταποκρίνεται στο μέγεθος, στη φύση των δραστηριοτήτων του φορέα, στην οργάνωση του και ανάλογα με τον κίνδυνο που είναι εκτεθειμένο το κάθε τμήμα.

IX. Θέσπιση τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου : Ένα σωστό οργανωτικό σχέδιο προϋποθέτει την ανεξαρτησία των υπηρεσιών του εσωτερικού ελέγχου. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι κάθε τμήμα λειτουργεί απομονωμένο από τα άλλα τμήματα. Απαιτείται συνεργασία μεταξύ τους για την επιτυχία των κοινών στόχων της επιχείρησης. Η συλλογική ευθύνη και επιδίωξη κοινών στόχων συμβάλλει στην αξιοπιστία και αντικειμενικότητα των λογιστικών στοιχείων. Η πλήρης υποστήριξη του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου, θα βοηθήσει τη διοίκηση να διαχειριστεί αποτελεσματικότερα τον επιχειρηματικό κίνδυνο για τον οποίο είναι και υπεύθυνη.

2.7. Στοιχεία Σ.Ε.Ε.

Τα βασικά στοιχεία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της επιχείρησης τα οποία μπορεί να έχουν εφαρμογή και σε κάθε τμήμα της ξεχωριστά είναι τα ακόλουθα :

1. Το γενικό οργανόγραμμα της επιχείρησης και η τρέχουσα στελέχωσή του.
2. Τα εγχειρίδια διαδικασιών που συνδέονται ή επηρεάζουν τη λογιστική λειτουργία.
3. Τα μέσα προστασίας και ασφάλειας των περιουσιακών στοιχείων.
4. Τα συγγενή συστήματα πληροφόρησης (στατιστικές μελέτες).
5. Το τμήμα των εξωτερικών ελεγκτών για συνεχή αξιολόγηση της οργανωτικής υποδομής της μονάδας.
6. Το ευρύτερο Σύστημα Πληροφόρησης της Διοίκησης.
7. Το πλήρες και ενήμερο καταστατικό

2.8. Σχέση εσωτερικού – εξωτερικού ελέγχου.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ
1) Ποιος διενεργεί τον έλεγχο (σχέση με την ελεγχόμενη εταιρεία)	-υπάλληλος της εταιρείας -αποκλειστική σύμβαση	ορκωτός ελεγκτής. (ανεξάρτητος εξωτερικός συνεργάτης. Πληρώνεται από την εταιρεία, όμως δεν είναι υπάλληλός της)
2) Τι ελέγχει	διαδικασίες / οργάνωση λειτουργίες / τμήματα	οικονομικές καταστάσεις (λογιστικό κομμάτι) και εκδίδει πιστοποιητικό
3) Ποιες είναι οι προϋποθέσεις	Βλέπε Παρακάτω: προϋποθέσεις	ολοκλήρωση των λογιστικών εργασιών / πλήρης πρόσβαση ορκωτού ελεγκτή
4) Ποιο είναι το νομικό πλαίσιο	Υποχρεωτικός με βάση το Ν. 3016/2002 για εταιρίες εισηγμένες στο χρηματιστήριο αξιών, ασφαλιστικές, τράπεζες	Υποχρεωτικός για Ανώνυμες Εταιρείες, εφόσον πληρούν κριτήρια Ν.2190/20 άρθρο 37 243

Προϋποθέσεις ή βασικές αρχές εσωτερικού ελέγχου :

1. επαρκής λογιστική οργάνωση - κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό

- φύλαξη των παραστατικών
- μηχανογραφική υποστήριξη

2. διαχωρισμός λειτουργιών : κάθε εργασία ενός υπαλλήλου μιας επιχείρησης ανήκει είτε σε :

- α) συναλλακτική λειτουργία
- β) διαχειριστική λειτουργία
- γ) λογιστική λειτουργία

Κατά κανόνα ένας υπάλληλος πρέπει να διενεργεί μια μόνο από τις 3 λειτουργίες.

Μεγάλη επιχείρηση : > 200 εργαζόμενοι

Μικρομεσαία επιχείρηση : < 50 εργαζόμενοι

3. οργανόγραμμα

4. εκπαίδευση , αξιολόγηση του προσωπικού

5. φύλαξη / προστασία των περιουσιακών στοιχείων

6. καταμέτρηση – απογραφή

2.9. Πως επηρεάζει η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου το έργο του εξωτερικού ελεγκτή.

Η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης από τον ορκωτό ελεγκτή πριν την έναρξη του ελέγχου αναφέρεται στη διεθνή ελεγκτική βιβλιογραφία καθώς και στα ελεγκτικά πρότυπα. Αν και η ευθύνη της εσωτερικής οργάνωσης και του ελέγχου της επιχείρησης μέσω αυτής είναι ευθύνη της διοίκησης της μονάδας, η ύπαρξη αλλά και το επίπεδο της αποτελεσματικής λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου ενδιαφέρει σοβαρά τον ορκωτό ελεγκτή.

Η σημασία της ύπαρξης αξιόπιστου συστήματος εσωτερικού ελέγχου από τη σκοπιά του εξωτερικού ελεγκτή είναι να διαβεβαιώσει αυτόν ότι λάθη και ανωμαλίες, οι οποίες είναι δυνατόν να επηρεάσουν την αξιοπιστία του λογιστικού συστήματος και των παραγόμενων από αυτό στοιχείων, μπορούν να ανακαλυφθούν έγκαιρα.

Στην αντίθετη περίπτωση ο εξωτερικός ελεγκτής θα είναι υποχρεωμένος να καταφύγει στην εφαρμογή επιπρόσθετων, κατάλληλων ελεγκτικών διαδικασιών για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κακής λειτουργίας ή της μη ύπαρξης συστήματος εσωτερικού ελέγχου στην επιτυχή διεξαγωγή του διενεργούμενου ελέγχου. Εκ μέρους του ελεγκτή απαιτείται ικανοποιητική γνώση των χαρακτηριστικών και των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου για την μελέτη και αξιολόγησή του.

Η αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου πρωταρχικό σκοπό έχει να διαμορφώσει γνώμη ο ορκωτός ελεγκτής για το κατά πόσο αυτός μπορεί να στηριχτεί στην ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου και της οργάνωσης της επιχείρησης για την χρησιμοποίηση επιμέρους λειτουργιών και συστημάτων στη διεξαγωγή του ελέγχου. Τα συστήματα τα οποία θα μπορούσε ο ορκωτός ελεγκτής να χρησιμοποιήσει είναι βασικά το λογιστικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένου και του μηχανογραφικού, και όπου υπάρχει, αυτό των εσωτερικών ελεγκτών.

Ο βαθμός της αξιοπιστίας την οποία μπορεί να έχει για τον ορκωτό ελεγκτή το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της ελεγχόμενης επιχείρησης θα επηρεάσει το εύρος και την τελική μορφή του ελέγχου. Ο ορκωτός ελεγκτής ενδιαφέρεται πρωταρχικά για τον λογιστικό εσωτερικό έλεγχο, ο οποίος επηρεάζει άμεσα τις παραγόμενες από το λογιστικό σύστημα χρηματοοικονομικές καταστάσεις, αλλά μπορεί να αξιολογήσει και τα άλλα συστήματα οργάνωσης και λειτουργίας της επιχείρησης όπως αυτά των ποιοτικών ελέγχων, προμηθειών κ.τ.λ τα οποία μπορούν να έχουν έμμεση επίπτωση στην αξιοπιστία του λογιστικού συστήματος.

Αναμένεται επίσης από τον ορκωτό ελεγκτή να εκμεταλλευτεί την μελέτη του εσωτερικού ελέγχου και για την ανακάλυψη ατασθαλιών και απάτης σημαντικού βαθμού.

Όταν λοιπόν υπάρχει ένα αποτελεσματικής και αξιόπιστης λειτουργίας λογιστικό σύστημα, ο ορκωτός ελεγκτής θα επωφεληθεί από αυτή την ποιότητα του εσωτερικού λογιστικού ελέγχου και θα διεκπεραιώσει τον εξωτερικό έλεγχο συντομότερα και οικονομικότερα. Αντίθετα, στις περιπτώσεις κακής λειτουργίας των εν λόγω συστημάτων θα χρειαστεί περισσότερος χρόνος (και εφαρμογή εκτενέστερων και ειδικότερων ελεγκτικών και λογιστικών, ακόμα, διαδικασιών)και ο ορκωτός ελεγκτής θα συμπεριλάβει στην αμοιβή του το επιπλέον για τον απαιτούμενο έλεγχο κόστος. Η αντίδραση του ορκωτού ελεγκτή εν όψει μιας κακής λειτουργίας του λογιστικού συστήματος μιας επιχείρησης που καλείται να ελέγξει μπορεί να φτάσει και στην άρνηση εκτέλεσης του ελέγχου ή στην αδυναμία έκφρασης γνώμης.

2.10. Μέθοδοι μελέτης- αξιολόγησης Σ.Ε.Ε.

α. Ερωτηματολόγιο.

Το ερωτηματολόγιο εσωτερικού ελέγχου (checklist) συνιστά μια μεθοδική αναφορά μέσω ερωτήσεων σε όλες τις πτυχές του συγκεκριμένου συστήματος εσωτερικής λειτουργίας, με έμφαση σε στοιχεία που αφορούν και μπορούν να αποκαλύψουν την ύπαρξη και αποτελεσματική λειτουργία εσωτερικού ελέγχου ή προβλημάτων.

Χρησιμοποιείται ευρέως από τις μεγάλες ελεγκτικές εταιρείες διεθνώς, καθόσον αυτό συνιστά πρακτικό τρόπο προσέγγισης της μελέτης του εσωτερικού ελέγχου. Η μορφή του ερωτηματολογίου είναι τέτοια που οι αρνητικές απαντήσεις σε κρίσιμες ερωτήσεις σημαίνουν πρόβλημα εσωτερικού ελέγχου στην ελεγχόμενη διαδικασία και παραπέμπουν στην ανάληψη μέτρων. Εννοείται ότι τα ερωτηματολόγια διαφέρουν ως προς το περιεχόμενό τους ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο ανήκει η επιχείρηση.

β. Διάγραμμα ροής.

Το διάγραμμα ροής (flowchart) μπορεί να απεικονίσει γραφικά και συνήθως με χρήση συμβόλων, τα επιμέρους στάδια και διαδικασίες μιας λειτουργίας της επιχείρησης και μέσα από την παράσταση αυτή να εντοπιστούν σημεία αδυναμίας στην άσκηση εσωτερικού ελέγχου επί της συγκεκριμένης λειτουργίας. Η χρήση διαγραμμάτων ροής στην μελέτη των υποσυστημάτων του εσωτερικού ελέγχου είναι ευρέως διαδεδομένη γιατί παρέχει το πλεονέκτημα της άμεσης και γρήγορης οπτικής άποψης της διαδικασίας.

γ. Περιγραφικές εκθέσεις.

Η μέθοδος αυτή αποτελεί μια γραπτή παρουσίαση των φάσεων μιας λειτουργίας, καθώς και των ανθρώπων που υπεισέρχονται σε κάθε φάση με τα αντίστοιχα καθήκοντά τους. Οι ελεγκτές με τη χρησιμοποίηση των ερωτηματολογίων, των διαγραμμάτων ροής, των περιγραφικών εκθέσεων και άλλων μεθόδων προβαίνουν στην αξιολόγηση του συστήματος του Εσωτερικού ελέγχου. Αφού ο εξωτερικός ελεγκτής τελειώσει την περιγραφή των διαφόρων λειτουργιών και διαδικασιών της μονάδας με έναν ή περισσότερους από τους παραπάνω τρόπους, και μελετήσει και εξοικειωθεί με τον τρόπο που λειτουργεί η επιχείρηση, ειδικά σε τομείς και υποσυστήματα που αφορούν άμεσα στην παραγωγή των λογιστικών πληροφοριών, θα πρέπει να αξιολογήσει την ύπαρξη και τον βαθμό καλής λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου. Τούτο αποτελεί και τη δυσκολότερη φάση της όλης διαδικασίας.

Αρχικά ο ελεγκτής πρέπει να πάρει μία μία τις διαδικασίες που εμφανίζονται στις περιγραφικές εκθέσεις ή στα διαγράμματα ροής και να επαληθεύσει ότι η περιγραφή τους συμφωνεί με την πραγματικότητα. Η επαλήθευση αυτή μπορεί να γίνει με επιτόπιες παρατηρήσεις και δειγματοληπτικούς ελέγχους. Έπειτα προχωράει στην προκαταρκτική αξιολόγηση του συστήματος θέλοντας να εξακριβώσει τις δυνατότητες και τις αδυναμίες του συστήματος. Για τούτη την εξακρίβωση μπορεί να χρησιμοποιήσει δύο τρόπους. Ο πρώτος συνιστάται στο να αναλύσει το σύστημα και να αναζητήσει τα σημεία στα οποία υπάρχουν δυνατότητες αξιοπιστίας και αδυναμιών. Ελλοχεύει όμως ο κίνδυνος να διαφύγουν από τον ελεγκτή κάποια σημεία πολύ σημαντικά.

Ο δεύτερος τρόπος είναι πιο γενικός από τον παραπάνω και πραγματοποιείται θέτοντας ο ελεγκτής ερωτήματα προς τον εαυτό του της μορφής: <<Υπάρχει περίπτωση κάτι να μην λειτουργήσει σωστά;>> και έτσι καταφέρνει να προσδιορίσει τους πιθανούς κινδύνους που προκύπτουν από τις αδυναμίες του συστήματος.

Τα συμπεράσματα αυτά ο ελεγκτής τα απεικονίζει σε έναν πίνακα που δίνει μία συνοπτική εικόνα της προκαταρκτικής αξιολόγησης του Εσωτερικού Ελέγχου. Για να έχει όμως πιο ξεκάθαρα συμπεράσματα πρέπει να προβεί και σε άλλες επαληθεύσεις οι οποίες καλούνται να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια. Αν ο ελεγκτής δυσκολεύεται να προσδιορίσει την έκταση της

επαλήθευσης θα χρησιμοποιήσει τις στατιστικές τεχνικές. Κατόπιν συγκεντρώνει όλα τα στοιχεία που προέκυψαν σε έναν πίνακα γνωστό ως πίνακα συνθέσεως.

Στην περίπτωση κακής λειτουργίας του όλου συστήματος λογιστικού εσωτερικού ελέγχου, οι εναλλακτικές λύσεις που προσφέρονται στον ορκωτό ελεγκτή είναι είτε η επαναδιαπραγμάτευση και αναμόρφωση του ελέγχου, είτε η διακοπή του ελέγχου και η έκφραση αδυναμίας πιστοποίησης περί της ορθής ή μη εμφάνισης των χρηματοοικονομικών μεγεθών στις υπό έλεγχο λογιστικές καταστάσεις. Τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα προβλέπουν και τέτοιου είδους έκθεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται ο εξωτερικός έλεγχος. Πιο συγκεκριμένα, αρχικά εξετάζονται οι εννοιολογικές προσεγγίσεις σχετικά με τον εξωτερικό έλεγχο. Με σκοπό την πληρέστερη προσέγγιση της έννοιας του εξωτερικού ελέγχου, αναλύεται τόσο το θεσμικό πλαίσιο όσο και το πλαίσιο εργασίας του εξωτερικού ελέγχου. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των βασικότερων ειδών εξωτερικού ελέγχου, του ρόλου του εξωτερικού ελεγκτή και των σημαντικότερων πλεονεκτημάτων που απορρέουν από την χρησιμοποίηση του εξωτερικού ελέγχου.

3.1 Ορισμός του εξωτερικού ελέγχου

Ο έλεγχος που ασκείται σε μια επιχείρηση, είτε είναι εσωτερικός είτε εξωτερικός, αποσκοπεί στο να λειτουργήσει ως ένα εργαλείο παρακολούθησης των πιθανών συγκρούσεων που μπορεί να επέλθουν μεταξύ των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων και των διοικούντων. Η σύγκρουση αυτή είναι γνωστή στη βιβλιογραφία ως κόστος αντιπροσώπευσης. Οι διοικούντες την επιχείρηση ή διαφορετικά οι αντιπρόσωποί της, μπορεί να έχουν προσωπικούς στόχους οι οποίοι να μη βρίσκονται σε αντιστοιχία με το στόχο της μεγιστοποίησης της αξίας της επιχείρησης. Η διοίκηση έχοντας την εξουσία από τους ιδιοκτήτες ή τους μετόχους να λαμβάνει αποφάσεις, μπορεί να οδηγηθεί σε μία σύγκρουση μεταξύ επιχειρηματικών και προσωπικών συμφερόντων. Την ασυμμετρία της πληροφόρησης που υπάρχει ανάμεσα στους μάνατζερ της επιχείρησης και στους ιδιοκτήτες προσπαθεί να αμβλύνει ο έλεγχος.

Ο εξωτερικός έλεγχος επιβάλλεται από τη νομοθεσία και επικεντρώνεται στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων ενός οργανισμού, με σκοπό τη διατύπωση γνώμης, προς τους μετόχους του οργανισμού, κατά πόσο οι καταστάσεις αυτές παρουσιάζουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων του οργανισμού, και ότι συνάδουν με τη σχετική νομοθεσία και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης. Λόγω κάποιων αναγκαιοτήτων και αιτιών ο εξωτερικός έλεγχος ανταποκρίνεται και διενεργείται κάτω από κάποιες αρχές.

Α) Βασική αρχή του εξωτερικού ελέγχου είναι ο διαχωρισμός μεταξύ διοίκησης και ιδιοκτήτη που αποβλέπει στη τυχόν σύγκρουση οικονομικών συμφερόντων.

Β) Επιπροσθέτως, η ανάγκη για επαλήθευση. Το έργο αυτό καλείται να επιτελέσει ο εξωτερικός, ανεξάρτητος έλεγχος όχι μόνο για τους άμεσα ενδιαφερόμενους, τωρινούς ιδιοκτήτες αλλά και για τους μελλοντικούς, καθώς και για όλες τις κοινωνικές ομάδες όπου χρησιμοποιούν τις οικονομικές πληροφορίες των λογιστικών καταστάσεων και έχουν έμμεσο συμφέρον στην ορθολογική κατανομή των περιορισμένων πόρων της ομάδας/κοινωνίας, της οποίας τυγχάνουν να είναι μέλη.

Γ) Συγκέντρωση τεκμηριωμένων επαληθεύσεων και διαπιστώσεων. Με αυτόν τον τρόπο ο ελεγκτής εξάγει ένα ορθό πόρισμα και επιστημονικά τεκμηριωμένο. Σύμφωνα με τις κείμενες

διατάξεις, αποστολή του εξωτερικού ελέγχου είναι, μετά από διενέργεια ουσιαστικού και αντικειμενικού ελέγχου με βάση τους κανόνες της Ελεγκτικής, να πληροφορήσει το πλήθος των ενδιαφερομένων.(μέτοχους, πιστωτές, κράτος κτλ) :

- i. Εάν οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας εμφανίζουν την αληθινή και πραγματική εικόνα της χρηματοοικονομικής (περιουσιακής) καταστάσεως της συγκεκριμένης εταιρείας και των αποτελεσμάτων της.
- ii. Εάν η οικονομική διαχείριση της παρούσας χρήσης διεξάχθηκε ομαλά και σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και του καταστατικού και γενικά σύμφωνα με τους κανόνες της χρηστής διαχείρισης.
- iii. Εάν υφίσταται ικανοποιητικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου.
- iv. Εάν για την λογιστική απεικόνιση και παρακολούθηση της οικονομικής διαχείρισης εφαρμόζεται το λογιστικό σχέδιο πλήρες και επιστημονικά θεμελιωμένο που να περιλαμβάνει τις γενικά παραδεκτές βασικές λογιστικές αρχές

3.2 Εννοιολογικό Πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχου

Ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται στο λογιστικό σύστημα μιας μονάδας, αλλά και σε άλλα επιμέρους οργανωτικά συστήματα, τα οποία μπορούν εμμέσως να επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του λογιστικού συστήματος, με την χρήση ελεγκτικών standards αλλά και άλλων μεθόδων τις οποίες θα κρίνει κατά περίπτωση αναγκαίες ο ελεγκτής.

3.2.1 Θεσμικό Πλαίσιο του Εξωτερικού Ελέγχου

Στον εξωτερικό έλεγχο, οι ορκωτοί ελεγκτές, διενεργούν τον έλεγχο κυρίως στο λογιστικό σύστημα της οικονομικής μονάδας, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που είναι διεθνώς αναγνωρισμένο.

Σύμφωνα με το εν λόγω πλαίσιο:

I. Πιστοποίηση της ορθότητας: αντικειμενικός σκοπός του ελέγχου είναι κυρίως η πιστοποίηση της ορθότητας της παρουσίασης της οικονομικής μονάδας στις λογιστικές καταστάσεις αυτής, βάση των γενικών αποδεικτικών λογιστικών αρχών.

II. Έκθεση του ελεγκτή: η πιστοποίηση αυτή αναγράφεται στην έκθεση του ελεγκτή, η οποία αποτελεί το προϊόν επαγγελματικής και προσεκτικής εφαρμογής των ελεγκτικών , καθώς και κάθε άλλων μέσων και μεθόδων που είναι αναγκαία.

III. Σχετική έγγραφη εντολή: όλοι οι έλεγχοι αναλαμβάνονται μαζί με την σχετική έγγραφη εντολή, αλλά και χωρίς ικανή εξουσιοδότηση, στην οποία αναφέρεται το είδος ή ο σκοπός του ζητούμενου ελέγχου.

IV. Ελεγκτικό προσωπικό: κατά την διάρκεια του ελέγχου, το ελεγκτικό προσωπικό θα πρέπει να διατηρεί αμεροληψία, αντικειμενικότητα, ανεξαρτησία, αξιοπρέπεια και επαγγελματική ευθύνη, έναντι το ελεγχόμενου.

V. Εξειδικευμένα άτομα: κάθε έλεγχος και κάθε εργασία σχετική με αυτόν, θα πρέπει να αναλαμβάνεται από εξειδικευμένα άτομα, κατάλληλα προς την τεχνική εκπαίδευση και ικανότητα ως ελεγκτές. Ο ελεγκτής που την αναλαμβάνει φέρει την τελική ευθύνη για τον έλεγχο. δικαίωμα υπογραφής έχουν μόνο αυτοί που κατέχουν την άδεια ορκωτού λογιστή όπου για να την αποκτήσουν περνούν από εξετάσεις γραπτές. Επίσης και η εμπειρία καθορισμένης χρονικής διάρκειας, παίζει ρόλο στη διεξαγωγή ελέγχου υπό την εποπτεία ελεγκτή με άδεια.

VI. Επαγγελματική βελτίωση: ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει να είναι σωστός, υπεύθυνος και ικανός. Θα πρέπει να προσπαθεί συνέχεια να βελτιώνει την επαγγελματική και επιστημονική του κατάρτιση και ποιότητα των υπηρεσιών του. Θα πρέπει να είναι αντικειμενικός δίκαιος και ικανός να εξυπηρετήσει τους ελεγχόμενους πελάτες του, στα

πλαίσια των δυνατοτήτων του και σύμφωνα με τις ευθύνες του προς την κοινωνία και το θεσμό του ανεξάρτητου ελεγκτή. Και προς τους συναδέλφους του θα πρέπει να φέρεται σωστά και να εργάζεται με τρόπο ώστε να προάγει καλές σχέσεις και συνεργασία μεταξύ των μελών του επαγγέλματος.

3.2.2 Πλαίσιο Εργασίας του Εξωτερικού Ελέγχου

Γενικότερα ο εξωτερικός ελεγκτής έχει μεγάλη ευθύνη ως προς τους γύρω του. Στα πλαίσια της εν λόγω ευθύνης, ο εξωτερικός ελεγκτής πρέπει να συμπεριφέρεται άνογα, με τρόπο που να υπηρετήσει την κοινωνία. Επιπρόσθετα, ο εξωτερικός ελεγκτής Πρέπει να είναι οργανωτικός και πάντα να κάνει προκαθορισμένες κινήσεις εφαρμόζοντας το διεθνώς αναγνωρισμένο πλαίσιο.

Σύμφωνα με το διεθνώς αναγνωρισμένο πλαίσιο θα πρέπει να ακολουθούνται τα παρακάτω στάδια:

1. Σχεδιασμός του ελέγχου. Ο υπεύθυνος ελεγκτής θα πρέπει να προγραμματίσει, σε συνεννόηση με τον ελεγχόμενο, τόσο τον χρόνο έναρξης του ελέγχου όσο και την κατάλληλη κατανομή εκείνων των φάσεων αυτού, ώστε ο έλεγχος τελικά να μην αποβεί σε βάρος, ούτε των ελεγκτών αλλά ούτε των ελεγχόμενων. Υπάρχουν στάδια και μεγέθη των λογιστικών καταστάσεων, των οποίων ο έλεγχος μπορεί να αρχίσει, έτσι ώστε να μειωθεί ο φόρτος εργασίας κατά την τελική φάση, που ακολουθεί του κλεισίματος των λογιστικών βιβλίων και της σύνταξης λογιστικών καταστάσεων από την ελεγχόμενη μονάδα. Η ανάθεση τμημάτων, ο προϋπολογισμός και ο επιμερισμός του συνολικού ελέγχου αυτού στο κατάλληλο ελεγκτικό προσωπικό γίνεται με τη βοήθεια ειδικών, για κάθε κλάδο επιχειρήσεων, ελεγκτικών οδηγιών και προγραμμάτων. Γι' αυτό ο έμπειρος ελεγκτής χρησιμοποιεί τα φύλλα εργασίας προηγούμενων ελέγχων, αν έχουν εγκριθεί από την ίδια ελεγκτική εταιρεία ή και προκαταρκτικές επαφές και συνεντεύξεις με το κατάλληλο προσωπικό της ελεγχόμενης μονάδας για ενημέρωση τουλάχιστον του φακέλου με τα γενικά στοιχεία της μονάδας.

2. Αξιολόγηση εσωτερικής οργάνωσης και ελέγχου. Γενικά, η μελέτη και αξιολόγηση της εσωτερικής οργάνωσης της ελεγχόμενης μονάδας, αλλά και εκείνων των τμημάτων της, ειδικότερα του λογιστηρίου, της μηχανογράφησης και των αποθηκών, που άπτονται περισσότερο του διενεργούμενου ελέγχου, είναι το δεύτερο στάδιο μετά τον βασικό σχεδιασμό. Η εσωτερική οργάνωση περιλαμβάνει: το οργανόγραμμα της μονάδας, τις περιγραφές θέσεων εργασίας των διαφόρων τμημάτων, τα εγχειρίδια διαδικασιών και οδηγιών δράσεως, καθώς κάθε τεχνική ή μεθοδολογία και πολιτική προς την επίτευξη των στόχων της μονάδας γενικά ή και επιμέρους τμημάτων αυτής. Τον ελεγκτή περισσότερο ενδιαφέρει η εσωτερική οργάνωση του λογιστηρίου και ο τρόπος λειτουργίας αυτού (ειδικότερα η λειτουργία του συγκεκριμένου λογιστικού συστήματος).

3. Ανασκόπηση και επίβλεψη του ελέγχου. Για κάθε φάση και κάθε τομέα του ελέγχου, ο υπεύθυνος του ελέγχου θα πρέπει να προϋπολογίσει ικανό χρόνο για επίβλεψη και έλεγχο της εργασίας των υφισταμένων σε κάθε επίπεδο. Κατά την διάρκεια και των τριών σταδίων εξέχουσα σημασία διαδραματίζουν τόσο τα φύλλα εργασίας όσο και τα ικανά τεκμήρια. Ειδικότερα, από την μία πλευρά, το γεγονός του ελέγχου, καθώς και ο τρόπος διεξαγωγής αυτού αλλά και των λεπτομερειών επί των οποίων ο ελεγκτής στήριξε την εκφρασθείσα απ' αυτόν γνώμη, πρέπει να προκύπτει μέσα από τα φύλλα εργασίας. Τα φύλλα εργασίας αποτελούν, επίσης, και ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία σε περίπτωση που θα αμφισβητηθεί το πόρισμα του ελεγκτή ή τμήματα αυτού. Από την άλλη πλευρά, τα τεκμήρια που θα συλλέγουν από επιθεώρηση, παρατήρηση, ερωτήσεις, επιβεβαιώσεις και υπολογισμούς, θα

πρέπει να είναι ικανά για να στηρίξουν τη γνώμη του ελεγκτή. Η διαδικασία αυτή συντελείται σε δύο στάδια, το πρώτο έγκειται στην συλλογή των τεκμηρίων και το δεύτερο στην αξιολόγηση αυτών.

3.3 Είδη Εξωτερικών Ελέγχων

Γενικά

Με βάση το στοιχείο που επιλέγει κάθε ελεγκτής να δώσει έμφαση οι έλεγχοι διακρίνονται σε:

- ο Χρηματοοικονομικοί έλεγχοι
- ο Λειτουργικοί έλεγχοι
- ο Έλεγχοι αποδοτικότητας
- ο Έλεγχοι συμμόρφωσης
- ο Ειδικοί έλεγχοι

✚ Χρηματοοικονομικός Έλεγχος

Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος είναι ο έλεγχος για την διαπίστωση της ορθής παρουσίας στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οικονομικών μεγεθών που αφορούν στην χρηματοοικονομική θέση και στα αποτελέσματα της δράσεως των οικονομικών μονάδων. Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος ελέγχει βασικά την αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα του λογιστικού συστήματος της ελεγχόμενης μονάδας στην μέτρηση και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών μεγεθών και των αποτελεσμάτων της.

✚ Λειτουργικός Έλεγχος

Κατά τον λειτουργικό έλεγχο επιδιώκεται να αξιολογηθεί κατά πόσο μια λειτουργία, συνολική ή αποσπασματική και όχι απαραίτητα χρηματοοικονομικής φύσεως, εκτελείται σύμφωνα με κάποια δεοντολογικά ή επιστημονικά κριτήρια και αρχές του συγκεκριμένου κλάδου, αλλά και σύμφωνα με τις γενικότερες επιχειρησιακές και διοικητικές αρχές (κανονισμούς, εγχειρίδια διαδικασιών, ελέγχους πληροφόρηση, κ.λπ.).

✚ Έλεγχος Αποδοτικότητας

Ο έλεγχος αποδοτικότητας κυρίως απασχολεί τους εσωτερικούς ελεγκτές και ενδιαφέρεται για το αν μια διαδικασία ή λειτουργία σε έναν οργανισμό φέρνει θετικά αποτελέσματα σ' αυτόν.

✚ Έλεγχος Συμμόρφωσης

Ο έλεγχος συμμόρφωσης σκοπό έχει την διαπίστωση της συμμόρφωσης με κάποιους προσυμφωνημένους όρους ή προδιαγεγραμμένες διαδικασίες των εμπλεκόμενων μερών (π.χ. συμμόρφωση προς τους όρους δανειακών συμβολαίων, συμβολαίων συνεργασίας ή χρήσης δικαιωμάτων ευρεσιτεχνιών, επιχορηγήσεων, προδιαγραφών έργων, κ.λπ.).

✚ Ειδικοί Έλεγχοι

Ειδικός έλεγχος μπορεί να είναι κάθε έλεγχος ο οποίος δεν εμπίπτει σε μια από τις παραπάνω συγκεκριμένες κατηγορίες, αρκεί να έχει την ικανότητα ο ελεγκτής να τον διεκπεραιώσει. Σ' αυτούς ανήκει και ο δικαστικός έλεγχος του άρθρου 634 του Κώδικα Πολιτικής δικονομίας, που πραγματοποιούν εμπειρογνώμονες εξωτερικοί ελεγκτές.

3.4 Ο Ρόλος και η Δράση του Εξωτερικού Ελεγκτή

Ενώ ο εσωτερικός ελεγκτής σταθμίζει τα εσωτερικά ζητήματα μίας οικονομικής μονάδας, ο εξωτερικός ελεγκτής προσφέρει τις υπηρεσίες του χωρίς να συσχετισθεί με τα άτομα και τους παράγοντες που προσδιορίζουν τις δυνατότητες και τις αδυναμίες μιας επιχείρησης. Η έλλειψη κάθε είδους δεσμών με τους διοικούντες την οικονομική μονάδα και την αυτοτέλεια της δράσης το απέναντι στις επιδράσεις τους αποτελούν το καλύτερο πιστοποιητικό του κύρους και της ευρύτατης χρησιμότητας και ορθότητας των πορισμάτων του. Στις

περισσότερες οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες σήμερα ο εξωτερικός ελεγκτής δεν θεωρείται επάγγελμα αλλά λειτουργήμα. Όσο αυξάνεται η πολυπλοκότητα των οικονομικών σχέσεων τόσο περισσότερο γίνεται αναγκαία η οργάνωση και η συγκρότηση του εξωτερικού ελέγχου σε ανεξάρτητο λειτουργήμα, με επαρκή και σαφώς οριοθετημένο πλαίσιο δράσης. Σήμερα αποτελεί καθολικό αίτημα η διαύγεια στις οικονομικές συναλλαγές για το σύνολο του παραγωγικού και διοικητικού δυναμικού των επιχειρήσεων, καθώς και των ευρύτερων στρωμάτων του κοινωνικού συνόλου. Η εξασφάλιση αυτή ανεβάζει την στάθμη των προσδοκιών και των απαιτήσεων των πελατών των εξωτερικών ελεγκτών. Οι ικανότητες των ελεγκτών για να διεκπεραιώσουν το έργο τους πρέπει να αντανakλούν τόσο στη δόμηση του χαρακτήρα και της προσωπικότητάς τους, όσο και τη σφυρηλάτηση της επαγγελματικής τους οντότητας. Άλλα απαραίτητα προσόντα που πρέπει να κατέχει ο ελεγκτής είναι τα ακόλουθα:

- Υψηλό επίπεδο εξειδικευμένων γνώσεων, οι οποίες θα πρέπει να ανανεώνονται και να προσαρμόζονται σύμφωνα με τις δυναμικές εξελίξεις της οικονομικής επιστήμης.
- Απόκτηση πείρας μέσα από την μακροχρόνια ενασχόληση τους με το αντικείμενο του ελέγχου. Θα πρέπει τα θέματα που ασχολούνται να έχουν έναν αυξητικό βαθμό δυσκολίας έτσι ώστε η πείρα που θα αποκτάται να είναι πλήρως αξιοποιήσιμη για τα νέα δεδομένα που θα προκύπτουν.
- Αναπτυγμένη κριτική ικανότητα και αντιληπτικότητα, χωρίς ενδοιασμούς και χρονοτριβές. Η κρίση του είναι από τα βασικά προσόντα που πρέπει να διαθέτει ένας ελεγκτής για να κατανοεί και να ιεραρχεί τη σπουδαιότητα των μεγεθών της Ελεγκτικής.
- Ευστροφία πνεύματος και έφεση να αυτοσχεδιάζει και να επινοεί διαρκώς νέες μεθόδους και διαδικασίες, προκειμένου να μπορεί να απλοποιεί σύνθετες καταστάσεις.
- Σιγουριά και αυτοπεποίθηση για την ορθότητα του έργου του και τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει, για να μην γίνεται έρμαιο αντιφατικών στοιχείων και μεγεθών που επιδέχονται πολλές ερμηνείες.
- Λεπτότητα, διπλωματικότητα και διακριτικότητα στις επαφές του και στη εκτέλεση των καθηκόντων του, καθώς δεν είναι απλό ο έλεγχος του κύκλου των εργασιών και των άλλων προσώπων.
- Ευχέρεια τόσο στον προφορικό όσο και στο γραπτό λόγο. Καθώς και καλλιέργεια της ικανότητας να πείθει για την ορθότητα των απόψεων του και την αναγκαιότητα των πράξεών του.
- Προθυμία για συνεργασία με τους ελεγχόμενους και την καλλιέργεια σχέσεων αμοιβαίας κατανόησης και αλληλοενημέρωσης.
- Εργατικότητα, εμμονή και επιμέλεια στο έργο του, το οποίο είναι ιδιαίτερα λεπτό, αποκλεισμός συμβιβαστικών λύσεων που θα μπορούσαν να αλλοιώσουν την εικόνα της ελεγχόμενης μονάδας για χάρη των διοικούντων και σε βάρος του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου.

3.5 Πλεονεκτήματα από την Χρήση του Εξωτερικού Ελεγκτή

Οι επιχειρήσεις ωφελούνται πολλαπλώς από τη χρησιμοποίηση των ορκωτών λογιστών. Τα οφέλη αυτά που αποκομίζει μια επιχείρηση δικαιολογούν απόλυτα το σημαντικό κόστος αυτής της επιλογής του. Επιπρόσθετα όλων των ήδη προαναφερθέντων πλεονεκτημάτων που δημιουργεί για τις επιχειρήσεις η χρησιμοποίηση των εξωτερικών ελεγκτών, όπως είναι νομιμότητα και η εγκυρότητα των οικονομικών καταστάσεων, η συνεχής βελτίωση του λογιστικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Οι ανώνυμες εταιρίες που προσλαμβάνουν ελεγκτές απολαμβάνουν κάποια πλεονεκτήματα τα οποία είναι τα εξής:

1. Ο διατασσόμενος έλεγχος διαχείρισεως των ανωνύμων εταιριών ανατίθεται υποχρεωτικός σε ορκωτό ελεγκτή εφόσον η ελεγχόμενη εταιρία έχει τακτικό ελεγκτή εκ του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών.
2. Για τις επιχειρήσεις οι οποίες υποχρεωτικός ή προαιρετικός χρησιμοποιούν ορκωτό ελεγκτή, το μετά τον έλεγχο δυνάμενο να εκδοθεί ειδικό πιστοποιητικό που αναφέρεται στο ποσό των καταβληθέντων μισθών και ημερομισθίων και στις αποδοχές εν γένει του απασχοληθέντος προσωπικού απαλλάσσει τις επιχειρήσεις οιοδήποτε επανέλεγχου επί του σημείου τούτου εκ μέρους ασφαλιστικού οργανισμού.
3. Ο προϊστάμενος της αρμόδιας Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, προκειμένου να καθορίσει την φορολογική υποχρέωση των ανωνύμων εταιριών, μπορεί να περιορισθεί και να λάβει υπόψη του αποκλειστικός το παρά του ορκωτού ελεγκτή εκδιδόμενο πιστοποιητικό ελέγχου περί του φορολογητέου εισοδήματος της επιχειρήσεως, εφόσον στον εν λόγω πιστοποιητικό να μην γίνεται ρητή μνεία ότι εκδίδεται για φορολογικούς σκοπούς και ότι κατά τον έλεγχο των οικονομικών αποτελεσμάτων ελήφθησαν υπόψη οι διατάξεις των νόμων περί φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και οποιασδήποτε άλλη διάταξη σχετικού νόμου. Στην περίπτωση αυτή ο ελεγκτής οφείλει να παράσχει στο προϊστάμενο της εκάστοτε Δ.Ο.Υ. κάθε πληροφορία ή εξήγηση την οποία ο προϊστάμενος ήθελε να ζητήσει σε σχέση με τον τρόπο τήρησης των βιβλίων και στοιχείων, τις εγγραφές που έγιναν σ' αυτά και γενικώς κάθε αναγκαίο στοιχείο ή διευκρίνιση ,για τον προσδιορισμό της φορολογικής ύλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ

4.1 Επάγγελμα λογιστή.

Λογιστής - Φοροτεχνικός είναι ο κάτοχος ειδικής άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος, ο οποίος ασχολείται κατ' επάγγελμα ως μισθωτός ή ελεύθερος επαγγελματίας με λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών ή και άλλων φυσικών προσώπων. Έργο των λογιστών φοροτεχνικών είναι η ορθή εφαρμογή των λογιστικών αρχών, προτύπων και σχεδίων γενικών και κλαδικών, η εποπτεία και η εφαρμογή διαδικασιών για τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης και των αναλογούντων φόρων, η ενημέρωση και η τήρηση των φορολογικών βιβλίων, η κατάρτιση και η υπογραφή οικονομικών καταστάσεων, ισολογισμών και αποτελεσμάτων χρήσεως επιχειρήσεων και οργανισμών, η σύνταξη, υπογραφή και υποβολή φορολογικών δηλώσεων, συμπληρωματικών και στατιστικών στοιχείων προς τις δημόσιες Υπηρεσίες καθώς και μισθολογικών καταστάσεων, ασφαλιστικών εισφορών και προγραμμάτων εργασίας.

Για την άσκηση του επαγγέλματος του Λογιστή – Φοροτεχνικού απαιτείται ειδική άδεια η οποία χορηγείται από την Κεντρική Διοίκηση του Ο.Ε.Ε. ή την αρμόδια Τοπική Διοίκηση Περιφερειακού Τμήματος του Ο.Ε.Ε. Στους κατόχους της ως άνω άδειας χορηγείται δελτίο επαγγελματικής ταυτότητας, το οποίο ανανεώνεται κατ' έτος. Η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος χορηγείται μόνο σε φυσικά πρόσωπα. Η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος του Λογιστή – Φοροτεχνικού διακρίνεται σε άδεια Λογιστή – Φοροτεχνικού Α', Β', Γ' και Δ' τάξεως. Η εν λόγω άδεια είναι σε ισχύ εφόσον ανανεώνεται ετησίως το δελτίο επαγγελματικής ταυτότητας. Για την μετάταξη σε ανώτερη τάξη απαιτείται πιστοποίηση παρακολούθησης επιμορφωτικών σεμιναρίων που διοργανώνει το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος για την αναβάθμιση της άδειας και προϋπηρεσία. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την αντιστοιχία των αρμοδιοτήτων των λογιστών με τις κατηγορίες τους.

Τάξεις Λογιστών	<u>Αρμοδιότητες</u>
Δ' Φορολογικές δηλώσεις,	Λογιστικές εργασίες Α – Β κατηγορίας έως 100.000 €
Γ' Φορολογικές δηλώσεις	Λογιστικές εργασίες Α – Β κατηγορίας έως 1.000.000 €
Β' Φορολογικές δηλώσεις	Λογιστικές εργασίες Α – Β -Γ κατηγορίας έως 1.400.000 €
Α' Φορολογικές δηλώσεις	Λογιστικές εργασίες Α – Β -Γ κατηγορίας απεριόριστο ύψος €

4.2 Επάγγελμα Ορκωτού Λογιστή - Βαθμίδες

Ο εξωτερικός έλεγχος είναι ο λογιστικο-διαχειριστικός έλεγχος που διενεργείται από επαγγελματίες και ειδικά εκπαιδευμένους γι' αυτό λογιστές-ελεγκτές, οι οποίοι πρέπει να είναι ανεπίληπτου ήθους και ακέραιου χαρακτήρα, άρτιας επιστημονικής κατάρτισεως και εξειδικευμένης πείρας, που ασκούν το έργο τους με διαφάνεια και υπευθυνότητα έτσι ώστε να διασφαλίζεται η εγκυρότητα και η αξιοπιστία των πορισμάτων των διενεργούμενων ελέγχων σύμφωνα με τα διεθνώς αναγνωρισμένα ελεγκτικά πρότυπα και τους όρους που τίθενται από την εσωτερική και κοινοτική νομοθεσία. Δεν θα πρέπει να έχουν καμία υπαλληλική σχέση με την ελεγχόμενη επιχείρηση ή άλλη εξάρτηση από αυτήν και έτσι είναι κατοχυρωμένη η ανεξαρτησία της επαγγελματικής τους γνώμης, όπως προβλέπουν οι κανόνες των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων και οι κείμενες διατάξεις. Πρόκειται για τον θεσμό των εξωτερικών ελεγκτών, των γνωστών Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών που συγκροτούν το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Το ΣΟΕΛ λειτουργεί με την μορφή Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου και αποβλέπει στην άσκηση του ελέγχου της οικονομικής διαχείρισης των πάσης φύσεως δημοσίων και ιδιωτικών οργανισμών και επιχειρήσεων. Διοικείται από επταμελές εποπτικό συμβούλιο, το οποίο εκλέγεται από την Γενική Συνέλευση αυτού.

Το ΣΟΕΛ, του οποίου η λειτουργία άρχισε την 19/11/1956, αποτελείται από:

- i. Ορκωτούς Ελεγκτές,
- ii. Επίκουρους Ορκωτούς Ελεγκτές,
- iii. Δόκιμους Ορκωτούς Ελεγκτές
- iv. Ασκούμενους Ορκωτούς Ελεγκτές.

Εισαγωγικός βαθμός είναι η βαθμίδα του Ασκούμενου Ορκωτού Ελεγκτή, στην οποία διορίζεται ο έχων ανεπίληπτο ήθος και αναμφισβήτητη αρετή και εφόσον είναι κάτοχος πτυχίου οικονομικής πανεπιστημιακής σχολής. Η προαγωγή στις επόμενες βαθμίδες γίνεται μετά από επιτυχείς επαγγελματικές εξετάσεις.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές έχουν πλήρη τα δικαιώματα και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του μέλους του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών και ασκούν ελεύθερα και υπό ίδια ευθύνη τις ελεγκτικές εργασίες. Οι Επίκουροι, Δόκιμοι και Ασκούμενοι Ορκωτοί Ελεγκτές βοηθούν τους Ορκωτούς Ελεγκτές στην εκτέλεση του έργου τους, ενεργώντας πάντα επ' ονόματι, για λογαριασμό και υπ' ευθύνη του Ορκωτού Ελεγκτή.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές είναι αποκλειστικά αρμόδιοι για την άσκηση του τακτικού ελέγχου της οικονομικής διαχείρισης και των οικονομικών καταστάσεων των ΝΠΙΔ (πλην των δήμων και κοινοτήτων), των ΝΠΙΔ που εξυπηρετούν δημόσιο ή κοινωφελή σκοπό και επιχορηγούνται από το κράτος, των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιρειών, των Α.Ε., των Ε.Π.Ε., των εταιρειών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, των Α.Ε. των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, των Α.Ε. των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο εν όλω ή εν μέρει έχει αναληφθεί με δημόσια εγγραφή και τέλος των εταιρειών ή οργανισμών ή και δραστηριοτήτων γενικά που με βάση διατάξεων νόμου υπάγονται στον υποχρεωτικό έλεγχο ορκωτών ελεγκτών.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές είναι επίσης αποκλειστικά αρμόδιοι για την διενέργεια πραγματογνωμοσύνης πάνω σε θέματα οικονομικής διαχείρισης ή καταστάσεως οποιαδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, κοινοπραξίας, ειδικού λογαριασμού που απαιτεί λογιστικές γνώσεις. Η πραγματογνωμοσύνη αυτή διατάσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας περί πραγματογνωμοσύνης, είτε με δικαστική πράξη κατά την διάρκεια δίκης, είτε με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση οποιασδήποτε διοικητικής αρχής ή υπηρεσίας του κράτους που έχει αρμοδιότητα προς τούτο και εφόσον επικαλείται και αποδεικνύει ότι συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος.

Η εντολή προς τον ελεγκτή για την διεξαγωγή του ελέγχου είναι πρωταρχικά δικαίωμα των μετόχων-ιδιοκτητών της οικονομικής μονάδας, ή της εποπτεύουσας αρχής, όταν δεν πρόκειται για ιδιωτικούς οργανισμούς και σ' αυτούς πρωτίστως αναφέρεται ο ελεγκτής. Δεδομένης, όμως, και της θεωρίας ότι η καλύτερη κυκλοφορία αξιόπιστων οικονομικών πληροφοριών σε μια κοινωνία συμβάλλει στην ορθολογικότερη κατανομή των οικονομικών πόρων της, η Ελεγκτική, όπως και άλλοι κοινωνικοί θεσμοί, επιβάλλεται και διέπεται από συγκεκριμένους νόμους για την διασφάλιση της ποιότητας του κοινωνικού αγαθού των οικονομικών πληροφοριών, τις οποίες δημοσιεύουν μονάδες που διαχειρίζονται σημαντικού μεγέθους οικονομικούς πόρους.

4.3 Διάκριση των Ελεγκτών σε Ορκωτούς Λογιστές – Ελεγκτές και σε Ελεγκτές μη Ορκωτούς Λογιστές – Ελεγκτές (απλούς).

Υπάρχουν δυο κατηγορίες Ελεγκτών, οι Ορκωτοί Ελεγκτές – Λογιστές και οι μη Ορκωτοί Ελεγκτές – Λογιστές πτυχιούχοι ανώτατων σχολών που έχουν άδεια ασκήσεως οικονομολογικού επαγγέλματος από το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος (Ο.Ε.Ε), που συνηθίζεται να καλούνται στην πράξη «απλοί» ελεγκτές.

Ειδικότερα με το άρθρο 36α του Ν. 2190/1920 ορίζεται ότι :

Όταν, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, δεν προβλέπεται η διενέργεια ελέγχου ανώνυμης εταιρίας από Ορκωτό Ελεγκτή, ο έλεγχος διενεργείται από ελεγκτές πτυχιούχους ανώτατων σχολών, που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος.

4.4 Διαδικασία διορισμού Ορκωτού Ελεγκτή.

Οι ορκωτοί ελεγκτές διορίζονται από την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων, που λαμβάνει χώρα κατά την διάρκεια της ελεγχόμενης χρήσης, για τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών τους καταστάσεων. Μπορούν να επαναπροσδιορίζονται όχι όμως για περισσότερες από πέντε συνεχόμενες εταιρικές χρήσεις. Μεταγενέστερος επαναπροσδιορισμός δεν επιτρέπεται να λάβει χώρα αν δεν έχουν παρέλθει δύο πλήρεις χρήσεις. Τα μέλη του Δ.Σ. ευθύνονται έναντι της εταιρείας αλλά και κατά τις διατάξεις του άρθρου 57 του Ν.2190/1920 για την παράλειψη διορισμού ορκωτών ελεγκτών, αν δεν συγκάλεσαν εγκαίρως την τακτική γενική συνέλευση. Ο διορισμός των ορκωτών ελεγκτών γνωστοποιείται σε αυτούς από την εταιρεία. Οι ορκωτοί ελεγκτές θεωρούνται ότι αποδέχτηκαν τον διορισμό τους εφόσον δεν τον αποποιηθούν εντός πέντε εργάσιμων ημερών. Δεν επιτρέπεται μεταβίβαση της αρμοδιότητας των ελεγκτών. Υποχρεούνται να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους αυτοπροσώπως, δεν κωλύονται όμως να προσλαμβάνουν, με δική τους ευθύνη, βοηθούς στην εκτέλεση του έργου τους. Οφείλουν κατά τη διάρκεια της χρήσης να παρακολουθούν τη λογιστική και διαχειριστική κατάσταση της εταιρείας και έχουν το δικαίωμα να λάβουν γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, λογαριασμού ή εγγράφου ακόμα και των πρακτικών του Δ.Σ. και της Γ.Σ. Υποχρεούνται να κάνουν κάθε αναγκαία υπόδειξη προς το Δ.Σ. και στην περίπτωση που διαπιστώνουν παράβαση των διατάξεων του νόμου ή του καταστατικού, να αναφέρονται στον Υπουργό Εμπορίου που ασκεί την εποπτεία.

4.5 Προϋποθέσεις ώστε μια Ανώνυμη Εταιρεία να ελέγχεται από Ο.Ε.

Ορισμένες κατηγορίες Ανωνύμων Εταιρειών υποχρεούνται από διάταξη νόμου να χρησιμοποιούν για τον έλεγχό τους ελεγκτές από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών-Λογιστών. Τέτοιες Α.Ε. είναι:

1.Οι τραπεζικές, οι ασφαλιστικές, οι εταιρείες επενδύσεως χαρτοφυλακίου, οι εταιρείες διαχειρίσεως αμοιβαίων κεφαλαίων, εταιρείες χρηματοδοτικών μισθώσεων.

2.Οι Α.Ε. των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο.

3.Οι εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών-Ε.Π.Ε.Υ.

4.Οι ανώνυμες ποδοσφαιρικές και καλαθοσφαιρικές εταιρείες.

5.Η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου.

6.Οι ανώνυμες εταιρείες που υποχρεούνται να συντάσσουν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

7.Οι εταιρείες ύδρευσης και αποχέτευσης.

8. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2190/1920 όπως ισχύουν από 08/08/2007, οι Ανώνυμες Εταιρείες οι οποίες υπερβαίνουν τα δύο από τα τρία αριθμητικά όρια των κριτηρίων του άρθρου 42α, ελέγχονται από έναν τουλάχιστον Ορκωτό Ελεγκτή.

Ο έλεγχος αυτός αποτελεί προϋπόθεση του κύρους της έγκρισης των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων από την Γενική Συνέλευση. Τα αριθμητικά όρια του άρθρου 42^α καθορίστηκαν από 08/08/2007 ως εξής:

α) Σύνολο ισολογισμού (άθροισμα στοιχείων Α μέχρι Ε του ενεργητικού του ισολογισμού). €2.500.000

β) Καθαρός κύκλος εργασιών. €5.000.000

γ) Μέσος όρος προσωπικού που απασχολήθηκε κατά την διάρκεια της χρήσεως. άτομα 50

Η εταιρεία παύει να υπάγεται στον υποχρεωτικό έλεγχο των ορκωτών ελεγκτών εάν σε δυο προηγούμενες αλληλοδιάδοχες χρήσεις δεν θα υπερέβαινε τα αριθμητικά όρια των δύο από τα παραπάνω τρία κριτήρια. Για την υποχρεωτική υπαγωγή στον έλεγχο Ανώνυμης Εταιρείας, απαιτείται η σε δυο συνεχής χρήσεις υπέρβαση των αριθμητικών ορίων των δυο από τα πιο πάνω τρία κριτήρια. Να σημειωθεί ότι από 01/01/2002 έως 07/08/2007 το σύνολο του ισολογισμού ήταν € 1.500.000 και ο κύκλος εργασιών € 3.000.000. Επίσης, στον υποχρεωτικό έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών υπάγονται από 01/01/2005, οι Α.Ε. και οι Ε.Π.Ε., οι οποίες, είτε υποχρεωτικά, είτε προαιρετικά συντάσσουν τις οικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα υιοθετούμενα από την Ε.Ε. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

4.6 Παροχή από τον ελεγκτή εξειδικευμένων διοικητικών υπηρεσιών πέραν των ελεγκτικών

Οι εταιρίες δέχονται ένα ευρύ φάσμα μη ελεγκτικών υπηρεσιών από τις εταιρίες ελεγκτών. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν

- χρηματοδότηση επενδύσεων,
- στρατηγικό σχεδιασμό,
- σχεδιασμό πρόσληψης προσωπικού,
- Εγκατάσταση προγραμμάτων και
- υπηρεσίες ανάθεσης εσωτερικού ελέγχου.

Τίθεται λοιπόν το ερώτημα κατά πόσο η παροχή των παραπάνω ελεγκτικών υπηρεσιών επηρεάζει αρνητικά την ανεξαρτησία του εξωτερικού ελεγκτή, επιφέροντας εκπτώσεις ποιότητας στη διενέργεια του ελέγχου.

Οι εταιρίες με υψηλό ποσοστό λήψης υπηρεσιών πέραν των ελεγκτικών εμφανίζουν μεγαλύτερο ποσοστό εμφάνισης κερδών πέραν των αναμενόμενων, και έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να πλησιάσουν ή ακόμα και να ξεπεράσουν τα κέρδη που προβλέπουν για αυτές οι αναλυτές. Ωστόσο αυτή η θετική σχέση μεταξύ των μη ελεγκτικών υπηρεσιών και των κερδών είναι αρκετά μειωμένη για τις μεγάλες εταιρίες. Η δημιουργία μικρών εκπλήξεων στα κέρδη, παραπέμπει στο συμπέρασμα ότι οι ελεγκτές εμφανίζουν μεγαλύτερη επιεικεία στις εταιρίες που παρέχουν και τις δύο υπηρεσίες καθώς δημιουργούνται δεσμοί λόγω της διάχυσης γνώσεων που πραγματοποιείται και από τα δύο μέρη. Επίσης, οι μελετητές διαπίστωσαν την ύπαρξη αρνητικής σχέσης μεταξύ της χορήγησης μη ελεγκτικών υπηρεσιών και της τιμής της μετοχής της ελεγχόμενης εταιρίας, καθώς οι πελάτες θεωρούν πως τέτοιου είδους ενέργεια μειώνει την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων.

Η παροχή διοικητικών υπηρεσιών αυξάνει τον κίνδυνο για την ανάπτυξη στενής συνεργασίας μεταξύ του ελεγκτή και της διοίκησης της ελεγχόμενης εταιρίας, εφόσον οι αποφάσεις της διοίκησης ακολουθούν τις προτάσεις του ελεγκτή. Ωστόσο, το ενδεχόμενο απώλειας της φήμης και του καλού ονόματος του ελεγκτή κατά την εκτέλεση των επαγγελματικών του καθηκόντων, αποτελεί ισχυρό παράγοντα αποφυγής μείωσης της ανεξαρτησίας του ελεγκτή και επομένως αποτελεί κίνητρο ενίσχυσης της ποιότητας του εξωτερικού ελέγχου.

Από την άλλη μεριά αναφέρεται το κεφάλαιο φήμης που αποκομίζουν οι ελεγκτικές εταιρίες μέσα από την παροχή πρόσθετων υπηρεσιών και την προσπάθεια τους να διατηρήσουν αλώβητη αυτή τη φήμη. Όσο μεγαλύτερη είναι η ελεγκτική εταιρία τόσο μικρότερο κίνητρο έχει να συμπεριφερθεί ευκαιριακά και να μειώσει την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών της.

Ολοκληρώνοντας, διαπιστώνουμε ότι οι έρευνες δεν συμφωνούν ως προς το εάν η ταυτόχρονη παροχή διοικητικών και ελεγκτικών υπηρεσιών επιδρά στην ανεξαρτησία του ελεγκτή και άρα πρέπει να αποτελεί ασυμβίβαστη η ταυτόχρονη παροχή με τη διεξαγωγή ελεγκτικών υπηρεσιών.

4.7 Θητεία των ελεγκτών και η συχνότητα εναλλαγής τους

Τα επιχειρήματα υπέρ ή κατά της υποχρεωτικής εναλλαγής των ελεγκτών ήρθαν στο προσκήνιο μετά από τον ισχυρισμό της επιτροπής κεφαλαιαγοράς των Η.Π.Α. ότι η μακροχρόνια θητεία ενός ελεγκτή κλονίζει την ανεξαρτησία του. Οι υποστηρικτές της εναλλαγής των ελεγκτών υποστηρίζουν ότι μια αλλαγή παρέχει ένα νέο τρόπο εκτίμησης των οικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης εταιρίας.

Η πολύχρονη θητεία επηρεάζει άμεσα την αντικειμενικότητα του ελέγχου εξαιτίας του ότι οι ελεγκτές αρχίζουν να λειτουργούν σαν υπερασπιστές της επιχείρησης, αδυνατώντας να ενσωματώσουν στην έκθεσή τους νέα στοιχεία ή αλλαγές τα οποία αποκτούν σημαντική βαρύτητα, ενώ στην προσπάθεια τους να διατηρήσουν τον πελάτη εμφανίζεται το κίνητρο να αποσιωπούν τυχόν αμφίβολες ενέργειες.

Η μακροχρόνια θητεία ενός ελεγκτή είναι δυνατόν να δημιουργήσει ισχυρή αφοσίωση και συναισθηματική σχέση με την ελεγχόμενη εταιρία, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά την αντικειμενικότητα και ανεξαρτησία του.

Οι αντίπαλοι της εναλλαγής στηρίζονται κυρίως στα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από μια μακροχρόνια θητεία. Η ποιότητα του ελέγχου μπορεί να είναι μικρή στο αρχικό στάδιο καθώς ο νέος ελεγκτής βρίσκεται στη διαδικασία απόκτησης γνώσης για τον πελάτη και το κόστος έναρξης είναι σημαντικά υψηλό.

Μια διαφορετική προσέγγιση στο θέμα της θητείας των ελεγκτών αποτελεί η προσπάθεια ανάλυσης της επίδρασης της εναλλαγής στο μερίδιο αγοράς της ελεγκτικής εταιρίας. Το μερίδιο αγοράς αποτελεί παράγοντα μεγάλης σημασίας για τις ελεγκτικές εταιρίες καθώς καθορίζει τα έσοδά τους και κατά συνέπεια την κερδοφορία τους. Εάν η ελεγκτική εταιρία ενδέχεται να χάσει μερίδιο αγοράς, τότε γίνεται στόχος εξαγοράς, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η συγκέντρωση του κλάδου και οι τιμές των ελεγκτικών υπηρεσιών. Στην αντίθετη περίπτωση της αύξησης του μεριδίου αγοράς από μια μεγάλη ελεγκτική εταιρία, το γεγονός αυτό θα λειτουργήσει ως παράγοντα δημιουργίας μονοπωλίου. Και στις δύο περιπτώσεις η ανεξαρτησία του ελεγκτή και η ποιότητα του εξωτερικού ελέγχου ενδεχόμενα μπορεί να είναι ελαττωμένη.

Η υποχρεωτική εναλλαγή θα προκαλέσει σημαντική ε μακροχρόνια, καθώς οι εταιρίες θα έχουν ως κίνητρο να προσελκύουν νέους πελάτες παρά να διατηρούν τους υπάρχοντες. Ωστόσο στην προσπάθεια τους αυτή υπάρχει η πιθανότητα να ασκηθούν πιέσεις για μείωση του κόστους που συνεπάγεται ο εξωτερικός έλεγχος και πιθανότατα της ποιότητας του. Επομένως υπάρχει μεγάλη πιθανότητα μια ρύθμιση που αποβλέπει στην αύξηση της ανεξαρτησίας του ελεγκτή και στη βελτίωση της ποιότητας, να καταλήξει στο αντίθετο αποτέλεσμα.

Από τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι η σχέση μεταξύ της εναλλαγής των ελεγκτών και της εμφάνισης μη κανονικών κερδών από μέρους της διοίκησης είναι ακόμα αμφιλεγόμενο θέμα, καθώς η επιστημονική κοινότητα δεν έχει καταλήξει σε ένα ξεκάθαρο συμπέρασμα.

4.8 Νομικό πλαίσιο

Πρόσφατες έρευνες άρχισαν να διερευνούν τη σημασία του νομικού πλαισίου στην επίδραση της συμπεριφοράς των ελεγκτών. Αυτό που εξετάστηκε ήταν κατά πόσο το κίνητρο ενός ελεγκτή να παρεκκλίνει από τα πρότυπα και τα νομικά όρια που έχουν ορίσει οι κυβερνήσεις των διαφόρων κρατών επηρεάζεται αρνητικά από τις νομικές συνέπειες και άλλες ποινές που επιβάλλονται για αμέλεια και παράβαση καθήκοντος.

Οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες μεταχειρίζονται τους πελάτες τους πιο συντηρητικά σε χώρες όπου οι νόμοι προστατεύουν σημαντικά τους επενδυτές παρέχοντας τους το δικαίωμα να ενάγουν τις εταιρίες αυτές. Επίσης οι αμοιβές των ελεγκτών για εκείνες τις εταιρίες του Ηνωμένου Βασιλείου που συμμετέχουν και στο χρηματιστήριο των Η.Π.Α. σύμφωνα με έρευνες είναι μεγαλύτερες, αντανakλώντας το επιπλέον ασφάλιστρο κινδύνου που λαμβάνουν λόγω του υψηλού νομικού ρίσκου που αναλαμβάνουν με τη συμμετοχή τους στην αγορά των Η.Π.Α.

4.9 Η ελεγκτική προσπάθεια

Μία μέθοδος μέτρησης της ποιότητας του εξωτερικού ελέγχου είναι η ελεγκτική προσπάθεια. Οι Στέργιος Λεβέντης και Κωνσταντίνος Καραμάνης (2005) προχώρησαν σε μια έρευνα στην ελληνική αγορά με στόχο μια διαφορετική μέτρηση της ελεγκτικής προσπάθειας που να βασίζεται στο λόγο των πραγματικών ωρών απασχόλησης των ελεγκτών προς τις ώρες που έχουν θεσπιστεί ως μίνιμουμ από το ΣΟΕΛ. Στα αποτελέσματα τους συμπεραίνουν ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν την ελεγκτική προσπάθεια και κατ' επέκταση την ποιότητα του ελέγχου είναι

- i. το μέγεθος της ελεγχόμενης εταιρίας και η δημόσια εικόνα της, καθώς και
- ii. το μέγεθος της ελεγκτριας εταιρίας.

4.10 Διαφοροποίηση ελεγκτών

Πολλές επιστημονικές έρευνες έχουν επικεντρωθεί στη διαφοροποίηση της ελεγκτικής εργασίας που προκύπτει από διάφορες ομάδες ελεγκτικών εταιριών. Ο πιο δημοφιλής διαχωρισμός είναι η διάκριση που γίνεται μεταξύ των μεγάλων ελεγκτικών εταιριών και των μικρότερων. Η αιτία για την οποία οι ερευνητές επιχειρούν αυτήν τη διχοτόμηση ως προς το μέγεθος της εταιρίας που εκτελεί το ελεγκτικό έργο, είναι το γεγονός ότι λόγω της μεγάλης ποικιλίας ελεγκτικών εταιριών που δραστηριοποιούνται στην αγορά, εμφανίζεται μια προσφορά διαφοροποιημένης ελεγκτικής εργασίας που ανταποκρίνεται στη ζήτηση των διαφόρων εταιριών-πελατών.

Στοιχείο ποιότητας ενός ελέγχου αποτελεί το μέγεθος της ελεγκτικής εταιρίας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της το μέγεθος της εταιρίας αντιπροσωπεύει την ποιότητα του ελεγκτικού έργου καθώς οι μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες λόγω του πλήθους των εταιριών που ελέγχουν, θεωρούν σημαντικότερη τη διατήρηση της καλής φήμης που απορρέει και διατηρείται από την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών παρά την απώλεια ενός πελάτη. Ως αποτέλεσμα της παραπάνω προσπάθειας, το κίνητρο για παραποιημένη έκθεση προς όφελος του πελάτη είναι ιδιαίτερα μικρό. Άλλωστε αυτό που προέχει για τις ελεγκτικές εταιρίες αυτού του μεγέθους είναι η φήμη που οικοδομούν και η ενίσχυση του εμπορικού σήματος, μέσα από τη χορήγηση διαφοροποιημένων υπηρεσιών ελεγκτικής.

Σημαντικός επίσης παράγοντας της ποιότητας του ελέγχου είναι η εμπειρία, η ικανότητα και η πραγματογνωμοσύνη που επιδεικνύουν κυρίως οι ελεγκτές των μεγάλων ελεγκτικών εταιριών όταν ασχολούνται πολλά χρόνια με έναν τομέα παραγωγής. Αναμφισβήτητα όταν το μεγαλύτερο ποσοστό των πελατών των μεγάλων ελεγκτικών εταιριών είναι συσσωρευμένο σε έναν τομέα, τότε οι ελεγκτές έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να αποκτήσουν πιο εξειδικευμένη και σε βάθος γνώση του τομέα αυτού. Στις περιπτώσεις αυτές οι αμοιβές των ελεγκτών είναι μεγαλύτερες υπονοώντας αυξημένη ποιότητα.

Επίσης εμπειρικές μελέτες έδειξαν ότι εκθέσεις ελεγκτικών εταιριών που θεωρούνται ειδικοί σε κάποιο τομέα έχουν μεγαλύτερη επίδραση στο χρηματιστήριο. Οι εκπλήξεις κερδοφορίας για τις εταιρίες που ελέγχονται από μεγάλες και επομένως εξειδικευμένες ελεγκτικές εταιρίες αξιολογούνται περισσότερο από το χρηματιστήριο, ενώ εντόπισαν επίσης, ότι οι εταιρίες που συνεργάζονται με μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες είχαν μικρότερο ποσοστό μη κανονικών κερδών και άρα η διοίκηση είχε μικρότερη διακριτική ευχέρεια για την παραποίηση κονδυλίων.

Σύμφωνα με εμπειρικές μελέτες διαπιστώθηκε ότι οι εταιρίες που καταφεύγουν σε μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες έχουν μικρότερο ποσοστό εμφάνισης μη κανονικών κερδών, γεγονός που σημαίνει ότι ενέργειες παραποίησης των οικονομικών αποτελεσμάτων ελέγχονται αυστηρά και συστηματικά. Ακόμη αποδεικνύεται ότι οι συνέπειες αποκάλυψης παραποιημένων οικονομικών καταστάσεων και η χρήση μεθόδων επινοητικής λογιστικής έχουν μεγαλύτερο απόηχο και επίδραση στις κεφαλαιαγορές για τις εταιρίες που ελέγχονται από τις μεγάλες ελεγκτικές εταιρίες, καθώς οι επενδυτές δείχνουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στις εκθέσεις αυτών των ελεγκτικών εταιριών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

5.1 Αντικείμενο εξωτερικού ελέγχου.- Οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με

α. Ενιαίο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.

β. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Ο στόχος του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων είναι η διατύπωση γνώμης από τον ελεγκτή ως προς το αν οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί από κάθε ουσιώδη πλευρά, σύμφωνα με το δεδηλωμένο λογιστικό πλαίσιο και ειδικότερα είτε σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από την ελληνική εταιρική νομοθεσία.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι μια επιλεγμένη σειρά γενικά παραδεγμένων Λογιστικών Αρχών και Μεθόδων που αποβλέπουν στην κατάρτιση και παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων των επιχειρήσεων με εισηγμένες κυρίως τις μετοχές τους σε χρηματιστήριο, μετά από αποτίμηση των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στην πραγματοποιήσιμη αξία τους, ώστε οι παρεχόμενες με αυτές χρηματοοικονομικές πληροφορίες να είναι ομοιόμορφες και αξιόπιστες σε διεθνές επίπεδο.

Η Ε.Ε. προκειμένου οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων των χωρών-μελών, που οι μετοχές τους διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο, να είναι συγκρίσιμες όχι μόνο σε κοινοτικό επίπεδο αλλά και σε διεθνές, αποφάσισε τελικά την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και την υποχρεωτική εφαρμογή τους από 01/01/2005. από όλα τα κράτη μέλη. Δεν έχουν όμως μέχρι σήμερα εφαρμοσθεί καθολικά από καμία χώρα παρά μόνο από κάποιες μεγάλες επιχειρήσεις κυρίως για εισαγωγή των μετοχών τους σε μεγάλα χρηματιστήρια.

Οι ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις σύμφωνα με το Ε.Γ.Α.Σ. είναι:

- Ισολογισμός
- Λογαριασμός Αποτελεσμάτων Χρήσης
- Πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων
- Προσάρτημα.

Αργότερα με τον Ν.3487/2006 προστέθηκε και το ότι οι Α.Ε. που μετοχές τους ή άλλες κινητές αξίες είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο, καταρτίζουν επιπρόσθετα:

- Την κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων.
- Την κατάσταση ταμειακών ροών.

5.2 Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς / Αποστολή - Στόχοι

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς σύμφωνα με τα στοιχεία της επίσημης ιστοσελίδας της, (<http://www.htmc.gr>) είναι αρμόδια για την εποπτεία της εφαρμογής των διατάξεων της νομοθεσίας για την κεφαλαιαγορά.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με ίδιους πόρους, λειτουργεί αποκλειστικά χάριν του δημοσίου συμφέροντος και απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας και διοικητικής αυτοτέλειας. Η λειτουργία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς δεν βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, οι δε πόροι της προέρχονται από τέλη και εισφορές που βαρύνουν τους εποπτευόμενους φορείς. Ο προϋπολογισμός της Επιτροπής συντάσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και εγκρίνεται από τον Υπουργό

Οικονομίας και Οικονομικών. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς απολαύουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, δεσμευόμενα μόνον από το νόμο και τη συνείδησή τους και δεν εκπροσωπούν τους φορείς που τους πρότειναν. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς υποβάλλει έκθεση πεπραγμένων στον Πρόεδρο της Βουλής και στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς καλείται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο από την αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, προκειμένου να την ενημερώνει για θέματα της κεφαλαιαγοράς.

Στόχος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αποτελεί η διασφάλιση της ακεραιότητας της αγοράς, ο περιορισμός του συστημικού κινδύνου, και η προστασία του επενδυτικού κοινού με την προώθηση της διαφάνειας.

Στους εποπτευόμενους φορείς από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς περιλαμβάνονται οι Ανώνυμες Χρηματιστηριακές Εταιρίες και οι Ανώνυμες Εταιρίες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών, οι Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων, οι Ανώνυμες Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, οι Ανώνυμες Εταιρίες Επενδύσεων Ακίνητης Περιουσίας και οι Ανώνυμες Εταιρίες Επενδυτικής Διαμεσολάβησης. Οι εισηγμένες εταιρίες στο Χρηματιστήριο Αθηνών εποπτεύονται επίσης από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ως προς τη τήρηση της χρηματιστηριακής νομοθεσίας αναφορικά με τα θέματα νομιμότητας των πράξεων που συνδέονται με την προστασία των επενδυτών. Τα μέλη διοικητικών συμβουλίων και τα διευθυντικά στελέχη όλων των προαναφερόμενων φορέων υπόκεινται σε εποπτικές υποχρεώσεις προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Στους εποπτευόμενους από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς φορείς περιλαμβάνονται επίσης οι οργανωμένες αγορές και οι φορείς εκκαθάρισης, όπως η Αγορά Αξιών Χ.Α., η Αγορά Παραγώγων Χ.Α., και η ΕΧΑΕ ως φορέας εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών επί κινητών αξιών και επί παραγώγων αλλά και τα συστήματα αποζημίωσης επενδυτών και διασφάλισης συναλλαγών, όπως το Συνεγγυητικό Κεφάλαιο και το Επικουρικό Κεφάλαιο.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι αρμόδια για την έγκριση ενημερωτικών δελτίων όσον αφορά τις ανάγκες πληροφόρησης του επενδυτικού κοινού κατά τη διενέργεια δημοσίων προσφορών και την εισαγωγή κινητών αξιών σε οργανωμένη αγορά.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχει την αρμοδιότητα να επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις (επίπληξη, χρηματικό πρόστιμο, αναστολή λειτουργίας, αφαίρεση άδειας) σε εποπτευόμενα νομικά και φυσικά πρόσωπα που παραβαίνουν τη νομοθεσία για την κεφαλαιαγορά.

Ως εθνική εποπτική αρχή, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς συνάπτει διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες με άλλες εποπτικές αρχές για την ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών και τη συνεργασία σε θέματα της αρμοδιότητάς της. Είναι ενεργό μέλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών της Κεφαλαιαγοράς (Committee of European Securities Regulators - C.E.S.R.) και του Διεθνούς Οργανισμού Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς - IOSCO).

5.3 Ο Νόμος 1969/1991 και το Προεδρικό Διάταγμα 226/1992

Μερικά από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα μιας οργανωμένης κεφαλαιαγοράς είναι η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των επενδυτών, η στροφή των ιδιωτικών αποταμιεύσεων σε παραγωγικές επενδύσεις που τονώνουν την οικονομία και οδηγούν σε οικονομική ανάπτυξη και η προστασία των επενδύσεων από κάθε είδους ατασθαλίες και λογιστικές απάτες. Για να τηρηθούν όλες αυτές οι προϋποθέσεις απαιτούνταν η δημιουργία ενός ελεγκτικού οργάνου όπου τα μέλη του θα απολάμβαναν λειτουργική ανεξαρτησία από τις εταιρίες που θα έλεγχαν. Η πολιτεία με το Νομοθετικό Διάταγμα (ν.δ) 3329/55 ίδρυσε το Σώμα των Ορκωτών Λογιστών, γνωστό ως ΣΟΛ.

Για την ομαλή λειτουργία του σώματος και για την επίτευξη του σκοπού που ήταν η διενέργεια αμερόληπτου και αντικειμενικού ελέγχου της οικονομικής διαχείρισης των πάσης

φύσεως δημοσίων και ιδιωτικών οργανισμών ή εκμεταλλεύσεων ανεξαρτήτως νομικής μορφής, η νομοθεσία όρισε ένα σύνολο ορισμένων ελάχιστων τυπικών προσόντων για τους ελεγκτές. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, οι ορκωτοί ελεγκτές όφειλαν να έχουν πρώτο αποδεδειγμένο ήθος και αναμφισβήτητη αρετή και δεύτερο ορισμένα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα καταρτίσεως και εμπειρίας. Η ύπαρξη και η τήρηση των ελάχιστων αυτών στάνταρτ εξασφαλίζει τον περιορισμό της ελεγκτικής αποτυχίας. Η ελεγκτική αποτυχία σύμφωνα με τον Arens (2002) εμφανίζεται όταν υπάρχει σοβαρή παραποίηση των δημοσιευμένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων και δεν αποκαλύπτεται στην έκθεση του ελεγκτή, καθώς και όταν ο ελεγκτής έχει υποπέσει σε σοβαρά λάθη. Η ελεγκτική αποτυχία μπορεί να περιοριστεί όταν ο ελεγκτής τηρεί τις γενικά αποδεκτές αρχές της ελεγκτικής, ανεξάρτητα από την ακρίβεια και τη σαφήνεια των οικονομικών καταστάσεων.

Ο Νόμος 1969/91 είναι αυτός που εναρμόνισε τα χαρακτηριστικά του ΣΟΛ (Σώμα Ορκωτών Λογιστών) με αυτά των υπολοίπων χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καθιέρωσε το νέο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών (Σ.Ο.Ε.). Συγκεκριμένα στο άρθρο 75 §2 αναφέρεται ότι: «Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου,..., καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι οργανώσεως και λειτουργίας του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών και μητρώου αυτών, ασκήσεως του επαγγέλματος του ορκωτού ελεγκτή και εγγραφής του στο ανωτέρω μητρώο, οι όροι συνθέσεως και λειτουργίας, ως και οι αρμοδιότητες του εποπτικού και του πειθαρχικού συμβουλίου του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών και της γραμματείας αυτού, οι υποχρεώσεις, τα ασυμβίβαστα και τα κωλύματα, στα οποία υπόκεινται οι ορκωτοί ελεγκτές, τα ελάχιστα όρια αμοιβών τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος».

Επιπρόσθετα στην §5 καθορίζονται οι βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν το σώμα ορκωτών ελεγκτών, εξασφαλίζοντας την ανεξαρτησία του ελεγκτή και την ποιότητα του ελέγχου:

1. Ο θεσμός και τα προσόντα του ορκωτού ελεγκτή θα διέπεται από τα προβλεπόμενα στην 8η οδηγία της (τότε) Ε.Ο.Κ..
2. Η εξασφάλιση πλήρους ανεξαρτησίας του ελεγκτή από τον ελεγχόμενο.
3. Η κατοχύρωση της μη διαπραγμάτευσης της αμοιβής μεταξύ ελεγκτή και ελεγχόμενου.
4. Η καθιέρωση αυστηρών ασυμβίβαστων της ιδιότητας του ελεγκτή προς οποιαδήποτε άλλη άμισθη ή έμμισθη απασχόληση.

Σύμφωνα με **το Π.Δ. 226/1992** που εκδόθηκε το επόμενο έτος, μετά από τις τροποποιήσεις που δέχτηκε, ορίζονται τα ακόλουθα για το σώμα ορκωτών ελεγκτών:

Στο άρθρο 2 §1&2 αναφέρεται ότι «η σύσταση και η λειτουργία του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών αποβλέπει στην άσκηση του ελέγχου της οικονομικής διαχειρίσεως των πάσης φύσεως δημοσίων και ιδιωτικών οργανισμών και επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων, ανεξαρτήτως της νομικής τους μορφής, από πρόσωπα με αυξημένα επαγγελματικά προσόντα, που ασκούν το έργο τους με διαφάνεια και υπευθυνότητα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η εγκυρότητα και αξιοπιστία των πορισμάτων των διενεργουμένων ελέγχων, σύμφωνα με τα διεθνώς αναγνωρισμένα Ελεγκτικά πρότυπα και τους όρους που τίθενται από την εσωτερική και την κοινοτική νομοθεσία» και «...για την πραγματοποίηση του παραπάνω σκοπού οι Ορκωτοί Ελεγκτές απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, υποκείμενοι πάντως στις υποχρεώσεις και τις ευθύνες που προσδιορίζονται από τις διατάξεις του παρόντος.»

Ο νομοθέτης με το άρθρο 6 προβλέπει στη σύσταση ειδικού οργάνου το οποίο ελέγχει το έργο των ορκωτών ελεγκτών ως προς την τήρηση των νόμων και κανόνων της επαγγελματικής δεοντολογίας και τη διασφάλιση της ποιότητας και διαφάνειας των παρεχόμενων από αυτούς υπηρεσιών και του κύρους του επαγγέλματος. Πιο συγκεκριμένα, στο 6ο άρθρο καθιερώνεται η σύσταση του επιστημονικού συμβουλίου το οποίο είναι

αρμόδιο για την εξέταση και αντιμετώπιση τεχνικών ή πρακτικών ζητημάτων σχετικών με την άσκηση ποιοτικού ελέγχου επί της εργασίας των Ορκωτών Ελεγκτών.

Ειδικότερα το Επιστημονικό Συμβούλιο μπορεί να εξετάζει τα φύλλα εργασίας που στηρίζουν τη γνώμη του Ορκωτού Ελεγκτή και να υποβάλει σχετική έκθεση στο Εποπτικό Συμβούλιο αν και όποτε του ζητηθεί ή και σε περιπτώσεις που υπάρχουν επώνυμες καταγγελίες. Οι έλεγχοι του Επιστημονικού Συμβουλίου δεν αποτελούν με κανέναν τρόπο παρέμβαση στο έργο των Ορκωτών Ελεγκτών.

Ο κανονισμός επαγγελματικής δεοντολογίας των μελών του σώματος ορκωτών ελεγκτών, είναι δημιούργημα του Εποπτικού Συμβουλίου. Σκοπός του κανονισμού είναι η διασφάλιση της ποιότητας και διαφάνειας των παρεχόμενων από τους Ορκωτούς Ελεγκτές υπηρεσιών για την προστασία τόσο του ηθικού και επαγγελματικού κύρους των μελών του, όσο και των νόμιμων δικαιωμάτων του κάθε ελεγχόμενου ή τρίτου που χρησιμοποιεί υποχρεωτικά ή προαιρετικά τις υπηρεσίες αυτές. Οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να παρέχονται σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, τον παρόντα κανονισμό, τα ελεγκτικά πρότυπα (στα οποία θα αναφερθούμε αργότερα) και τις αρχές και οδηγίες που ακολουθεί το Σ.Ο.Ε.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ανεξαρτησία και την αντικειμενικότητα του ελέγχου στην οποία αναφέρεται το 4ο άρθρο που ορίζει ότι κάθε μέλος του Σ.Ο.Ε. οφείλει πάντοτε να ασκεί το ελεγκτικό έργο κατά τρόπο αντικειμενικό και ανεξάρτητο από κάθε είδους επιρροή του ελεγχόμενου. Ομοίως, ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε και στην διασφάλιση της ποιοτικής επάρκειας των εργασιών του ελέγχου με τη διαφύλαξη των φύλλων εργασίας του ελέγχου για τουλάχιστον πέντε έτη και την παράδοση αυτών προς το εποπτικό όργανο του ΣΟΕ, όταν απαιτηθεί. Με αυτόν τον περιορισμό ο ορκωτός ελεγκτής προσπαθεί να αποτρέψει τη δημιουργία τυχόν σχέσεων του ορκωτού λογιστή ελεγκτή με τα μέλη της ελεγχόμενης εταιρίας, γεγονός που θα επηρέαζε την ανεξαρτησία του, την αμεροληψία και αντικειμενικότητα του.

Επίσης με την προάσπιση της ανεξαρτησίας του ελεγκτή προστατεύονται και τα δικαιώματα της μειοψηφίας των μετόχων, λόγω αποτελεσματικότερου ελέγχου (monitoring efficiency) και των εξωτερικών χρηστών των οικονομικών καταστάσεων. Επιπρόσθετα για την διασφάλιση της ποιότητας του ελέγχου καθώς και για την ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών, το 15ο άρθρο καθιερώνει τα επαγγελματικά ασυμβίβαστα. Πιο συγκεκριμένα «το επάγγελμα του Ορκωτού Ελεγκτή ορίζεται ασυμβίβαστο ως προς:

α) Την ιδιότητα του εμπόρου,

β) την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου ή υπαλλήλου Ν.Π.Δ.Δ., δικηγόρου ή συμβολαιογράφου,

γ) οποιαδήποτε έμμισθη υπηρεσία σε ιδιωτική επιχείρηση ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ή οργανισμό ή την ιδιότητα του διοικητικού συμβούλου ανωνύμων εταιρειών ή διαχειριστή ΕΠΕ, πλην των συνιστώμενων κατά το άρθρο 17 του παρόντος

δ) την τήρηση λογιστικών βιβλίων και

ε) κάθε άλλη περίπτωση όπου υφίσταται ασυμβίβαστο από την κείμενη νομοθεσία».

Επιπλέον, ο νομοθέτης προσδιόρισε ορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και η ύπαρξη οικονομικού συμφέροντος που συνδέεται με την πορεία της ελεγχόμενης εταιρίας, προξενεί σύγχυση συμφερόντων και επομένως δημιουργεί κινδύνους για την ανεξαρτησία του ελεγκτή⁴⁹. Ο νομοθέτης με τον τρόπο αυτό αναγνωρίζει ότι το έργο του ελεγκτή απαιτεί την απερίσπαστη ενασχόλησή του, γεγονός που δεν απαγορεύει τις πολλαπλές ιδιότητες και ενασχολήσεις.

Το Προεδρικό Διάταγμα προκειμένου να διασφαλίσει ακόμη περισσότερο την ποιότητα του έργου του Ορκωτού Ελεγκτή, περιλαμβάνει και ένα ξεχωριστό άρθρο (άρθρο 16) που αναφέρεται στο ελεγκτικό έργο και περιγράφει τις διαδικασίες που θα πρέπει να

ακολουθούνται για τη διεξαγωγή του πορίσματος καθώς και την εξέταση της επάρκειας των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων.

Κατά την διαμόρφωση του πορίσματός του ο Ορκωτός Ελεγκτής αξιολογεί την αξιοπιστία και επάρκεια των πληροφοριών που περιέχονται στα λογιστικά βιβλία και στοιχεία και στις άλλες πηγές πληροφοριών με:

- α) την μελέτη και αξιολόγηση των λογιστικών συστημάτων και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου επί των οποίων έχει πρόθεση να βασίζει την εξέταση τούτων για να καθορίσει την φύση, έκταση και εφαρμογή των Ελεγκτικών διαδικασιών και τεκμηριώσεων και
- β) την διενέργεια ελέγχων, την εξασφάλιση επεξηγήσεων και την εφαρμογή επαληθευτικών διαδικασιών επί των λογιστικών πράξεων και των υπολοίπων των λογαριασμών, στον βαθμό που κρίνει σε κάθε περίπτωση αναγκαίο».

Επίσης με το άρθρο 17 § 1, αναγνωρίζεται η υποχρέωση των ορκωτών ελεγκτών να ιδρύουν υπό προϋποθέσεις ελεγκτικές εταιρίες ή κοινοπραξίες προκειμένου να αναλάβουν τον τακτικό διαχειριστικό έλεγχο των ελεγχόμενων εταιριών. «Το εποπτικό συμβούλιο εγγράφει στην ιδιαίτερη μερίδα του μητρώου... μόνο τις εταιρίες ή κοινοπραξίες δύο τουλάχιστον Ορκωτών ελεγκτών που πληρούν τις προϋποθέσεις... να είναι Ορκωτοί Ελεγκτές εγγραμμένοι στο Μητρώο Ορκωτών Ελεγκτών». Όπως προκύπτει από αυτήν τη διάταξη, ο νομοθέτης αποκλείει την ανάπτυξη μεμονωμένης επαγγελματικής δραστηριότητας από τον ορκωτό.

Στη συνέχεια γίνεται μια συνοπτική αναφορά στα Ελληνικά Ελεγκτικά πρότυπα που ισχύουν σήμερα και αποτελούν την κατευθυντήρια γραμμή και το σημείο αναφοράς των ορκωτών - ελεγκτών. Η διαμόρφωση, τυποποίηση και εφαρμογή των Ελληνικών Ελεγκτικών προτύπων βοηθά στην αποτελεσματικότερη εκτέλεση των καθηκόντων των ελεγκτών και επιτρέπει την αντικειμενική αξιολόγηση του ελεγκτικού έργου. Σημειώνουμε επίσης ότι τα Ελληνικά Ελεγκτικά πρότυπα αφορούν και τις δύο μορφές ελέγχου δηλαδή τον εξωτερικό και εσωτερικό έλεγχο, με έμφαση στις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται και να τηρούνται στον τελευταίο.

5.4 Ελεγκτικά Πρότυπα – Έκθεση ελέγχου.

Τα ελεγκτικά πρότυπα περιγράφουν το θεσμικό πλαίσιο του ελέγχου, προσδιορίζουν τα κριτήρια τα οποία θα πρέπει να ικανοποιηθούν για την ολοκλήρωση του ελέγχου κατά τρόπο δίκαιο και αντικειμενικό και τη δημοσίευση του αποτελέσματος αυτού. Τα ελεγκτικά πρότυπα συνθέτουν ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο σώμα κανόνων, που διέπει τους διενεργούμενους από τα μέλη του Σ.Ο.Ε.Λ. οικονομικούς ελέγχους, ανεξάρτητα του αν οι έλεγχοι αυτοί είναι υποχρεωτικοί ή έχουν προαιρετικό χαρακτήρα. Τίθενται σε ισχύ από την δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και συνεχίζουν να ισχύουν μέχρι την διαφοροποίηση ή την ανάκλησή τους.

Πρόθεση των ελεγκτικών προτύπων στην Ελλάδα είναι να μεταβάλλονται ώστε να εξασφαλίζεται η συνεχής συμμόρφωσή τους με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών. Πρόθεση της επιτροπής λογιστικής τυποποίησης και ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.) είναι η σταδιακή περαιτέρω ανάπτυξη των Ελληνικών Ελεγκτικών προτύπων μέσα στα πλαίσια των σχετικών εξελίξεων στον ευρύτερο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο στόχος της καθολικής αναγνώρισης και παραδοχής των Ε.Ε.Π. θα εξασφαλιστεί και θα διασφαλισθεί με την πλήρη εναρμόνιση τους με τους σχετικούς κανονισμούς και τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό προϋποθέτει και συνεπάγεται τη συνεχή παρακολούθηση των εξελίξεων στο διεθνή χώρο και ιδιαίτερα στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την προσαρμογή των προτύπων στις εξελίξεις αυτές.

Τα σημαντικότερα σημεία των προτύπων αυτών είναι:

- Προσδιορίζουν διαδικασίες ποιοτικού ελέγχου της ελεγκτικής εργασίας.
- Επιβάλλουν την κοινοποίηση των ευρημάτων του ελέγχου στους έχοντες την ευθύνη της διακυβέρνησης της ελεγχόμενης επιχείρησης.
- Αναφέρονται στον έλεγχο σε μηχανογραφημένο πληροφοριακό περιβάλλον.
- Προβλέπουν την χρησιμοποίηση ειδικού πραγματογνώμονα όπου είναι αναγκαίο για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας.
- Περιέχουν ειδικές αναφορές που οφείλεται να χρησιμοποιηθούν για επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.
- Προβλέπουν διαφοροποιημένα είδη εκθέσεων ανάλογα με την γνώμη του ορκωτού ελεγκτή.

Τα παρόντα ελληνικά ελεγκτικά πρότυπα δεν καλύπτουν τους κανόνες δεοντολογίας των ελεγκτών. Μέχρι την διαμόρφωση και υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου Κώδικα Δεοντολογίας συνεχίζουν να ισχύουν οι κανόνες δεοντολογίας (πρότυπα συμπεριφοράς των επαγγελματιών ελεγκτών) που προδιαγράφονται από τον κανονισμό επαγγελματικής δεοντολογίας των μελών του Σ.Ο.Ε.Λ.

Τέλος, παρέχεται στους ορκωτούς ελεγκτές η δυνατότητα της επικουρικής επίκλησης των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων είτε για σκοπούς ερμηνείας είτε για σκοπούς συμπλήρωσης των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων.

5.5 Κώδικας Δεοντολογίας της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών (Δ.Ο.Λ.- International Federation of Accountants-I.F.A.C.)

Τον Κώδικα Δεοντολογίας της Δ.Ο.Λ. έχει επεξεργαστεί η Επιτροπή Δεοντολογίας (Ethics Committee) της ομοσπονδίας. Η τελευταία αναθεώρηση έγινε το 2005, με ημερομηνία έναρξης ισχύος τις 30 Ιουνίου του 2006. Στην έκδοση αυτή παρουσιάστηκε ένα πλαίσιο με βάση το οποίο κάθε λογιστής οφείλει να εντοπίζει, να αξιολογεί και να αντιμετωπίζει κατάλληλα περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις βασικές αρχές που ο Κώδικας θέτει (principle-based code). Ο επαγγελματίας λογιστής ασκεί κάθε φορά επαγγελματική κρίση ανάλογα με τις περιστάσεις.

Βάσει του Κώδικα, εθνικές οργανώσεις του επαγγέλματος που είναι μέλη της Δ.Ο.Λ. σε κάθε χώρα οφείλουν να εφαρμόζουν τις ρυθμίσεις του. Ωστόσο ο τρόπος εισαγωγής κανόνων δεοντολογίας σε διάφορες χώρες μπορεί να ποικίλλει. Σε ορισμένες χώρες όπως για παράδειγμα η Μεγάλη Βρετανία, ο Καναδάς και οι Η.Π.Α. οι κανόνες δεοντολογίας επαφίενται στο ελεγκτικό επάγγελμα, ενώ σε άλλες χώρες όπως για παράδειγμα η Ιαπωνία και η Γαλλία, οι κανόνες δεοντολογίας έχουν εισαχθεί στη νομοθεσία.

Ο Κώδικας αποτελείται από τρία μέρη, εκ των οποίων το πρώτο μέρος αναφέρεται σε πέντε βασικές αρχές δεοντολογίας και θέτει το ευρύτερο πλαίσιο εφαρμογής αυτών των αρχών από τους επαγγελματίες λογιστές. Το δεύτερο και το τρίτο μέρος του Κώδικα εξηγούν πως το πλαίσιο και οι βασικές αρχές πρέπει να εφαρμόζονται σε συγκεκριμένες περιστάσεις.

Παρατίθεται παρακάτω ένας συνοπτικός πίνακας για την καλύτερη κατανόηση των μερών του Κώδικα:

Πίνακας 1: Συνοπτική Παρουσίαση του περιεχομένου του κώδικα Δεοντολογίας της Δ.Ο.Λ.

Συνοπτική Παρουσίαση του περιεχομένου του κώδικα Δεοντολογίας της Δ.Ο.Λ.

ΜΕΡΟΣ Α	ΜΕΡΟΣ Β	ΜΕΡΟΣ Γ
ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	- ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	
Βασικές Αρχές για κάθε επαγγελματία λογιστή, είτε προσφέρει υπηρεσίες στο κοινό ή έχει σχέση εργασίας με επιχειρήσεις και οργανισμούς.	Τρόποι εφαρμογής βασικών αρχών σε συγκεκριμένες περιστάσεις, παραδείγματα απειλών και μέτρα αντιμετώπισης. Κάθε επαγγελματίας λογιστής που προσφέρει υπηρεσίες στο κοινό:	Κάθε επαγγελματίας λογιστής με σχέση εργασίας σε επιχειρήσεις και οργανισμούς:
100. Εισαγωγή	200.Εισαγωγή	300.Εισαγωγή
110.Ακεραιότητα	210.Αναδοχή Εργασιών	310.Ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων
120.Αντικειμενικότητα	220.Σύγκρουση συμφερόντων	320.Προετοιμασία εκθέσεων πληροφοριών για τρίτους
130.Επαγγελματική ικανότητα και επιμέλεια	230.Έκδοση δεύτερης γνώμης	330.Επάρκεια γνώσεων και εμπειριών
140.Εχεμύθεια	240.Αμοιβές και άλλοι τρόποι αποζημίωσης	340.Κατοχή χρηματοοικονομικών στοιχείων του πελάτη
150.Επαγγελματική συμπεριφορά	250.Μάρκετινγκ Επαγγελματικών υπηρεσιών	350.Κίνητρα και παρότρυνση
	260.Λήψη δώρων και αποδοχή Φιλοξενίας	
	270.Φύλαξη περιουσιακών στοιχείων του πελάτη	
	280.Αντικειμενικότητα-όλες οι Επαγγελματικές υπηρεσίες	
	290.Ανεξαρτησία-υπηρεσίες Διασφάλισης	

Ο Κώδικας της Δ.Ο.Λ. σύμφωνα με τον Καραμάνη (2008) στηρίζεται σε πέντε βασικές αρχές δεοντολογίας, οι οποίες είναι:

1 Ακεραιότητα.

Ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να είναι έντιμος και δίκαιος στην παροχή των επαγγελματικών υπηρεσιών και γενικότερα στις επαγγελματικές του σχέσεις.

2 Αντικειμενικότητα.

Ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να μην επιτρέπει προκατάληψη ή μεροληψία, σύγκρουση συμφερόντων ή επιρροή από άλλους, να επηρεάζουν την αντικειμενικότητα της κρίσης του.

3 Επαγγελματική ικανότητα και επιμέλεια.

Ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να προσφέρει τις υπηρεσίες του με την απαιτούμενη ικανότητα, φροντίδα και επιμέλεια και οφείλει να συντηρεί τις γνώσεις του και τις δεξιότητες του στο επίπεδο που απαιτείται ώστε ο πελάτης του να λαμβάνει άριστης ποιότητας υπηρεσίες.

4 Εχεμύθεια.

Ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να τηρεί εχεμύθεια σχετικά με πληροφορίες που λαμβάνει γνώση κατά την διάρκεια της εκτέλεσης της εργασίας του και δεν πρέπει να αποκαλύπτει τις πληροφορίες αυτές, εκτός εάν είναι νομικό ή επαγγελματικό του δικαίωμα ή υποχρέωση να το κάνει. Ομοίως ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να μη χρησιμοποιεί τις γνώσεις που απέκτησε λόγω της επαγγελματικής του σχέσης για ίδιον όφελος ή για όφελος τρίτων προσώπων.

5 Επαγγελματική Συμπεριφορά.

Ο επαγγελματίας λογιστής οφείλει να ενεργεί με τρόπο αρμόζοντα στην καλή φήμη και την κοινωνική θέση του επαγγέλματος και να αποφεύγει κάθε συμπεριφορά η οποία θα μπορούσε να δυσφημήσει το επάγγελμα

5.6 Μεθοδολογία Ελέγχου.

Η διαδικασία του προγραμματισμού και της προετοιμασίας ενός ελέγχου περιλαμβάνει δραστηριότητες τέτοιες, που αρχίζουν από τη γενική μελέτη και αναγνώριση της επιχείρησης πριν την πρώτη επαφή με τους εκπροσώπους της, την πρώτη αυτή επαφή στη συνέχεια και μετά τη συζήτηση και συμφωνία για τη φύση και το κόστος του αναλαμβανόμενου ελέγχου, μέχρι το χρονικό προγραμματισμό και την επάνδρωση αυτού. Περιλαμβάνονται επίσης η εξασφάλιση των υλικών μέσων διενέργειας του ελέγχου, των απαραίτητων χώρων εργασίας της ελεγκτικής ομάδας καθώς και τη χρήσης ή μη προσωπικού της ελεγχόμενης επιχείρησης.

- Προκαταρκτική εξέταση.
- Νέα εταιρεία (γενική γνωριμία, πιστοποιητικό προηγούμενου ορκωτού ελεγκτή)
- Παλιά εταιρεία (επισκόπηση φύλλων εργασίας, εξέταση αλλαγών σε σχέση με προηγούμενη χρήση)

Η γενική γνωριμία της επιχείρησης πραγματοποιείται αρχικά μέσω των γραπτών στοιχείων που βρίσκονται στην επιχείρηση, ή που ο ίδιος ο ελεγκτής κατά περίπτωση διαθέτει. Κατέχοντας τις γενικές αυτές πληροφορίες αποκτά μια πρώτη επαφή με την ίδια την επιχείρηση, μέσω επισκέψεων στους χώρους της και συνεντεύξεων με τους κυριότερους υπευθύνους της.

Στόχος των ενεργειών του ελεγκτή είναι η κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων της οργανωτικής δομής της επιχείρησης στον τεχνικό, μακροοικονομικό, εμπορικό και ανθρώπινο τομέα, των νόμων που τη διέπουν, αλλά περισσότερο η εξοικείωση του με το ανθρώπινο δυναμικό, τους ακολουθούμενους στόχους, τις εφαρμοζόμενες μεθόδους οργάνωσης και εκτέλεσης.

Συγκέντρωση στοιχείων. Ο ελεγκτής συγκεντρώνει και ταξινομεί στοιχεία που ουσιαστικά είναι η γραπτή απεικόνιση της διαδικασίας στρατηγικής και διαχείρισης που η επιχείρηση εφαρμόζει. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν μια βάση δεδομένων για την εργασία των ελεγκτών και ανάμεσά τους βρίσκονται:

- Οι γραπτοί αντικειμενικοί στόχοι.
- Οργανογράμματα και προσδιορισμός αρμοδιοτήτων.
- Οδηγίες και εγχειρίδια διαδικασιών, διαγράμματα κυκλοφορίας των πληροφοριών και στοιχείων.
- Προϋπολογισμός και οικονομικές καταστάσεις.
- Εκθέσεις οργάνων της διοίκησης κ.τ.λ.

Στους επαναλαμβανόμενους ελέγχους το πρόβλημα της εξοικείωσης και της ενημέρωσης αντιμετωπίζεται με την μελέτη των μόνιμων φακέλων ελέγχου προηγούμενων ετών. Στις περιπτώσεις αυτές ο ορκωτός έχει πάντα στο μυαλό του την επιχειρησιακή κατάσταση και το χρηματοοικονομικό στίγμα της επιχείρησης-πελάτη του και συνεχώς το αναθεωρεί με βάση τις εκάστοτε συνθήκες που επικρατούν στο περιβάλλον που η επιχείρηση δραστηριοποιείται.

Στην περίπτωση όπου η επιχείρηση- πελάτης είναι καινούργια, ο ελεγκτής θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις εργασίες και τα συμπεράσματα άλλων κατά περίπτωση ελεγκτών(εξωτερικών, εσωτερικών) καταφεύγοντας σε πηγές όπως δημοσιευμένοι ισολογισμοί προηγούμενων χρήσεων, τράπεζες, πελάτες, συνάδελφοι, εφημερίδες και να προσδιορίσει σε ποιο βαθμό θα στηριχθεί ή όχι στα δικά τους συμπεράσματα.

Ομάδα ελέγχου (οργάνωση, εκπαίδευση, καθορισμός αρμοδιοτήτων)

Ανάλογα με την σοβαρότητα και τις απαιτήσεις κάθε περιοχής και κονδυλίου, ο επικεφαλής της ομάδας ελέγχου θα αναθέσει σε κάθε μέλος της ομάδας του συγκεκριμένες περιοχές και τομείς του ελέγχου σύμφωνα με τις ικανότητες και την εμπειρία του και θα κρατήσει για τον εαυτό του το πλέον ευαίσθητο κομμάτι καθώς και την επίβλεψη και καθοδήγηση των μελών της ομάδας και τον έλεγχο των φύλλων εργασίας αυτών. Ο υπεύθυνος της ελεγκτικής ομάδας θα πρέπει να έχει υπόψη κατά την επάνδρωση του ελέγχου τα πρότυπα ελεγκτικής εργασίας, στα οποία αναφέρεται ότι τα μέλη της ομάδας ελέγχου θα πρέπει να είναι έμπειρα και ανάλογα εκπαιδευμένα για τον συγκεκριμένο έλεγχο, καθώς και ότι οι βοηθοί θα πρέπει να έχουν την κατάλληλη επίβλεψη.

Η επίβλεψη των μελών της ελεγκτικής ομάδας ασκείται –ειδικά για τους βοηθούς- επί καθημερινής βάσεως και συνδυάζεται με την εκπαίδευση κατά την εκτέλεση της εργασίας τους. Η ουσιαστικότερη επίβλεψη γίνεται μέσα από τα φύλλα εργασίας που συμπληρώνουν καθημερινά τα μέλη της ελεγκτικής ομάδας. Ο επικεφαλής της ομάδας θα πρέπει να είναι έτοιμος να απαντήσει και να καθοδηγήσει τους υπ' αυτόν σε κάθε φάση του ελέγχου. Ειδικά για τους βοηθούς, ο υπεύθυνος της ομάδας ελέγχου θα πρέπει να φροντίσει να φέρονται και να κυκλοφορούν με διακριτικότητα στους χώρους της ελεγχόμενης επιχείρησης. Θα πρέπει να τους συστήσει κατά την έναρξη του ελέγχου να μην έρχονται σε επαφή – χωρίς την ενημέρωσή του πρώτα- με ανώτερα στελέχη της ελεγχόμενης επιχείρησης. Τέλος η απροσεξία των βοηθών και τυχόν αντιπάθειες που θα δημιουργήσουν κατά τη συμμετοχή τους σ' ένα έλεγχο στα μέλη του προσωπικού της επιχείρησης, μάλλον θα γνωστοποιηθεί ή θα υποπέσει στην αντίληψη του υπευθύνου της ομάδας ελέγχου και θα επηρεάσει αρνητικά το φύλλο ποιότητας που αυτός είναι συνήθως υποχρεωμένος από τους κανονισμούς της ελεγκτικής εταιρείας να συντάξει με την ολοκλήρωση του ελέγχου.

Ο υπεύθυνος της ομάδας ελέγχου θα πρέπει να γνωρίζει ότι κατά την εκτέλεση ενός ελέγχου θα απαιτηθεί να εκπαιδεύσει τα άτομα τα οποία είναι κάτω απ' αυτόν, ειδικά τους βοηθούς, καθώς και να αξιολογήσει στο τέλος με τα φύλλα ποιότητας την απόδοση έκαστου μέλους της ομάδας. Αν και όλες οι οργανωμένες ελεγκτικές εταιρείες έχουν ειδικά σεμινάρια για τη συνεχή εκπαίδευση των μελών τους σε κάθε επίπεδο, αυτό που καλείται on the job training είναι αναπόσπαστο μέρος του καθημερινού ελέγχου.

• Αξιολόγηση Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου – Σε βάθος ανάλυση.

Ο ελεγκτής διενεργεί τις εργασίες στο στάδιο αυτό είτε στηριζόμενος σε υπάρχουσες αξιολογήσεις από εξωτερικούς ή εσωτερικούς ελεγκτές, είτε δημιουργώντας τη δική του αξιολόγηση. Από την αξιολόγηση αυτή προσδοκάται να επισημανθούν, πιο γρήγορα, πιθανά αίτια αναποτελεσματικότητας, προσανατολίζεται στο να εξακριβώσει τις ανωμαλίες, να αναλύσει τις αιτίες που τις προκαλούν και να προτείνει τρόπους καλύτερευσης, σύμφωνα με την αρχική υπόθεση ότι μια καλή οργάνωση δεν μπορεί παρά να δώσει καλά αποτελέσματα. Η αντίθετη υπόθεση δεν θεωρείται ορθή γιατί σε ορισμένες περιπτώσεις μια οργάνωση αναξιόπιστη ή ανύπαρκτη μπορεί να έχει σχετικώς καλά αποτελέσματα, στηριζόμενη στην άμεση επίβλεψη και φροντίδα των διοικούντων ή στην ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού.

Ο ελεγκτής με ιδιαίτερη φροντίδα προβαίνει στον προσδιορισμό των κριτηρίων αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας γιατί αποτελούν το βασικό εργαλείο της μέτρησης της αποτελεσματικότητας της υπό έλεγχο επιχείρησης. Για τον προσδιορισμό των κριτηρίων αυτών αναζητά την ύπαρξή τους σε υπάρχουσες πηγές, όπως σε επωνύμους οργανισμούς ή σε όργανα ελέγχου της ίδιας της επιχείρησης και κατόπιν προσδιορίζει τα κριτήρια σύμφωνα με την προσωπική του άποψη .

Τα κριτήρια αυτά εξυπακούεται ότι πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τα διαθέσιμα μέσα της επιχείρησης, υλικά, οικονομικά, ανθρώπινου δυναμικού, να καλύπτουν όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης και να είναι ολιγάριθμα ώστε να μην καθιστούν γραφειοκρατικό το σύστημα πληροφόρησης.

Δεν υπάρχουν αυστηροί κανόνες αξιολόγησης που θα επέτρεπαν στον ελεγκτή μια αυτόματη αξιολόγηση. Για το λόγο αυτό ο ελεγκτής επιστρατεύει τις επαγγελματικές του ιδιότητες και την ποιότητα της προσωπικής του «όσφρησης» για να καταλήξει σε συμπεράσματα. Όταν λοιπόν το Σ.Ε.Ε. εμφανίζεται να λειτουργεί αποτελεσματικά , ο ορκωτός ελεγκτής θα περιοριστεί, για τον έλεγχο των λογιστικών καταστάσεων, σε δειγματοληπτικούς ελέγχους των μεγεθών που εμφανίζονται σ' αυτές.(ο ελεγκτής παίρνει ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα από τα προς έλεγχο στοιχεία και ελέγχει μόνο αυτά).

Στην αντίθετη περίπτωση, μόνο ευρύς έλεγχος, που μπορεί να φτάσει μέχρι και την επιβεβαίωση όλων των συναλλαγών και μεταβολών των επιμέρους μεγεθών και στοιχείων, θα καλύψει την ανάγκη σε τεκμήρια για την διαμόρφωση γνώμης από τον ορκωτό ελεγκτή. Ένας τόσο ευρύς έλεγχος όμως είναι πρακτικά αδύνατος και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις εκτελείται.

5.7 Επιτροπή κεφαλαιαγοράς των Η.Π.Α.

Με το Securities Exchange Act του 1934 το Κογκρέσο δημιούργησε το Securities and Exchange Commission (SEC) με ιδιότητες επιτροπής για τον κλάδο των χρεογράφων στο σύνολο του. Έτσι αρμοδιότητα του ήταν η καταγραφή, ρύθμιση και επίβλεψη των υπηρεσιών εκκαθάρισης και τακτοποίησης των συναλλαγών, των χρηματιστηριακών εταιρειών καθώς και των εθνικών αυτορυθμιζόμενων οργανισμών χρεογράφων.

Το σύμφωνο επίσης αναγνωρίζει και απαγορεύει συγκεκριμένες μορφές χειραγώγησης της αγοράς και παρέχει στο SEC την αρμοδιότητα να ελέγχει ρυθμιστικές οντότητες και τα

πρόσωπα που σχετίζονται με αυτές όπως επίσης να απαιτεί περιοδικές οικονομικές καταστάσεις από τις εταιρείες που διαθέτουν στο κοινό κάθε είδους χρεόγραφα.

Το SEC το 1998 επιβεβαίωσε την άποψη ότι η ανεξαρτησία του ελέγχου είναι μία πολύ κρίσιμη παράμετρος για την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων και επομένως για την διαχείριση του χαρτοφυλακίου των επενδυτών. Σε συνδυασμό και με την ανικανότητα των ως τότε ισχυόντων νόμων του κογκρέσου να εξασφαλίσουν ελεγκτική ανεξαρτησία και επομένως να προστατέψουν τα συμφέροντα των επενδυτών, αποφασίστηκε η δημιουργία του Independence Standards Board (ISB) με σκοπό τη συνεχή παρακολούθηση του ιδιωτικού τομέα ώστε να δημιουργηθούν ή να τροποποιηθούν οι λογιστικές και ελεγκτικές αρχές και πρότυπα προς την επίτευξη αυτού του σκοπού.

Τα μέτρα που ελήφθησαν απαγορεύουν τις ελεγκτικές εταιρείες να παρέχουν συγκεκριμένες μη ελεγκτικές υπηρεσίες στον πελάτη. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν τη χρηματοδότηση επενδύσεων, το στρατηγικό σχεδιασμό, το σχεδιασμό πρόσληψης προσωπικού, την εγκατάσταση προγραμμάτων και υπηρεσίες ανάθεσης εσωτερικού ελέγχου. Με αυτόν τον τρόπο επιχειρείται να μειωθεί ο κίνδυνος απώλειας της επαγγελματικής ανεξαρτησίας των εξωτερικών ελεγκτών.

Ακόμη απαιτείται από τα διοικητικά συμβούλια (audit committees) να αποδέχονται όλο το πακέτο των ελεγκτικών υπηρεσιών που παρέχουν οι ελεγκτές στην ελεγχόμενη εταιρία και επιπλέον απαιτούν από τους ελεγκτές να μην παρέχουν τις υπηρεσίες τους στην ίδια εταιρεία για διάστημα μεγαλύτερο των 5 ή 7 ετών ανάλογα με την συμμετοχή τους στην ελεγκτική διαδικασία, με εξαίρεση ορισμένες μικρές λογιστικές εταιρείες.

Θεωρούν ότι ο έλεγχος δεν είναι ανεξάρτητος εφόσον στη διοίκηση της ελεγχόμενης εταιρείας συμμετέχει στέλεχος που κατά την προηγούμενη χρήση υπήρξε μέλος της ελεγκτικής εταιρείας η οποία διεξάγει τον έλεγχο της τρέχουσας χρήσης, όπως επίσης θεωρείται ότι απειλείται ή ανεξαρτησία εάν ελεγκτής έλαβε αμοιβή από την ελεγχόμενη εταιρεία για παροχή υπηρεσιών διαφορετικών από αυτές του ελέγχου και της πιστοποίησης.

Επίσης απαιτούν από τους ελεγκτές να αναφέρουν συγκεκριμένα ζητήματα στο audit committee της εταιρείας, περιλαμβανομένων κρίσιμων λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και προτεινόμενων λογιστικών χειρισμών από την ελεγκτική εταιρεία. Η ενίσχυση του ρόλου των επιτροπών ελέγχων και η συνεργασία τους με τον εξωτερικό ελεγκτή, αυξάνει την αξιοπιστία των εκθέσεων των ελεγκτών ενώ ταυτόχρονα τονώνει την εσωτερική εταιρική διακυβέρνηση και προσθέτει μια επιπλέον δικλείδα ασφάλειας για τα συμφέροντα των μικροεπενδυτών.

Ακόμη, πρέπει να δημοσιεύονται στο ευρύ επενδυτικό κοινό όλες οι παρεχόμενες υπηρεσίες καθώς και το ύψος της αμοιβής του εξωτερικού ελεγκτή, απαιτήσεις δημοσίευσης πρόσθετων πληροφοριών που είχαν εισαχθεί εν μέρει πριν από το σύμφωνο Sarbanes-Oxley⁵². Με αυτήν την απόφαση επιχειρείται να μειωθεί το κενό πληροφόρησης που υπάρχει μεταξύ των εξωτερικών χρηστών των οικονομικών καταστάσεων και των στελεχών της διοίκησης, καθώς επίσης να ενισχυθεί η διαφάνεια για τις εσωτερικές λειτουργίες της επιχείρησης, καθώς το σύνολο των ανθρωποωρών που παρέχονται για τις ελεγκτικές εργασίες και ο λόγος της αμοιβής των μη ελεγκτικών εργασιών προς τις ελεγκτικές υπηρεσίες αποτελούν στοιχεία κλειδιά για τις αποφάσεις των επενδυτών.

Στην επόμενη ενότητα περιγράφεται το σύμφωνο Sarbanes-Oxley. Το σύμφωνο αυτό κυρώθηκε μετά τη δημοσίευση των λογιστικών σκανδάλων (Enron, Worldcom, Adelfia, Xerox, Global Grossing) τα οποία είχαν σοβαρές επιπτώσεις στην αξιοπιστία του ελεγκτικού επαγγέλματος-λειτουργήματος. Το κεντρικό θέμα αυτού του συμφώνου είναι η μείωση των κυριότερων ελεγκτικών λαθών και παραποιήσεων με την εφαρμογή αυστηρών κανονισμών και την ίδρυση του ειδικού σώματος Public Company Accounting Oversight Board.

5.8 Ο Νόμος SARBANES-OXLEY (του 2002 ως απάντηση στα Εταιρικά Σκάνδαλα)

Ο νόμος Sarbanes-Oxley (γνωστός και ως Sarbox), που επικυρώθηκε στις 30 Ιουλίου 2002, θεσπίστηκε ειδικά για να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών σε ένα χρηματο-οικονομικό σύστημα που είχε κλονιστεί σημαντικά από μια σειρά σκανδάλων στην αγορά των ΗΠΑ. Ο Νόμος περιλαμβάνει ένα σύνολο μέτρων τα οποία θέτουν τις βάσεις για τη νομοθετική προσέγγιση της αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης. Τα μέτρα αυτά αφορούν, μεταξύ άλλων, τα πρότυπα λειτουργίας των εταιρικών επιτροπών ελέγχου, τις συνθήκες που διασφαλίζουν την ανεξαρτησία και την καλύτερη εποπτεία των ελεγκτών, την πιστοποίηση της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων από τα ανώτατα διευθυντικά στελέχη των εταιριών, την απαγόρευση της χορήγησης εταιρικών δανείων σε διευθυντές και ανώτατα στελέχη, και τις προϋποθέσεις που θα εξασφαλίσουν βελτίωση της εταιρικής χρηματοοικονομικής λογιστικής και αύξηση των γνωστοποιήσεων (disclosures) της εταιρίας, όσον αφορά την οικονομική της κατάσταση. Ο νόμος Sarbanes-Oxley, ο οποίος επικρίθηκε ως αναποτελεσματικός για το περιβάλλον των ΗΠΑ για το οποίο είχε σχεδιαστεί, έχει επικριθεί ακόμη εντονότερα για την επίδρασή του διεθνώς. Ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, η νομοθεσία για τις επιχειρήσεις που τίθεται σε ισχύ στις ΗΠΑ επηρεάζει όλο τον κόσμο. Στο άρθρο αυτό εξετάζονται τα σημεία του νόμου που επιδέχονται κριτική και εγείρουν σοβαρά ερωτήματα. Παρόλα αυτά, η σύντομη εμπειρία από την εφαρμογή του Sarbox παρουσιάζει και σημαντικά θετικά αποτελέσματα. Υπάρχουν ήδη ενδείξεις ότι οι διευθύνοντες σύμβουλοι συμμετέχουν ολοένα και περισσότερο στις διαδικασίες σύνταξης των οικονομικών αναφορών και αναζητούν ολοένα καλύτερες τεχνολογίες προκειμένου να βελτιώσουν τα υπάρχοντα συστήματα ανάλυσης και προσδιορισμού ενδεχόμενων επιχειρησιακών ή και χρηματοοικονομικών ασυνεπειών. Οι διευθύνοντες σύμβουλοι τονίζουν την σημασία της υποχρέωσης που έχουν εταιρίες και διευθύνοντες σύμβουλοι να ενημερώνουν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων για ενέργειες και γεγονότα που επηρεάζουν την οικονομική κατάσταση της εταιρίας (accountability), της υπευθυνότητας, καθώς και της οικονομικής και επαγγελματικής ακεραιότητας σε όλα τα επίπεδα της επιχείρησης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Είναι σχεδόν αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι οι εξελίξεις που παρατηρούνται στις σύγχρονες οικονομίες είναι συνεχείς. Πιο συγκεκριμένα, η αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων και των οικονομικών οργανισμών, η ανάπτυξη και παγκοσμιοποίηση των αγορών και των κεφαλαίων, ο συνεχώς διευρυμένος θεμιτός και αθέμιτος ανταγωνισμός και η ολοένα και περισσότερο αύξηση του αριθμού των εξαγορών και συγχωνεύσεων των επιχειρήσεων είναι μερικές από τις σύγχρονες οικονομικές εξελίξεις. Μέσα στην πολύπλοκη και ραγδαίως εξελισσόμενη σημερινή οικονομική πραγματικότητα, ο ρόλος της Ελεγκτικής αποκτά σημαντικό χαρακτήρα τόσο για τον ιδιωτικό όσο και για τον δημόσιο τομέα, τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Σε αυτά τα πλαίσια ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί την ανεξάρτητη, αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, η οποία είναι σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού. Υπό αυτό το πρίσμα, ο εσωτερικός έλεγχος βοηθά τον οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του, προσφέροντας μια συστηματική επιστημονική προσέγγιση για την αποτίμηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης των κινδύνων, των συστημάτων

εσωτερικού ελέγχου και των διαδικασιών. Επιπλέον, με την επιβολή μιας συστηματικής και πειθαρχημένης μεθόδου αποτίμησης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών της διοίκησης και του ελέγχου, συμβάλλει στην επίτευξη των αντικειμενικών στόχων της ελεγχόμενης επιχείρησης.

Ταυτόχρονα, η ανάγκη για ύπαρξη διαφάνειας στις συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων, ακρίβειας στις πληροφορίες που δημοσιεύονται από κάθε επιχείρηση, εμπιστοσύνης στην εταιρική διακυβέρνηση των επιχειρήσεων και στη συμμόρφωσή τους με τους ισχύοντες νόμους και κανόνες κάθε Πολιτείας, επιβάλλει την διενέργεια του ελέγχου στις οικονομικές μονάδες σύμφωνα πάντα με τα ισχύοντα Ελεγκτικά Πρότυπα. Υπό αυτό το πρίσμα, ο εξωτερικός έλεγχος συνίσταται στον έλεγχο των προς δημοσίευση οικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης, για την εξακρίβωση της αξιοπιστίας, της αντικειμενικότητας και της εγκυρότητας τους. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η εμπιστοσύνη των επενδυτών αλλά και των υπόλοιπων ενδιαφερόμενων για την επιβίωση και την περαιτέρω ανάπτυξη μιας επιχείρησης.

Από όλες τις παραπάνω προσεγγίσεις καθίσταται προφανές ότι τόσο ο εσωτερικός όσο και ο εξωτερικός έλεγχος έχουν εξέχουσα σημασία για την επιβίωση των οικονομικών οργανισμών. Από την εκτενή ανάλυση της σχέσης των δύο ελέγχων συμπεραίνεται ότι τόσο οι εσωτερικοί όσο και οι εξωτερικοί ελεγκτές είναι απαραίτητοι για την επιχείρηση και έχουν το δικό τους ξεχωριστό ρόλο μέσα σε αυτή.

Η εργασία των εσωτερικών ελεγκτών δεν μπορεί να παραληφθεί και να αντικατασταθεί από αυτή των εξωτερικών, αλλά ούτε το αντίθετο. Μπορούμε να πούμε πως είναι συμπληρωματικές αφού και οι δύο ασχολούνται με τον έλεγχο, χρησιμοποιούν ελεγκτικές αρχές - διαδικασίες και κατέχονται από ελεγκτική κουλτούρα. Υπό αυτό το πρίσμα, οι εσωτερικοί ελεγκτές όσο και οι εξωτερικοί ελεγκτές πρέπει να τηρούν στάση συνεργασίας μεταξύ τους. Τα ελεγκτικά έργα τους πρέπει κατά το δυνατόν να συντονίζονται, ώστε να εξασφαλίζεται η επαρκής κάλυψη του ελεγκτικού πεδίου και να ελαχιστοποιείται η επικάλυψη των ενεργειών και του κόστους.

Στην παρούσα πτυχιακή αναλύθηκε η έννοια και η σημασία του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου. Μέσα από την πλήρη ανάλυση της έννοιας, των κατηγοριών και των διακρίσεων αυτών των δύο ειδών ελέγχου προβάλλεται η αναγκαιότητά τους.

Περιορισμός της παρούσας έρευνας αποτελεί η μειωμένη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη. Επιλέχθηκε λοιπόν να παρουσιαστούν στο παράδειγμα ένα δείγμα έκθεσης λογιστικού ελέγχου και ένα παράδειγμα λογιστικών ελέγχου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

1. Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.
2. Κάντζος Κων/νος , Ελεγκτική - θεωρία και πρακτική , Σταμούλης 2006.
3. Καραγιώργος Θ. και Παπαδόπουλος Δ., (2003) Εισαγωγή στη χρηματοοικονομική λογιστική: εκδόσεις Γερμανός, Θεσσαλονίκη.
4. Καραμανής, Κ. (2008). Σύγχρονη Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα, εκδόσεις ΟΡΑ, Αθήνα.
5. Προεδρικό Διάταγμα, αριθμ.226/92.
6. Ν.Δ. αριθμ.3329/55.
7. Ν.2190.
8. Παπαδάτου Θεοδώρα, Εσωτερικός και Εξωτερικός έλεγχος Ανωνύμων Εταιρειών, Σάκκουλα 2005.
9. Παπάς, Α. (1999). *Εισαγωγή στην Ελεγκτική*, εκδόσεις Μπένου.
10. Παπαστάθης, Π. (2003). *Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς*, Αθήνα.
11. ΣΟΛ, Νομοθεσία Σώματος Ορκωτών Λογιστών
12. Τσακλαγκάνος, Άγγελος Α. (2005) *Θεωρία και λογιστική κόστους για τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων*. Εκδότης: ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ ΑΦΟΙ.
13. Φλιτούρης, Α. (2007). *Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος*, Θεσσαλονίκη

Ηλεκτρονικές Πηγές:

www.soel.gr

www.ase.gr

www.wikipedia.gr

(<http://www.htmc.gr>)

Ξενόγλωσση

- Arens, A.A., and Loebbecke, K.J., (1994); Auditing: an integrated approach: sixth edition, Prentice Hall international editions.
- Antle, R., (1984), “Auditor independence”, Journal of Accounting Research, Spring, pp.1-20
- Braiotta, L.Jr., and Zhou, J., (2006), “An exploratory study of the effects of the Sarbanes-Oxley Act, the SEC and United States stock exchange(s) rules on audit committee alignment”, Auditing Journal, 21, 2, pp. 166-190.
- Carcello, J., Neal, T., (2000), “Audit committee composition and auditor reporting”, The Accounting Review, (October), pp. 95-117.
- Davis, R.L., et al., (2003), “Auditor tenure, auditor independence and Earnings Management”, Working paper, Boston College, Boston, M.A.
- Leventis S., Caramanis C. (2005), “Determinant of audit time as a proxy of audit quality”, Managerial Auditing Journal, vol.20, pp.460-478.
- Myers, et al. (2003), “Exploring the term of the Auditor- Client relationship and the quality of earnings: A case for mandatory auditor rotation?”, Accounting Review, Vol.78 (3), pp. 779-799.

Σύμφωνα με τον ισολογισμό της εταιρείας DANONE ΑΕ παρατηρούμε ότι :

- Μείωση παγίων ενεργητικού καθώς φαίνεται ότι έχει πραγματοποιηθεί πώληση κτιρίων και μεταφορικών μέσων
- Διαθέτει σωστή αποθεματοποίηση (εμπορεύματα) για 3 μέρες περίπου $8437278,86/312$ (εργάσιμες μέρες) = 27043 €.
- Υψηλό ποσό απαιτήσεων από συνδεδεμένες επιχειρήσεις (που δεν αναφέρονται στις συμμετοχές) και από χρεώστες διάφοροι
- Αύξηση χρηματικών διαθέσιμων
- Αύξηση μετοχών υπέρ του άρτιου 100 φορές πάνω
- Αύξηση ασφαλιστικών οργανισμών κατά 100 % το οποίο μπορεί να οφείλεται είτε στην μη καταβολή Ι.Κ.Α είτε στην αύξηση προσωπικού
- Μεγάλο ποσό στους πιστωτές διάφορους χωρίς να γνωρίζουμε το ποσοστό βραχυπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου
- Μεγάλο ποσό εξόδων χρήσεως δουλευμένων που πιθανόν οφείλεται στο αντικείμενο εργασιών (

γαλακτοκομική επιχείρηση) και την καταβολή του ΕΛΟΓΑΚ , το τιμολόγιο του οποίου έρχεται αργότερα

- Μείωση κερδών . Αυτό οφείλεται στο ότι στα καθαρά αποτελέσματα χρήσης και τις δύο χρονιές 2010 - 2011 παρόλο που η εταιρεία παρουσιάζει κέρδη , το 2011 φαίνεται μία μείωση περίπου της τάξεως 52% à { $1.445.112,23 (2010) - 697.381,23 (2011) / 1.445.112,23 (2010)$ } .
- Μείωση τζίρου . Από τον κύκλο εργασιών (πωλήσεις) της εταιρείας διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μείωση τζίρου καθώς το 2011 οι πωλήσεις ανέρχονται σε 26.760.598,63 € ενώ το 2010 ανέρχονται σε 25.057.004,17 € δηλαδή μείωση 6,36 % στις πωλήσεις της εταιρείας .
- Μείωση εξόδων διάθεσης , αλλά και στο γενικό σύνολο εξόδων διοίκησης και διάθεσης παρατηρείται μείωση εξόδων
- Κατά την διάρκεια και των δύο ετών η εταιρεία παρουσιάζει έκτακτες ζημίες